

Jaarstukken 2022

Gemeente
Westerkwartier

Inhoudsopgave

1. Jaarverslag.....	4
1.1 Inleiding.....	4
1.2 Jaarverslag - programmaverantwoording	10
Programma 0 – Bestuur en ondersteuning	10
Programma 1 – Veiligheid	12
Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat.....	14
Programma 3 – Economie	17
Programma 4 – Onderwijs.....	19
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie.....	21
Programma 6 – Sociaal domein.....	25
Programma 7 – Volksgezondheid en milieu	28
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	31
1.3 Jaarverslag - algemene dekkingsmiddelen	33
A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen	33
B. Overzicht overhead	35
C. Heffing VPB.....	36
D. Onvoorzien.....	36
1.4 Jaarverslag - paragrafen.....	38
Paragraaf A – Onderhoud kapitaalgoederen.....	39
Paragraaf B – Financiering.....	44
Paragraaf C – Bedrijfsvoering	50
Paragraaf D – Verbonden partijen.....	55
Paragraaf E – Grondbeleid.....	63
Paragraaf F – Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	68
Paragraaf G – Lokale heffingen	76
Paragraaf H – Novatec.....	82
2. Jaarrekening	91
2.1 Balans	91
2.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	95
2.3 Toelichting op de balans	100
2.4 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	110
2.5 Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening	112
Salarissen/ inhuur personeel	112
Programma 0 – Bestuur en ondersteuning.....	114
Programma 1 – Veiligheid.....	114
Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat	115
Programma 3 – Economie.....	116
Programma 4 – Onderwijs	116

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	117
Programma 6 – Sociaal domein	119
Programma 7 – Volksgezondheid en milieu.....	123
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	125
Algemene dekkingsmiddelen.....	126
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.....	126
0.4 Overhead.....	127
0.5 Treasury	128
0.6 OZB en Belastingen	129
0.7 Algemene uitkering.....	129
0.8 Overige baten en lasten	130
0.9 VPB	130
0.10 Mutatie reserves	131
2.6 Analyse begrotingsafwijkingen en -rechtmatigheid	132
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	134
Programma 3 Economie.....	134
Programma 4 Onderwijs	134
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	135
Programma 6 Sociaal domein	135
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	135
2.7 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	137
2.8 Incidentele baten en lasten.....	139
2.9 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	143
3. Bijlagen.....	144
3.1 Single Information Single Audit (SISA).....	145
3.2 Overzicht taakvelden.....	149
3.3 Beleidsindicatoren.....	153
3.4 Mutaties in de reserves en voorzieningen	155
3.5 Gehanteerde afschrijvingstermijnen	158
3.6 Investeringsoverzicht	159

1. Jaarverslag

1.1 Inleiding

Met de jaarstukken legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van het beleid en het gevoerde financiële beheer. We volgen daarbij de indeling van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Onze jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Artikel 24 BBV stelt daar nadere eisen aan:

Het jaarverslag bestaat ten minste uit:

- De programmaverantwoording
- De paragrafen

De jaarrekening bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting
- De balans en de toelichting
- De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke regelingen (SiSa)
- Een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

In het *jaarverslag* vergelijken we de voornemens uit de begroting 2022 met de realisatie, zowel qua inhoud als op financiële hoofdlijnen. Dat doen we per programma en via de paragrafen die dwarsdoorsneden op aspecten van de programma's tonen.

In de *jaarrekening* gaan we dieper in op de realisatie van baten en lasten in 2022 en de effecten daarvan op onze balans. We geven daarin onder meer een verschillenanalyse tussen begroting en rekening. De inzichten die we daaruit opdoen gebruiken we om waar nodig veranderingen voor te stellen in het begrotingsjaar 2023 en eventueel ook of de jaren daarna.

Als inleiding op het jaarverslag en de jaarrekening lichten we er hieronder een aantal aspecten uit:

- A. Hoogtepunten uit de programmaverantwoording
- B. Financieel resultaat en de belangrijkste afwijkingen
- C. Algemene reserve, solvabiliteit en weerstandsvermogen
- D. Rechtmatigheid
- E. Tot slot: gebeurtenissen na balansdatum

A. Hoogtepunten uit de programmaverantwoording

Het jaar 2022 was als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen en de daaropvolgende coalitievorming een bijzonder jaar. Op 30 maart is de nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd. Op 11 juli is het nieuwe coalitieakkoord 'Het gaat verder in Westerkwartier: veerkrachtiger, innovatiever en socialer' gepresenteerd. Het nieuwe college is op 13 juli beëdigd en na het zomerreces aan de slag gegaan. De ambities uit het coalitieakkoord zijn verder uitgewerkt naar een collegeuitvoeringsprogramma met daarin doelen, resultaten en activiteiten voor de komende jaren. De gemeenteraad heeft in december 2022 unaniem de middelen voor uitvoering beschikbaar gesteld.

Naast het opstellen van dit programma richting de komende jaren, zijn er in 2022 ook mooie stappen gezet en resultaten bereikt op basis van bestaande plannen, visies en beleid. Hieronder staan een aantal hoogtepunten benoemd.

Vanaf medio maart vangen we ontheemden uit Oekraïne op. Hiervoor hebben in samenwerking met lokale ondernemers vier locaties opgezet en ingericht, waarbij we ruim 400 opvangplekken hebben gerealiseerd. Een team van medewerkers zorgt voor de dagelijkse gang van zaken op de locaties. Samen met maatschappelijke organisaties zoals De Schans en Vluchtelingenwerk worden bewoners begeleid naar maatschappelijke deelname. De kinderen gaan naar school en veel volwassenen zijn aan het werk. We zijn er trots op dat we dit in een kort tijdsbestek hebben kunnen realiseren en op deze manier mensen uit Oekraïne een fatsoenlijk onderdak kunnen bieden.

Zorginstellingen, kennisorganisaties, burgerinitiatieven, zorgverzekeraars en overheden hebben de handen ineengeslagen en samen de Regiovisie Gezonde Groningers, Gezonde Zorg opgesteld. Wij hebben ingestemd met deze visie en uitgesproken dat wij als Groninger gemeente hieraan een passende bijdrage willen leveren. Meer gezonde jaren voor Groningers wordt bereikt door samen te investeren in gezondheid, een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving. In de Regiovisie wordt in vier actielijnen de koers voor de komende tien jaar uitgezet om hier gezamenlijk aan te werken. In het verlengde van deze Regiovisie hebben we in 2022 de 'sport- en cultuurhopper' in de gemeente geïntroduceerd. De hopper geeft onze inwoners de mogelijkheid laagdrempelig kennis te maken met een nieuwe sport of culturele activiteit. Sport- en cultuurverenigingen bieden hiervoor twee keer per jaar diverse cursussen aan. Zo leveren we een bijdrage aan een gezonde(re) levensstijl van onze inwoners.

Het afgelopen jaren zijn ook mooie stappen gezet op het gebied van onderwijshuisvesting. Zo is in september het nieuwe Kindcentrum Marelint in Marum in gebruik genomen. In dit kindcentrum zijn OBS De Springplank en CBS De Bron gevestigd, evenals kinderopvang Het Zonnetje van Quadraten, het consultatiebureau van de GGD en Het Kunstkwartier. Hiermee heeft Marum een prachtige voorziening gekregen die meerdere generaties onderwijs, zorg en opvang biedt.

In 2022 hebben we gewerkt aan een nieuwe manier van inkoop voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Het gaat hierbij om Hulp bij Huishouden voor alle inwoners vanaf 18 jaar en voor de combinatie van meerdere vormen van ondersteuning voor ouderen vanaf 75 jaar. Door te werken met één hoofdaanbieder per gebied kunnen er slimme combinaties gemaakt worden in de ondersteuning, waardoor minder reisbewegingen nodig zijn voor de medewerkers van de zorgaanbieders. Op deze manier zorgen we ervoor dat de ondersteuning duurzaam en efficiënt kan worden ingezet en geborgd blijft.

In 2022 hebben we een website gelanceerd met daarop alle informatie over de regelingen en extraatjes voor onze inwoners met een minimuminkomen. De zogenaamde 'Potjeswijzer'. Deze website moet het voor onze inwoners makkelijker maken om te zien op welke potjes zij recht kunnen hebben en hoe zij deze aan kunnen vragen. Dit doen we samen met diverse organisaties, zoals Humanitas, Schuldhulpmaatje, de Voedselbank en Stichting Leergeld.

Vrijwel iedereen is in 2022 geconfronteerd met extra kosten voor energie. We hebben ons op verschillende manieren ingezet om de gevolgen van de energiecrisis te beperken. Naast de

landelijke energietoeslag hebben we als gemeente ook een bedrag van 200 euro verstrekt aan minima. Daarnaast hebben we onze steun gegeven aan het Noodfonds, om ook inwoners te bereiken die buiten deze regelingen vallen maar als gevolg van de hoge(re) energieprijzen moeilijk tot niet meer rondkomen. Voor de maatschappelijke organisaties in Westerkwartier hebben we een subsidieregeling ingesteld, waarmee we verhoogde energielasten voor maximaal 75% compenseren.

Ook op het gebied van duurzaamheid hebben we mooie resultaten behaald. Zo hebben we in samenwerking met de lokale energiecoöperatie Gloed een zonnecarport in Zuidhorn gerealiseerd, waarbij een deel van de opbrengst uit de verkoop van de stroom ten goede komt aan de minima in Zuidhorn en directe omgeving. Daarnaast zijn we begonnen met de inzet van de Energiebus, die inwoners helpt om thuis kleine energiebesparende maatregelen te nemen. Met dit initiatief bieden we, samen met woningcorporatie Wold & Waard en het Alfa-college, gratis maatregelen aan en voeren ze ook direct uit. Mooi om hier ook te benoemen, is het feit dat de dorpen Midwolde, Oostwold en Lettelbert (de zogenaamde MOL-dorpen) in 2022 door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn aangewezen als proeftuin voor het Programma Aardgasvrije Wijken. Het Ministerie heeft hiervoor een subsidie van 4,6 miljoen euro verstrekt. Met dit geld gaan de bewoners van de dorpen aan de slag om hun woningen en daarmee de dorpen, aardgasvrij te maken.

We hebben een stedenbouwkundig plan en een bestemmingsplan laten opstellen voor uitbreiding van woonwijk De Oostergast in Zuidhorn. Hiermee ontstaat ruimte voor ongeveer 240 nieuwe woningen. Met dit plan richten we ons op zoveel mogelijk doelgroepen op de woningmarkt. Van starters tot senioren en zowel huurders als kopers. Met Dura Vermeer hebben we overeenstemming bereikt over de ontwikkeling van ongeveer 180 nieuwe woningen. De verwachting is dat de verkoop van de eerste bouwkvavels en woningen start in het tweede kwartaal van 2023. Naast deze ontwikkeling op het gebied van woningbouw, is in 2022 ook de concept-centrumvisie voor Zuidhorn vastgesteld. Inwoners en ondernemers hebben hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. De visie is gericht op woningbouw, klimaatadaptatie en leefbaarheid van het centrum.

De gemeenteraad heeft op 13 juli 2022 besloten om het gemeentehuis in Zuidhorn uit te bouwen en te verduurzamen. Ook zijn besluiten genomen over de huisvesting van onze buitendienst en Novatec. Na de herindeling in 2019 is de gemeente doorgedaan in vier gemeentehuizen, acht buitendienstlocaties en drie locaties voor Novatec. In totaal dus vijftien gebouwen. Een aantal van deze gebouwen is al oud, in slechte onderhoudsstaat en voldoet niet aan de wettelijk verplichtingen op het gebied van verduurzaming. Daarom heeft de gemeenteraad besloten om naar minder gebouwen te gaan die duurzaam, gasloos en efficiënt gemaakt kunnen worden. Deze huisvesting sluit ook aan op de manier waarop wij willen werken. Standaard dienstverlening richten we zoveel mogelijk efficiënt en digitaal in. Bij maatwerkdienstverlening gaan we erop af en hebben we het gesprek daar waar de inwoner dat wil.

B. Financieel resultaat en de belangrijkste afwijkingen

Het verschil tussen inkomsten en uitgaven in 2022 is € 11,2 miljoen. Op basis van de bestuursrapportages is de begroting in de loop van 2022 bijgesteld tot een saldo van € 5,0 miljoen positief. Het jaarrekeningresultaat komt daarmee op € 6,2 miljoen positief. Bij de besluitvorming rondom de jaarrekening doen we een voorstel voor resultaatsbestemmingen, onder meer als correctie op de in december vastgestelde budgetoverhevelingen en aanvullende mutaties voor een aantal specifieke reserves zoals de reserve grondexploitaties.

De grootste afwijkingen doen zich voor bij programma's 4, 6 en 8 en taakvelden 0.4, 0.7 en 0.8. Hieronder benoemen we de belangrijkste over- en onderschrijdingen. De over- en onderschrijdingen hebben in belangrijke mate een incidenteel karakter. Daar waar ze hun doorwerking hebben in 2023 en verder komen ze terug in de eerste bestuursrapportage (voor 2023) en de perspectiefnota (voor 2024 en verder). De belangrijkste afwijkingen toegelicht:

- Bij programma 4 Onderwijs is sprake van een negatief resultaat van € 0,7 miljoen. In verband met het niet doorgaan van de renovatie van RSG de Borgen door de sterk gestegen kosten voor het definitief ontwerp, zijn de gemaakte kosten uit de twee voorbereidingskredieten als last in de jaarrekening afgeboekt.
- Bij programma 6 Sociaal Domein is sprake van een voordeel van € 4,5 miljoen, veroorzaakt door onder meer:
 - De bekostigingsregelingen voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne, waaruit we vergoedingen hebben ontvangen en waarop per saldo een voordeel ontstaat van € 1,6 miljoen. Gezien alle onzekerheden rondom de opvang stellen we voor het resultaat toe te voegen aan een in te stellen bestemmingsreserve vluchtelingen.
 - De energietoeslag 2022, waar sprake is van een nadeel van € 0,8 miljoen. Bij de budgetoverheveling 2022 was € 0,6 miljoen van het budget overgeheveld naar 2023, nu blijkt dat de uitgaven toch in 2022 hebben plaatsgevonden. We stellen daarom bij de resultaatsbestemming ook een correctie op de budgetoverheveling voor.
 - Een positief saldo inzake Novatec van (op dit programma) € 0,8 miljoen.
 - Een positief saldo van in totaal € 1,1 miljoen op verschillende onderdelen van de Wmo, met name door € 0,5 miljoen voordeel op Hulp bij het huishouden onder meer door scherper te indiceren en € 0,5 miljoen voordeel op Begeleiding, met name bij verstrekkingen PGB.
 - Een voordeel van € 0,5 miljoen op bijstandsuitkeringen/ BUIG, enerzijds door een overschot op het Rijksbudget en anderzijds door administratieve mutaties zoals de actualisatie van de voorziening debiteuren Sociaal Domein.
- Bij programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing ontstaat per saldo een negatief resultaat van € 1,2 miljoen. Dit is voornamelijk het gevolg van actualisatie van de voorzieningen voor verliesgevende exploitaties (€ 1,9 miljoen). Daar staat een voordeel tegenover uit de extra opbrengsten omgevingsvergunningen.

- Bij taakveld 0.4 Overhead heeft een storting van € 0,8 miljoen in de voorziening voor verlofsparen plaatsgevonden. Sinds 1 januari 2022 kunnen medewerkers verlofuren sparen, de financiële regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording, BBV) schrijft voor dat dan een voorziening moet worden gevormd.
- Bij taakveld 0.7 Algemene uitkering is sprake van een voordeel van € 2,1 miljoen. Dit komt vooral doordat het Rijk in de decembercirculaire op de valreep extra middelen heeft verstrekt die we niet hadden begroot. Een groot deel van deze extra middelen (onder meer € 1,2 miljoen voor energietoeslag) betrekken we bij de resultaatbestemming om in 2023 beschikbaar te stellen.
- Bij taakveld 0.8 Overige baten en lasten zien we een voordeel van € 1,2 miljoen. Circa € 0,9 miljoen hiervan betreft de stelpost loon- en prijscompensatie. Tegenover een deel van deze stelpost staan extra uitgaven op andere taakvelden (onder meer € 0,4 miljoen op programma 6). Op deze onderdelen is de begroting niet aangepast, omdat te laat duidelijk werd om welke bedragen het ging. Daarnaast is op taakveld 0.8 sprake van een voordeel van € 0,3 miljoen op het themafonds corona, we stellen bij de resultaatsbestemming voor om dit aanvullend over te hevelen naar 2023.
- Salarissen en inhuur: gemeentebreed is sprake van een voordeel van € 0,9 miljoen op salarissen en inhuur van formatie voor niet ingevulde vacatures. Daar staat een nadeel van € 0,3 miljoen voor incidentele inhuur tegenover.

In paragraaf 2.5 van de jaarstukken is een integrale verschillenanalyse opgenomen, waarbij toelichting wordt gegeven op de afwijkingen groter dan € 50.000.

C. Algemene reserve, solvabiliteit en weerstandsvermogen

De stand van de algemene reserve is ultimo 2022 € 20 miljoen. Dit is een verhoging met € 2,7 miljoen ten opzichte van de balanscijfers per ultimo 2021. Hierop corrigeren we een reservering voor een nog te betalen bijdrage aan de veiligheidsregio Groningen (€ 0,5 miljoen). De beschikbare Algemene Reserve komt daarmee, voor bestemming, ultimo 2022 op € 19,5 miljoen.

De solvabiliteitsratio is bij het opmaken van de stukken 21,2% en gestegen ten opzichte van vorig jaar (jaarstukken 2021 16,8%). Volgens de normen van de VNG is dit matig (20%-50%), vorig jaar was dit nog onvoldoende (<20%). Het verwerken van het resultaat conform dit voorstel heeft geen effect op de solvabiliteit per 31-12-2022, maar zorgt voor een lichte verbetering in 2023.

Het weerstandsvermogen (risico's versus de weerstandscapaciteit) van de gemeente Westerkwartier komt uit op een ratio van 1,36 (jaarstukken 2021 0,98). Dit is te kwalificeren als voldoende (bandbreedte tussen 1 en 1,4), vorig jaar was dit nog matig (0,8-1,0). Het verwerken van het resultaat conform dit voorstel zorgt voor een stijging van het weerstandsvermogen.

D. Rechtmatigheid

Eshuis Accountants en Adviseurs heeft de controle op de jaarrekening uitgevoerd. Het oordeel van de accountant is dat de jaarrekening zowel de baten en de lasten over 2022 als de activa en passiva per 31 december 2022 getrouw weergeeft in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Ten aanzien van het rechtmatigheidsoordeel is een verklaring met beperking afgegeven, als gevolg van fouten met betrekking tot het naleven van de aanbestedingsregels. Om beter grip te krijgen op het rechtmatig aanbesteden, is een uitgebreide analyse uitgevoerd op de bestaande inkopen en waar mogelijk zijn herstelmaatregelen getroffen. De uitkomsten gebruiken wij daarnaast om ons inkoopproces structureel te verbeteren ten einde de kans op onrechtmatigheden te beperken en/of te borgen dat deze eerder gesignaleerd worden. Een uitgebreide analyse op de begrotingsrechtmatigheid is opgenomen in paragraaf 2.6 van de jaarrekening.

E. Gebeurtenissen na balansdatum

Bij de jaarstukken 2021 was de situatie in Oekraïne een gebeurtenis na balansdatum. Naast de opvang van ontheemden voorzagen we ook een financiële impact, bijvoorbeeld als gevolg van stijgende energieprijzen. De financiële effecten van hiervan zijn ondertussen verwerkt in onze begroting en hebben geen effect op de continuïteit van onze organisatie. Na balansdatum zijn er geen nieuwe gebeurtenissen te melden die effect hebben op deze jaarstukken.

Vanaf de volgende pagina's leest u een integraal jaarverslag waarin wij ingaan op alle speerpunten uit de begroting 2022. Aspecten die in meerdere programma's aan bod komen vindt u daarna in de paragrafen. Het tweede deel van de jaarstukken betreft de financiële jaarrekening die wij toelichten.

In de voorbereiding op de raadsbehandeling is er een bijeenkomst gepland om u nog een nadere toelichting te geven op deze jaarstukken, opdat u uw controlerende taak zo goed mogelijk kunt invullen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester

R. Kleijnen, gemeentesecretaris

1.2 Jaarverslag - programmaverantwoording

Programma o – Bestuur en ondersteuning

Omschrijving

Onder dit programma vallen diverse taken. In de eerste plaats het besturen van de gemeente door de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. De gemeenteraad wordt hierbij ondersteund door de griffie. Ook het uitoefenen van de taken van het bestuur van de gemeente en de ondersteuning hiervoor door de gemeentesecretaris met haar staf valt hieronder, evenals verkiezingen en burgerzaken. Wat betreft organisatie valt onder dit programma: het leveren van professionele dienstverlening op het gebied van HRM, ICT, financiën, facilitaire zaken, communicatie en bestuurs- en managementondersteuning.

Taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken

Paragrafen

- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

Eems Dollard Regio

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
We verlenen onze diensten volgens het dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam. Dat betekent onder andere dat we maatwerk zo dichtbij mogelijk hebben georganiseerd: we gaan erop af, we hebben het gesprek daar waar de inwoner dat wil. Standaard werk hebben we zoveel mogelijk efficiënt en digitaal ingericht, waarbij altijd een hulplijn is waar inwoners telefonisch en fysiek terecht kunnen. We werken vanuit uitvalsbases en onze kantoorlocatie(s) is (zijn) gericht op ontmoeting.	De gemeenteraad heeft op 13 juli 2022 besloten om 1 centrale huisvesting- en dienstverleningslocatie te realiseren in Zuidhorn. Voor onze digitale (online) dienstverlening hebben we een plan van aanpak met 5 etappes gemaakt tot 1 januari 2025. De kwaliteit van onze dienstverlening monitoren we met dashboards en we rapporteren de verbeteracties. Microsoft Teams hebben we geïntegreerd met de telefooncentrale en de medewerkers werken samen met documenten in Teams.
Het team digitale informatie ondersteunt de teams met dashboards om inzicht te krijgen in de data van onze dienstverlening.	In 2022 hebben we inzicht gekregen op elf gebieden (waaronder WMO, Klantcontactcentrum (KCC), Meldingen Openbare ruimte en Bezwaar en beroep) door inzet van dashboards.
We bieden onze inwoners de mogelijkheid om digitaal bij de RDW een aanvraag te doen van verlenging van hun rijbewijs	Sinds oktober 2021 kunnen inwoners onder bepaalde voorwaarden hun rijbewijs ook online via de RDW verlengen of uitbreiden. In 2022 zijn er 1.228 rijbewijzen digitaal verlengd of uitgebreid via de RDW en 4.436 bij de gemeente aangevraagd. Dit is een verhouding van 22% / 78%.
Wij willen een moderne gemeente zijn die de inwoners centraal stelt en dichtbij onze inwoners staat. Dichtbij zijn is voor	We zijn in 2022 op verschillende manieren dichtbij onze inwoners gaan staan. Bijvoorbeeld door in gesprek te gaan over onze plannen en die van

ons luisteren, aansluiten en meebewegen. Voor de communicatie betekent dat luisteren naar onze inwoners, aansluiten bij hun belevingswereld en hen betrekken bij onze plannen en daar onze communicatie-inzet op afstemmen. We willen ook een gemeente zijn waarin mensen in verbinding staan met elkaar.	inwoners tijdens inloopbijeenkomsten, gesprekken aan tafels, in dorpshuizen. Ook hebben we gebruik gemaakt van het uitzetten van enquêtes via ons burgerpanel (WesterkwartierPanel). Verder hebben we onze schriftelijke en digitale communicatie simpeler en begrijpelijker gemaakt. Daarbij hebben we inwoners gevraagd mee te kijken en te denken.
We kijken we daarbij naar de laatste technische mogelijkheden en we willen innovatie stimuleren. In dit verband zoeken we onder meer naar nieuwe mogelijkheden om met onze samenleving in contact te staan. Daarmee willen we een antwoord geven op economische en maatschappelijke uitdagingen. Heel concreet houdt het in dat we het gebiedscoöperatiemodellen de innovatiewerkplaatsen ondersteunen bij het professionaliseren, het netwerk uitbreiden en opschalen.	In 2022 hebben we in samen met de Hanzehogeschool gewerkt aan het professionaliseren van de Gebiedscoöperatieve (samen-) werkwijze en de innovatiewerkplaats. Ook hebben we gewerkt aan een wijze waarop wij daar als organisatie kunnen aansluiten. Halverwege het jaar werden we echter geconfronteerd met de faillissementsaanvraag van het bestuur van de Gebiedscoöperatie. Als organisatie en als gebied worden we geraakt door de gevolgen. We hebben onze inspanningen daarom verlegd naar het continueren van de lopende projecten van de Gebiedscoöperatie, naar een evaluatie van onze betrokkenheid bij de Gebiedscoöperatie Westerkwartier en naar het maken van een plan voor het behoud en de doorontwikkeling van de (werkwijze van de) innovatiewerkplaats. Ook zijn we betrokken bij plannen voor een regiocoöperatie. De afwikkeling van de faillissementsaanvraag is nog gaande.

Wat heeft het gekost

Van programma o worden taakvelden o.1 en o.2 toegelicht bij dit programma en de overige taakvelden bij Algemene dekkingsmiddelen.

Programma o (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Verschil
Baten	1.292	972	972	872	-100 N
Lasten	4.743	4.922	5.405	5.384	22 V
Totaal saldo van baten en lasten	3.451	3.951	4.433	4.512	-78 N
Toevoeging reserves					
Onttrekking reserves					
Resultaat	3.451	3.951	4.433	4.512	-78 N

Bij programma o is een nadeel bij de baten, die zijn € 100.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een voordeel, die zijn € 22.000 lager dan begroot. Per saldo is er een nadeel van € 78.000. Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 1 – Veiligheid

Omschrijving

Iedereen wil zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Kleine irritaties, zoals foutparkeren en zwerfvuil, maar ook grotere vraagstukken, zoals overlast van verwarde personen, criminaliteit en illegale wietplantages, geven een onveilig gevoel. Het is belangrijk dat de gemeente, als regisseur op veiligheid, dit in een vroegtijdig stadium signaleert en hierop acteert. Dit doen we door onder andere voor vier jaar een Integraal Veiligheidsplan op te stellen met daaraan gekoppeld een jaarlijks uitvoeringsplan, maar ook door de inzet van buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's) op klachten en meldingen in de openbare ruimte. Vanuit dit programma leveren we een actieve bijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen en daarmee aan de integrale hulpverlening bij branden, rampen en crisisbeheersing. Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is verbinding en samenwerking met tal van partijen essentieel.

Taakvelden

- 1.1 Brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Paragrafen

- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Groningen

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
<i>Openbare orde en veiligheid</i> We maken een jaarlijks uitvoeringsplan gericht op het behalen van de beleidsdoelen. Een veilige samenleving houden en maken we samen met interne en externe partners. In 2022 zullen we specifieke aandacht besteden aan ondermijning, cybercriminaliteit en het versterken van zorg en veiligheid.	In 2022 hebben wij ons – samen met onze partners – ingezet voor een veilig Westerkwartier. We zagen in 2022 een toename van gedigitaliseerde criminaliteit en inbraken. Samen met de politie hebben we hierop ingezet middels mediacampagnes. <i>Ondermijning:</i> In 2022 hebben we een bewustwordingsdag georganiseerd voor medewerkers, bestuur en raadsleden. Daarnaast zijn (juridische en organisatorische) stappen gezet in de aanpak van ondermijning. <i>Cybercriminaliteit:</i> De ontwikkelingen op het gebied van cyber gaan snel. We onderhouden nauwe contacten met netwerkpartners om continue op de hoogte te zijn van actuele dreigingen. Hierbij spelen we in op nieuwe ontwikkelingen. In 2022 is er veel aandacht geweest voor de bankpasfraude waar veel inwoners slachtoffer van zijn geworden. We hebben een bewustwordingscampagne opgezet in de vorm van een flyeractie bij de doelgroepen en hier ook extra aandacht voor gevraagd op de sociale media. Binnen de organisatie hebben we extra ingezet op netwerkbeveiliging, bedrijfscontinuïteit, het oefenen van cyberincidenten en digivaardige medewerkers. Zo vergroten we de cyberweerbaarheid en houden we de gegevens van onze inwoners veilig. <i>Zorg en veiligheid:</i> Wij nemen deel aan OGGZ-overleg

	en bespreken casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid met de consultants zorg en veiligheid.
Brandweezorg Vanuit het Veiligheidsplan 2020-2024 heeft de brandweer de ambitie om zich nog meer te richten op het voorkomen van branden en ongevallen. Dit via advisering over aanvragen voor o.a. omgevingsvergunningen en het actief adviseren en voorlichten over brandveiligheid. Ook zal de brandweer het regionaal repressief dekkingplan actualiseren. Daarnaast gaan we in 2022 extra inzetten op het project extern bluswater, door het baggeren van oppervlaktewater en het informeren van inwoners die wonen op plaatsen waar geen of onvoldoende bluswater voorhanden is.	In 2022 hebben we ingezet op het project extern bluswatervoorziening. Het baggeren van oppervlaktewater is uitgevoerd en de te treffen maatregelen zijn verankerd in beheersplannen. Inwoners die wonen op plaatsen waar geen of onvoldoende bluswater voorhanden is zijn geïnformeerd en zijn hierbij geadviseerd en ondersteund bij het treffen van eventuele maatregelen. Samen met de Veiligheidsregio Groningen hebben we ingezet op preventie. Tijdens de bewust wonen weken is preventievoorlichting gegeven in het kader van veilig wonen. Hierbij was onder meer aandacht voor het plaatsen van rookmelders.
Crisisbeheersing Crisisbeheersing vraagt van onze gemeente dat we zorgen voor bezetting van de lokale crisisfuncties en dat we een bijdrage leveren aan de regionale crisisorganisatie. Om goed voorbereid te zijn op ernstige gebeurtenissen vraagt vakbekwaamheid onze structurele aandacht.	Er wordt voldaan aan de leveringsplicht van voldoende crisisfuncties in het team Bevolkingszorg van de Gemeentelijke Kolom van de Veiligheidsregio Groningen. Het opleidings- en trainingstraject heeft stagnatie ondervonden vanwege de coronapandemie maar in 2022 is weer een start gemaakt.

Wat heeft het gekost

Programma 1 (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	111	38	48	56	8 V
Lasten	5.639	5.473	5.671	5.743	-72 N
Totaal saldo van baten en lasten	5.527	5.436	5.623	5.687	-64 N
Toevoeging reserves					
Onttrekking reserves	238	238	263	263	
Resultaat	5.289	5.197	5.359	5.424	-64 N

Bij programma 1 is een voordeel bij de baten, die zijn € 8.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een nadeel, die zijn € 72.000 hoger dan begroot. Per saldo is er een nadeel van € 64.000. Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Omschrijving

Dit programma omvat het onderhoud en verbetering van de openbare ruimte. Het gaat verder over het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en verkeersmobiliteit, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken van dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks - en regulier onderhoud, het groot onderhoud en de (her-) inrichtingen in de openbare ruimte. De gladheidsbestrijding in de wintermaanden hoort hier ook bij.

Taakvelden

- 2.1 Onderhoud wegen, gladheidsbestrijding openbare verlichting
- 2.2 Parkeren
- 2.3/2.4 Havens/ waterwegen
- 2.5 Openbaar vervoer

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Verbonden partijen
- G. Lokale heffingen

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Het realiseren van een duurzaam en veilig functionerende infrastructuur en verkeersvoorzieningen waarbij op voorhand rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van de nog concreet vast te stellen verkeersvisie.	De verkeersvisie is door de gemeenteraad in december 2021 vastgesteld. Een nadere uitwerking van grote infrastructurele vraagstukken is inmiddels ter hand genomen.
Een doelmatige, duurzame en veilige wijze van aanleggen, beheren en onderhouden van de openbare ruimte.	Om de veiligheid op onze wegen te vergroten zijn we in 2022 begonnen met het groot onderhoud van de belijning in Marum en Grootegast. Hierbij wordt gebruik gemaakt van zogenoemde koudplast, wat het meest duurzame markeringsproduct op de markt is. Het onderhoud van de belijning wordt in 2023 doorgezet voor Leek en Zuidhorn.
Bij uitbreidingen in de openbare ruimte met een redelijk grote omvang bij de planvorming ook gelijk een onderhoudsparagraaf op te stellen ten behoeve van de budgettering. Dan is het mogelijk om deze uitbreiding op een duurzame wijze te kunnen onderhouden, overeenkomstig de afgesproken kwaliteitsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025.	In 2022 is dit bij grote plannen gebeurd (Oostindie Zuidzone, Knarrenhof Marum). De doorvertaling naar beheer kan nog beter, we gaan monitoren dat dit gebeurt.
Het duurzaam in stand houden van de verharding van de openbare wegen, bruggen en kunstwerken, pleinen, voet- en fietspaden, conform de afgesproken kwaliteitsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025.	Dit jaar is er zowel klein als groot onderhoud uitgevoerd aan onze wegen op basis van de meest recente inspectie uit 2022. Een aantal noemenswaardige projecten waarbij groot asfalt onderhoud is uitgevoerd, zijn

	Bosscherweg Grijpskerk, Buikstede Sebaldeburen, De Tenten Grootegast, Dorpsterweg Lutjegast, Fanerweg Niekerk, Frijtumerweg Niehove, Lageweg Grijpskerk, Parallelweg Marum en Spanjaardsdijk Zuid Aduard. Daarnaast zijn er diverse fietspaden opnieuw aangelegd, zoals het fietspad door het NAM park Grijpskerk, de Groenelaan Feerwerd en de Molenweg Grootegast.
Om de 2 jaar vindt een algehele technische wegininspectie plaats. De eerstvolgende is gepand in het voorjaar van 2022. Dit is de basis voor de planning van de uitvoering van het wegonderhoud in de jaren hierna. Ook wordt op basis van deze gegevens gerapporteerd over de kwaliteit van de wegverhardingen en het verloop hiervan ten opzichte van de vorige inspectie. Deze laatste is gebruikt voor het opstellen van de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025.	Begin 2022 is de wegininspectie uitgevoerd. Deze gegevens zijn gebruikt voor het wegonderhoud in 2022 en bij de hierboven genoemde schouwrapportage.
Zorgen voor een schone en nette leefomgeving conform de afgesproken kwaliteitsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025. Het straatvegen en de bestrijding van het onkruid op de verhardingen is in 2021 aanbesteed op niveau basis voor een periode van 2 jaar met de mogelijkheid om dit nog 2x 1 jaar te verlengen. Met de keuze voor scenario 3 uit de kwaliteitsvisie zal dit niveau in de woongebieden, centra en hoofdwegen naar niveau hoog moeten gaan. In overleg met de aannemer wordt bepaald wat er hiervoor in de uitvoering aangepast moet worden. Door middel van schouwen gaan we kijken of dit het gewenste resultaat heeft. Hierover zal vervolgens rapportage plaatsvinden.	In juli 2022 is er een schouw gedaan van de openbare ruimte door een extern bureau. Samen met de gegevens uit de wegininspectie van begin 2022 is hier een rapportage van gemaakt, die begin 2023 is aangeboden aan de gemeenteraad. Uit de schouw blijkt dat we op de goede weg zijn om onze ambitie voor 2025 te halen.
Zorgen voor goede en veilige begaanbaarheid van de openbare wegen, voet- en fietspaden in geval van gladheid door sneeuwval of vorst.	In 2022 hebben we conform het plan voorkomende gladheid bestreden. In dat jaar zijn er 31 strooiacties uitgevoerd. Daarvoor zijn per uitruk steeds 13 strooi eenheden ingezet.
Het duurzaam in stand houden van de openbare verlichting ten behoeve van de verkeersveiligheid evenals de sociale veiligheid van inwoners na het invallen van de duisternis.	Het onderhoud van de lichtmasten in 2022 verliep zonder noemenswaardige bijzonderheden en/of afwijkingen. Er zijn vervangingsinvesteringen gepland voor 2020 t/m 2024. De beschikbare middelen

	worden via minicompetities aanbesteed. Door het uitfasen van conventionele lampen gaan we in 2023/2024 veelal over op LED.
--	---

Wat heeft het gekost

Programma 2 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	328	83	106	534	428 V
Lasten	10.200	10.085	10.797	10.995	-198 N
Totaal saldo van baten en lasten	9.872	10.002	10.691	10.461	230 V
Toevoeging reserves			70	70	
Onttrekking reserves	51	51	349	349	
Resultaat	9.822	9.950	10.413	10.183	230 V

Bij programma 2 is een voordeel bij de baten, die zijn € 428.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een nadeel, die zijn € 198.000 hoger dan begroot. Per saldo is er een voordeel van € 230.000.

Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 3 – Economie

Omschrijving

Wij zetten ons binnen het programma Economie samen met bedrijfsleven, (beroeps-)onderwijs, culturele organisaties en andere partners in voor een economisch en cultureel vitale samenleving. De focus is erop gericht om het economisch klimaat in brede zin te versterken. Recreatie en Toerisme en Evenementen zijn nauw verbonden met dit programma.

Taakvelden

- 3.1 Economische ontwikkelingen.
- 3.2 Fysieke structuur
- 3.3 Bedrijvenloket Markten
- 3.4 Promotie

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Een duurzame ontwikkeling van bedrijvigheid en werkgelegenheid, onder meer door uitbreiding van bedrijvenpark Leeksterveld te Leek en bedrijventerrein De Poort te Marum.	De ontwikkeling van Leeksterveld fase 2 heeft vertraging opgelopen door aanvullend archeologisch onderzoek. De verwachting is nu dat er nieuwe kavels beschikbaar komen begin 2024. Voor de uitbreiding van de Poort Marum is gewerkt aan een stedenbouwkundig plan. In 2023 wordt dit vertaald in een bestemmingsplan en zal de planologische procedure doorlopen worden. Naar verwachting kunnen dan in 2024 nieuwe kavels worden aangeboden.
Een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat. Voldoende vestigingsmogelijkheden voor regionale bedrijven op bedrijventerreinen o.a. voorverkenning Grijpskerk.	In Grijpskerk zijn verkennende gesprekken gevoerd met een ontwikkelaar en ondernemers. Dit heeft nog niet tot vervolgstappen geleid in 2022, maar komt in 2023 terug als onderdeel van het collegeuitvoeringsprogramma. Verder zijn we in 2022 gestart met de Ondernemersbrief, waarbij de ondernemers periodiek informeren over activiteiten en ontwikkelingen op economisch gebied in Westerkwartier.
Behoud van aantrekkelijke winkelcentra, onder meer door opstellen van lokale uitvoeringsagenda's samen met de lokale ondernemersverenigingen.	In 2022 is gewerkt aan versterking van winkelcentra door inzet van centrummanagers, de subsidieregeling versterking winkelcentra, aanpak van leegstand en het faciliteren van ondernemersfondsen in Leek en Zuidhorn. De komende jaren zal samen met ondernemers en vastgoedeigenaren verder worden gewerkt om de centra aantrekkelijk te houden.
Het Westerkwartier beter profileren met betrekking tot recreatie en toerisme.	In 2022 is verder uitvoering gegeven aan de visie recreatie en toerisme. Voor het onderdeel profilering zijn onder andere de volgende acties uitgevoerd: - Ontwikkelen huisstijl in samenwerking met Marketing Groningen - Opzetten nieuwe website onder Visit Groningen - Ontwikkelen en verspreiden toeristische gids - Diverse andere producten als een kinderkaart en een folder over het Westerkwartier in het Duits en Engels Daarnaast is gewerkt aan het opzetten van een

	regiomarketingorganisatie samen met organisaties (OVTW, PLACK Nienoord etc.). Verwacht wordt dat deze in 2023 operationeel zal zijn.
Een goede digitale infrastructuur voor bedrijven en inwoners. Alle inwoners en bedrijven toegang tot snel internet eind 2022	In 2022 is beperkt voortgang geboekt. Het buitengebied in het noordelijk deel van de gemeente is in het kader van het SIG project van snel internet voorzien. Ook zijn enkele dorpen van glasvezel voorzien. Het streven blijft er op gericht om alle bedrijven en inwoners toegang te bieden tot snel internet. De uitvoering ligt echter bij marktpartijen.
Een evenwichtige arbeidsmarkt met een passende plek voor zo veel mogelijk inwoners.	De arbeidsmarkt is krap en er zijn daarom voldoende banen beschikbaar. Toch zijn er mensen die niet of moeilijk aan een baan komen. Inzet blijft er op gericht om de kansen op de arbeidsmarkt voor deze groep te vergroten.

Wat heeft het gekost

Programma 3 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	919	43	43	172	129 V
Lasten	530	512	543	829	-286 N
Totaal saldo van baten en lasten	389	469	500	657	-157 N
Toevoeging reserves			23	23	
Onttrekking reserves			23	23	
Resultaat	389	469	500	657	-157 N

Bij programma 3 is een voordeel bij de baten, die zijn € 129.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een nadeel, die zijn € 286.000 hoger dan begroot. Per saldo is er een nadeel van € 157.000. Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 4 – Onderwijs

Omschrijving

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op gelijke kansen voor jeugdigen en jongeren om middels het volgen van onderwijs en voorschoolse voorzieningen een passende plek in de samenleving te krijgen. Onderdeel van dit beleid is het organiseren van voldoende openbaar primair onderwijs en een adequate huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Binnen het lokaal onderwijsbeleid wordt samengewerkt aan andere gemeentelijke doelen, zoals duurzaamheid, bewegen en veilig verkeer. De gemeente bekostigt en organiseert het noodzakelijke leerlingenvervoer.

Taakvelden

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid
 - Peuteropvang
 - Leerlingenvervoer

Paragrafen

- B. Onderhoud
 - kapitaalgoederen

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
We zetten in op de resultaatafspraken die zijn gemaakt met het onderwijs en kinderopvang met betrekking tot de doorgaande lijn en (verdergaande) samenwerking.	De resultaatafspraken krijgen praktisch vorm door de taal-/woordenschatstest op drie verschillende leeftijd: 2,5 jaar, 4 jaar en 6 jaar. Dit geldt voor alle doelgroepkinderen (90) die Voor en Vroegschoolse educatie (VVE) krijgen aangeboden. Deze kinderen zijn goed in beeld door de VVE monitor. Samenwerkingsafspraken tussen opvang en onderwijs zijn vastgelegd voor de (warmer) overdracht en VVE overleggen. Het overdrachtsformulier is verbeterd en scholen en opvang kunnen via hun eigen systemen digitaal uitwisselen.
We geven een vervolg aan de huisvestingsplannen van rsg De Borgen in de vorm van een campus (met Biblionet en KunstKwartier), op basis van besluitvorming door de gemeenteraad in 2021.	Het plan om twee gebouwen van rsg de Borgen te renoveren (en uit te breiden met Biblionet en KunstKwartier) is niet doorgegaan vanwege de te hoge kosten. Een deel van de voorbereiding is bruikbaar voor een nieuw plan campus Leek.
Het Lauwers College heeft tot 1 augustus 2023 voldoende tijdelijke huisvesting. In 2022 komen we in overleg met het schoolbestuur met een voorstel voor de huisvesting voor de periode daarna.	In 2022 zijn afspraken gemaakt over nieuwe tijdelijke huisvesting vanaf 1 augustus 2023. Ook zijn we gestart met overleg over de nieuwbouw van het Lauwers College. Beide krijgen een vervolg in 2023.
We stimuleren een verkeersveilige schoolomgeving en het gebruik van schoolpleinen als openbare speelplekken voor de buurt. Tevens kijken we hoe de vandalismeschade aan scholen te beperken.	We blijven scholen stimuleren om schoolpleinen als openbare speelplekken voor de buurt in te zetten. De schade door vandalisme ligt in 2022 het laagste sinds de herindeling. Dit is een positieve ontwikkeling die we verder willen doorzetten.

We stimuleren duurzaamheid in nieuwe en bestaande schoolgebouwen. In het IHP 2020-2023 is afgesproken om bij nieuwbouw de BENG-norm te hanteren en uit te gaan van Frisse Scholen A/B. Voor de bestaande schoolgebouwen volgen we het pad van Scholen op Koers naar 2030. In overleg met de schoolbesturen willen we naar duurzamere en frissere schoolgebouwen (en waar mogelijk IKC's) van een hogere kwaliteit. We streven een bredere inzet van deze gebouwen na. We willen de zelfredzaamheid van kinderen stimuleren, zodat meer leerlingen met het openbaar vervoer naar school kunnen gaan, en er minder gebruik wordt gemaakt van het leerlingenvervoer.	Samen met de schoolbesturen willen we voor het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024-2027 onderzoeken laten doen naar verduurzaming van bestaande schoolgebouwen. Dit krijgt een vervolg in 2023.
---	---

Wat heeft het gekost

Programma 4 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Verschil
Baten	950	1.205	1.250	1.620	370 V
Lasten	6.907	7.308	7.403	8.440	-1.037 N
Totaal saldo van baten en lasten	5.957	6.103	6.153	6.820	-667 N
Toevoeging reserves	175	160	168	168	
Onttrekking reserves	32	32	32	32	
Resultaat	6.100	6.231	6.289	6.956	-667 N

Bij programma 4 is een voordeel bij de baten, die zijn € 370.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een nadeel, die zijn € 1.037.000 hoger dan begroot. Per saldo is er een nadeel van € 667.000.

Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving

Dit programma omvat beleid en maatregelen gericht op de leefgebieden/thema's Gezond en Meedoen in het sociaal domein: sport, cultuur, recreatie en bibliotheekwerk. Onder het programma vallen ook het eigendom, exploitatie en beheer van sportaccommodaties en openbaar groen. Tot slot vallen ook beleid en maatregelen ten aanzien van monumenten, musea en cultureel erfgoed onder dit programma.

Taakvelden

- 5.1 Sportbeleid
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuur
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Bibliotheken en omroep
- 5.7 Openbaar groen

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
We geven uitvoering aan de Cultuurvisie 'Investeren in geluk' 2021-2028 en het bijhorende jaarlijkse uitvoeringsplan.	Er wordt uitvoering gegeven aan de cultuurvisie. Het uitvoeringsplan 2022 is vastgesteld en wordt in 2023 geëvalueerd. In 2023 wordt een uitvoeringsplan 2023/2024 vastgesteld.
Na de herindeling zijn de afspraken met Biblionet van de oude gemeentes overgenomen. Hierdoor mist een bewuste keuze over de verdeling van de beschikbare middelen. In de tweede helft van 2021 is er een visie op het bibliotheekwerk aan het college en de gemeenteraad voorgelegd. Op basis hiervan zijn keuzes gemaakt voor het herverdelen van middelen voor het bibliotheekwerk.	De genoemde visie is niet vastgesteld. Wel is er een voorgenomen besluit genomen om het bibliotheekwerk anders te verdelen over de gemeente binnen de beschikbare middelen. Dit heeft gevolgen voor onder andere de vestigingen in Aduard en Oldehove. Er werden gesprekken in beide dorpen gevoerd over hoe dit op te vangen. Dit krijgt een vervolg in 2023.
Aan de hand van een in 2021 opgesteld plan van aanpak wordt in 2022 de harmonisatie gestart van het beleid en de tarieven van alle binnen- en buitensportaccommodaties.	In 2022 is het plan van aanpak verder uitgewerkt en zijn de mogelijke richtingen in beeld gebracht. In kwartaal 1 2023 is hierover een raadsoverleg gehouden.
Met de integrale kwaliteitsvisie openbare ruimte is het gewenste kwaliteitsniveau van ons openbaar groen bepaald. Wij groeien hier in een aantal jaren naar toe. Bij de aanleg van nieuw groen komt de nadruk te liggen op diversiteit en belevingswaarde van het nieuwe groen, voorts dient nieuw groen klimaat adaptief te zijn. We gaan meer bloeiende	Aan een aantal vooraf bepaalde speerpunten is vanuit de kwaliteitsvisie invulling gegeven. Het gaat hier om het beheer van invasieve exotische landplanten, het frequent maaien van de veiligheidszone langs voet- en fietspaden en het zomeronderhoud van plantsoenen langs hoofdwegen, in centra en woongebieden. Voor ondersteuning van het zomeronderhoud werden externe arbeidskrachten ingehuurd (de zogenaamde flexibele schil). Uit een

bermen realiseren door o.a. een passend maaibeheer. Het insectenvriendelijk maaibeheer wordt gecontinueerd. Gazons zullen op bepaalde locaties worden ingeplant met lang bloeiende bloembollenmengsels.	beleidsschouw is gebleken dat het groenonderhoud goed in de pas loopt met hetgeen is vastgelegd in de kwaliteitsvisie. Daarbij moet wel worden aangegeven dat 2022 een zeer droog en weinig groeizaam jaar is geweest. Het taakgericht werken is verder vormgegeven. Structureel overleg tussen team groen en de buitendienst is van doorslaggevend belang gebleken.
We geven uitvoering aan de visie Recreatie en Toerisme die in 2021 is vastgesteld. Het hierbij horende actieprogramma is voor 4 jaar vastgesteld.	Er is verder gewerkt aan de uitvoering van de visie recreatie en toerisme (acties met betrekking tot profilering zijn toegelicht bij programma 5). Activiteiten die in 2022 onder meer zijn opgepakt betreffen: - Organiseren foldermarkt voor toeristische ondernemers - Diverse gesprekken en bijeenkomsten bezocht om aan te haken bij initiatieven in omgeving (o.a. Lauwersmeer, Noordenveld, Groeningen) - Deelname aan recreatie werkgroep Zuidelijk Westerkwartier - Samen met waterschap en provincie gewerkt aan strategie voor verbeteren waterrecreatie - Mede organiseren Tocht om de Noord - Ontwikkelen kinderfietsroute
We komen in 2022 met een herijking van de visie houtsingelhoofdstructuur en bijbehorende spelregels bij de gemeenteraad. Het vergunningsproces wordt afgestemd op het meldingen systeem van de provincie aangaande het kappen van houtsingels.	In 2022 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het huidige beleid. Hiervoor zijn verschillende partijen en teams geraadpleegd. Daarnaast is door de provincie in 2022 een inventarisatie gedaan naar de huidige kwaliteit en kwantiteit van de singels. Ook is er een betere afstemming opgezet tussen beleid en handhaving, zowel intern als met de provincie. Als gevolg hiervan wordt meer gezamenlijk gemeld en opgetreden. In het eerste halfjaar van 2023 wordt de evaluatie vertaald naar een nieuwe visie en spelregels, met daarbij een advies voor toetsing en handhaving. De regels en bijbehorende kaart worden ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd en na vaststelling opgenomen in het bestemmingsplan.
We zetten ons er voor in dat de bescherming van het slotencasco Middag Humsterland wordt geborgd in verschillende regelingen.	Over het slotencasco ¹ Middag Humsterland heeft afstemming met de provincie plaatsgevonden. Vervolgens heeft de Gebiedsraad Middag-Humsterland hier een advies over uitgebracht, dat de provincie heeft verwerkt in de Provinciale Omgevingsverordening. Dit wordt verder uitgewerkt

	in een bestemmingsplan dat in het eerste halfjaar 2023 (als ontwerp) aan het college wordt aangeboden, waarbij in de planning is voorzien om dit in het tweede halfjaar 2023 voor te leggen aan de gemeenteraad.
We ondersteunen de gebiedsraad Middag Humsterland en zetten een nieuwe overlegstructuur op voor de afstemming met gebiedspartners Natuur en Landschap.	De ondersteuning van de gebiedsraad is gecontinueerd. Er is een provinciale subsidie voor ondersteuning en professionalisering verkregen. Ook is met de gebiedsraad een erfgoeddeal aangevraagd en verkregen, de gemeente is penvoerder. Hier wordt in 2023 uitvoering aan gegeven. Een nieuwe overlegstructuur met gebiedspartners zoals in eerste instantie de opzet was is helaas niet haalbaar gebleken. Het is de bedoeling hier op een andere wijze vorm aan te geven. Een breed overleg rondom de houtsingelhoofdstructuur wordt verkend.
Het project Westerkwartier Natuurinclusief verbindt landschappelijke en natuurkwaliteiten aan nieuwe verdienmodellen voor agrarische ondernemers. Voor de uitvoering is € 1,93 miljoen rijkssubsidie beschikbaar. De gemeente Westerkwartier werkt samen met andere overheden, landbouwsector en natuurorganisaties om natuurinclusieve kringlooplandbouw binnen de melkveehouderij in het Westerkwartier concreet vorm te geven. Binnen een aantal deelprojecten wordt kennis verzameld en samengewerkt om barrières uit de weg te ruimen. Voor 25 melkveehouderijen van verschillende omvang en type bedrijfsvoering wordt een maatwerkaanpak op bedrijfsniveau uitgewerkt. De uitvoering loopt door tot in 2022. In 2022 worden de resultaten opgeleverd en gedeeld.	In 2022 heeft begeleiding van 40 agrariërs bij de totstandkoming van strategische bedrijfsplannen en bedrijfsnatuurplannen plaatsgevonden. Daarnaast ondersteunen en co financieren wij initiatieven zoals de film Oerboer, het programma Backcasting (in samenwerking met WUR) en de erfgoeddeal. Ook werd een verzoek om experimenteerruimte voor vernieuwende agrariërs in samenwerking met LNV begeleid. Het programma had wat vertraging opgelopen en de programmaperiode is met een half jaar verlengd naar juni 2023. Belangrijkste oorzaken voor de vertragingen waren corona en de onrust in de landbouwsector na presentatie van het 'stikstofkaartje' (en daarmee het verminderde draagvlak bij deelnemende agrariërs) en de complexe personele invulling na het faillissement van programmapartner Gebiedscoöperatie Westerkwartier. Het project Westerkwartier Natuurinclusief draagt ook financieel bij aan de in 2022 aangevraagde erfgoeddeal voor Middag Humsterland. In deze erfgoeddeal, waarvan de gebiedsraad initiatiefnemer is, wordt met de boeren in het gebied gewerkt aan een gebiedsofferte: welke maatregelen moeten genomen worden om landschap met erfgoedwaarden te beheren en hoe is dit te verwaarden.

Wat heeft het gekost

Programma 5 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	2.280	1.696	2.134	2.584	450 V
Lasten	15.055	14.609	15.312	15.472	-160 N
Totaal saldo van baten en lasten	12.775	12.913	13.178	12.888	290 V
Toevoeging reserves			528	528	
Onttrekking reserves	151	97	450	450	
Resultaat	12.624	12.816	13.256	12.966	290 V

Bij programma 5 is een voordeel bij de baten, die zijn € 450.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een nadeel, die zijn € 160.000 hoger dan begroot. Per saldo is er een voordeel van € 290.000.

Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 6 – Sociaal domein

Omschrijving

De ambitie is dat in het Westerkwartier iedereen kan meedoen, een inclusieve samenleving. De gemeente zet in op versterking van de samenlevingskracht zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, en met ondersteuning van het sociaal netwerk kunnen participeren. De sociale cohesie draagt eraan bij dat inwoners hun krachten bundelen om gezamenlijk te zorgen voor een aangename leefomgeving. Wanneer toch professioneel georganiseerde ondersteuning moet worden geboden, sluit deze aan bij de mogelijkheden van de inwoner en diens netwerk en is deze er primair op gericht dat inwoners weer zelfstandiger zelfredzamer worden.

Taakvelden

- 6.1 Samenkracht (Maatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk, kinderopvang, ouderenwerk)
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begel. participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerk (WMO)
- 6.7 Maatwerk
- 6.8 Geëscaleerde zorg

Paragrafen

- B. Onderhoud kapitaalgoederen
- H. Novatec
- I. Effecten corona

Verbonden partijen

Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z), Centrum Beschermde Wonen Groningen, Publiek Vervoer Groningen Drenthe

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Per medio 2022 moeten er nieuwe inkoopafspraken liggen voor Jeugdhulp en Wmo. De implementatie van de nieuwe contracten zullen in de eerste helft van 2022 veel inzet vragen. We rapporteren halfjaarlijks over de voortgang en resultaten van het preventieprogramma.	Er zijn twee inkoopprocessen doorlopen: - WMO 18 tot en met 74 en lichte jeugdhulp: er zijn 75 partijen gecontracteerd voor een breed scala aan ondersteuning en dit contract is 1 juli 2022 in werking getreden. - Taak- en gebiedsgerichte inkoop voor Hulp bij het huishouden vanaf 18 jaar en samenhangend aanbod voor ouderen vanaf 75 jaar. Dit contract gaat 1 maart 2023 in. Vertraging voor het tweede contract is veroorzaakt door een gerechtelijke procedure in deze aanbesteding. De einddatum voor het Preventieprogramma is met deze vertraging verschoven van 1 juli 2022 naar 1 april 2023. Een eindrapportage over de resultaten van het Preventieprogramma zal medio 2023 opgeleverd worden.
We geven uitvoering aan het Regionaal Arrangement Kickstart Westerkwartier door samen met de lokale partijen te starten met het ontwikkelen van activiteiten rond de thema's Kickstart voor kleintjes, Kickstart op school en	In het jaar 2022 is feitelijk gestart met de uitvoering van het programma Kickstart. Voor de zomer 2022 hebben we een goede basis gelegd met diverse ketenpartners om in samenwerking tot goede uitvoering te komen. Over 2022 is de voortgangsrapportage voorgelegd aan de Provincie

Kickstart in je buurt. Op minimaal 3 scholen start het programma Tijd voor Toekomst en we starten, met de uitvoering van de activiteiten die we in het najaar van 2021 samen met de maatschappelijke partners hebben gemaakt.	en goedgekeurd. Deze gaat in 2023 ter informatie naar de gemeenteraad. Hierin staat uitgebreid beschreven wat de stand van zaken is op elk van de themalijnen.
Uitvoering geven aan de nieuwe Wet inburgering die per 2022 ingaat.	De wet is ingevoerd en de gemeentelijke organisatie is daarop ingericht. De taakstelling voor wat betreft huisvesting statushouders is in 2022 ruim gehaald. Voor alle statushouders is een persoonlijk inburgeringsplan opgesteld (PIP). Alle statushouders krijgen op basis daarvan maatschappelijke begeleiding en volgen onderwijs.
In de komende jaren zal het aantal mensen in de sociale werkvoorziening geleidelijk afnemen, met name door pensionering. We willen het totaal aantal bij en via Novatec werkzame mensen minimaal op peil houden door inzet van nieuwe doelgroepen, afspraakbanen in de detachingsfaciliteit en werkervaringsplaatsen (arbeidsfit) in het beschutte bedrijf.	We zien dat de uitstroom van het aantal mensen dat met pensioen gaat wordt vervangen door medewerkers die instromen in de cao Aan de slag en in trajecten en werkervaringsplaatsen. De totale bezetting is daarmee op peil gebleven en is licht aan het stijgen.
De regelingen op het gebied van armoedebelief zijn vereenvoudigd en overlap en lacunes in het huidige beleid zijn zoveel mogelijk opgelost. De samenwerking in het Armoedepact en de invoering van de Potjeswijzer dragen hieraan bij.	De eerste grote stap in de vereenvoudiging van het minimabeleid is gezet door het harmoniseren van het aanbod en de regelingen voor kinderen. De uitvoering van de regeling tegemoetkoming schoolgaande kinderen, de vergoeding peuterspeelzaal en de PC-regeling voor kinderen tot 18 jaar zijn overgedragen aan Stichting Leergeld. Dit aanbod is vanaf medio maart beschikbaar via de website Potjeswijzer. Er is per maart gestart met de voorzieningenwijzer als pilot in samenwerking met Wold en Waard, Humanitas en De Schans. De pilot is in januari 2023 geëvalueerd en er is besloten over de voortgang. Het armoedepact heeft besloten tot een doorontwikkeling naar armoedepact 2.0 in 2023, waarin oog is voor de samenwerking onderling, korte lijnen en gebruik maken van elkaars expertise.
Onderzoek Monitor Brede Welvaart (motie D66/GL aangenomen bij het vaststellen van de programmabegroting 2022).	We hebben in samenwerking met CMO Stamm onderzoeken gedaan of en op welke wijze de Monitor Brede Welvaart breed ingezet kan worden binnen Westerkwartier. Op 21 februari 2023 is de

	gemeenteraad middels een raadsbrief geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek en de vervolgstappen.
--	---

Wat heeft het gekost

Programma 6 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	27.163	22.728	36.043	41.330	5.202 V
Lasten	85.106	83.003	100.382	101.365	-745 N
Totaal saldo van baten en lasten	57.943	60.275	64.339	60.034	4.457 V
Toevoeging reserves	1.577		1.149	1.149	
Onttrekking reserves	1.439		519	512	-7 N
Resultaat	58.081	60.275	64.969	60.672	4.450 V

Bij programma 6 is een voordeel bij de baten, die zijn € 5.202.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een nadeel, die zijn € 745.000 hoger dan begroot. Per saldo is er een voordeel van € 4.457.000. Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Omschrijving

Dit programma omvat het beleid en maatregelen gericht op de gezondheid van de bevolking als geheel. Het programma omvat tevens de zorg van de gemeente voor het milieu, de afvalinzameling, de bodemdaling en schade als gevolg van aardgaswinning en duurzaamheid. Ook de begraafplaatsen vormen onderdeel van dit programma.

Eenzijds betreft het milieugevolgen, zoals geluidhinder, slechte luchtkwaliteit, geuroverlast, schade aan de natuur en bodemverontreiniging. Anderzijds gaat het over de rol van de gemeente in de regionale en lokale klimaatproblematiek.

Taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afvalinzameling
- 7.4 Milieu en klimaat
- 7.5 Begraafplaatsen

Paragrafen

- B. Onderhoud
- Kapitaalgoederen

Verbonden partijen

- Publieke Gezondheid en Zorg, Afvalbeheer
- Regio Centraal Groningen, Omgevingsdienst
- Groningen, Waterbedrijf Groningen

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
De GGD voert de dienst uit zoals we die met hen in een DVO (dienstverleningsovereenkomst) hebben afgesproken.	In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan de geformuleerde afspraken van de DVO GGD Groningen. Gemeenten hebben de mogelijkheid om taken bij GGD Groningen te beleggen waar gemeenten zelf een beleidskeuze in hebben. Dit zijn facultatieve taken, waarin een opdracht verstrekt wordt. Voor gemeente Westerkwartier heeft de GGD Groningen de volgende facultatieve taken uitgevoerd: Nu Niet Zwanger (NNZ), Logopedie Specifiek (Preventieve Logopedie), Woordschat testen, Pilot Gezonde eetomgeving, Stevig Ouderschap, Ondersteuningsroute Primair Onderwijs, Voortgezet onderwijs Verzuim, Voor- en vroegschoolse educatie (VVE), GGD-er in de buurt en Wvggz Verkennend onderzoek. Deze taken zijn naar tevredenheid uitgevoerd.
We werken in 2022 aan de verdere uitvoering van het in 2020 vastgestelde watertakenplan. In dit watertakenplan is tevens een kostendekkingsplan opgenomen voor de financiering van de werkzaamheden voortvloeiend uit het watertakenplan. Deze kosten worden gefinancierd uit de opbrengsten van de rioolheffing. Hiermee	In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma van het watertakenplan. We beheren ons water en rioolsysteem doelmatig. We hebben diverse riolen gerenoveerd of vervangen. In combinatie met vervanging zijn zoveel mogelijk regenwaterriolen aangelegd en zodoende verhard oppervlak afgekoppeld. Ook hebben we een deel van het bestaande rioolstelsel

houden we de kwaliteit van het riool op peil en verbeteren we de scheiding tussen schoon en vuil water.	geïnspecteerd, zodat we het inzicht in de onderhoudstoestand verder vergroot hebben.
Ook gaan we in 2022 uitvoering aan het klimaatadaptatie-uitvoeringsprogramma welke in 2021 is vastgesteld. Bij dit uitvoeringsprogramma hoort een financieel dekkingplan. In 2022 gaan we aansluiting zoeken en meekoppelkansen benutten bij bestaande opgaven waar al financiële dekking voor is.	In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan het klimaatadaptatieplan. We hebben aansluiting gezocht bij bestaande projecten die fysiek zijn uitgevoerd. Ook hebben we als bewustwordingsacties de regentonnenregeling uitgevoerd, extra aandacht geschonken aan educatie en bewustwording, en is de groene daken regeling opgesteld welke in het eerste kwartaal van 2023 beschikbaar komt.
Verder geven we met onze andere partners in de waterketensamenwerking Groningen – Noord Drenthe verder uitvoering aan de waterketensamenwerking.	De huidige periode van samenwerking is halverwege. We gaan in het najaar van 2023 de samenwerkingsovereenkomst evalueren en mogelijk aanpassen.
Het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 wordt vertaald in jaarplannen. De dekking van de uitgaven vindt plaats vanuit de kaders van de (meerjaren)begroting en subsidies van rijk en provincie.	In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan het Jaarplan Duurzaamheid 2022-2023. De initiatieven in het jaarplan hebben we succesvol ondersteund (zonneweides, proeftuin MOL-dorpen + subsidieregeling, ideeën vanuit de dorpen, onderzoeken aquathermie). We hebben een versnellingsaanpak zon op dak in gang gezet en drie goedbezochte bijeenkomsten georganiseerd voor agrariërs en ondernemers. Veel acties waren gericht op energielastenverlichting voor onze inwoners: in 2022 hebben we opnieuw ruim 6.000 energievouchers uitgedeeld (waarvan 50% onder huurders), twee collectieve inkoopacties georganiseerd voor isolatie (941 deelnemers) en voor zonnepanelen (loopt nog). Met de groep van 9 energiecoaches zijn meer dan 350 coachgesprekken gevoerd. En vanuit het Fonds Wonen hebben we afgelopen jaar circa 130 nieuwe leningen (in totaal € 2,03 mln.) verstrekt. Verder zijn we in de zomer 2022 gestart met een omvangrijke energiearmoedeaanpak (Westerkwartier helpt Isoleren, witgoedvouchers en de Energiebus). Deze aanpak maakt onderdeel uit van de integrale armoedebestrijding in onze gemeente en zetten we in 2023 onverminderd voort.
Voor het behalen van de landelijke VANG-	In afwachting van de uitkomsten van het

doelstelling (Van Afval Naar Grondstoffen) en om een impuls te geven aan de circulaire economie betreffende het onderdeel afval is in 2021 een grondstoffenplan en een uitvoeringsprogramma opgesteld en wordt hierin 2022 uitvoering aan gegeven. In 2022 zal het onderzoek naar de toekomst van de (verouderde) milieustraat afgerond worden. Hiernaast zal gestreefd worden om de afvalinzameling accuraat te laten verlopen en de inwoners bewuster te maken. Hiertoe zal actiever naar de inwoners toe worden gecommuniceerd. Dit zal onder andere gebeuren door de inzet van een nieuwe afvalapp. Voor het eerst zal er gebruik gemaakt gaan worden van de inzet van afvalcoaches. In samenspraak met het team werk en inkomen zullen deze aangetrokken en geschoold worden. Hierna zullen zij in het veld onze inwoners ondersteunen om het afval zo goed mogelijk te scheiden.	rekenkameronderzoek is er nog geen grondstoffenplan opgesteld. Vanwege alle vragen die er leven rond het thema afval is besloten eerst een uitgangspuntennotitie Afvalbeleidsplan op te stellen en te bespreken met de gemeenteraad. Deze is in januari 2023 vastgesteld en op basis hiervan wordt in het eerste halfjaar van 2023 het afvalbeleidsplan afgerond. Het uitvoering geven aan het afvalbeleidsplan zal dan ook in 2023 worden gestart. De afvalcoaches zijn inmiddels gestart en worden naar tevredenheid ingezet, dit geldt ook voor de afvalapp. Het plan voor de nieuwe milieustraat wordt in het eerste halfjaar van 2023 opgeleverd.
---	--

Wat heeft het gekost

Programma 7 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	18.018	16.741	18.159	17.401	-758 N
Lasten	20.615	18.721	21.236	20.255	982 V
Totaal saldo van baten en lasten	2.597	1.980	3.078	2.853	224 V
Toevoeging reserves	0		5.245	5.245	
Onttrekking reserves	7	7	5.040	5.047	7 V
Resultaat	2.590	1.973	3.283	3.052	231 V

Bij programma 7 is een nadeel bij de baten, die zijn € 758.000 lager dan begroot. Bij de lasten is een voordeel, die zijn € 982.000 lager dan begroot. Per saldo is er een voordeel van € 224.000. Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omschrijving

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel de kernen als het platteland. We zetten in op verdere ontwikkeling van onze ontwikkellocaties in de kernen. Dit gebeurt onder andere door beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologische kaders (nu nog een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning) met een goede ruimtelijke onderbouwing voor initiatieven uit de samenleving. Een actuele woonvisie is onder meer van belang voor het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties.

Taakvelden

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie
- 8.3 Wonen en bouwen

Paragrafen

- B. Onderhoud
kapitaalgoederen

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Groningen

Wat hebben we gedaan

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Vanuit de woonvisie Westerkwartier 2020-2025 is aangegeven dat er de komende 10 jaar behoefte is aan 1700-2400 nieuwe woningen. Per jaar betekent dit dat er 170-240 woningen moeten worden opgeleverd.	In 2022 zijn er 210 woningen gerealiseerd en 21 woningen gesloopt. Een nettoresultaat van 189 woningen. Dit betreft een breed aanbod van diverse types in diverse prijsklassen.
Er wordt meegewerkt en mede inhoud gegeven aan provinciale en regionale beleidsontwikkeling, waaronder de verstedelijkingsstrategie Regio Groningen-Assen.	In 2022 is gestart met de Woondeal regio Groningen-Assen die halverwege februari 2023 is ondertekend.
Het neerleggen in ruimtelijke plannen van ontwikkelingen, ten behoeve van een optimaal woon-, werk- en leefklimaat, die op eigen initiatief, of op initiatief van derden, worden opgestart. De voorbereiding, vaststelling en uitvoering van deze plannen wordt - veelal projectmatig- vorm gegeven.	In 2022 is een integrale Centrumvisie voor Zuidhorn opgesteld, gepresenteerd aan onze inwoners en vastgesteld. In 2023 wordt uitvoering gegeven aan de centrumvisie.
Wij bieden mogelijkheden om bouwplannen te realiseren binnen de wettelijke kaders en leggen dit juridisch vast.	We behandelen actuele aanvragen omgevingsvergunningen. In 2022 zijn er 887 omgevingsvergunningen aangevraagd. Minder dan 1% moesten wij afwijzen. Intussen is 75% van de aanvragen toegekend. De overige aanvragen zijn nog in behandeling of de aanvraag is door de initiatiefnemer weer ingetrokken, veelal omdat het bouwplan vergunningsvrij uitgevoerd kan worden.
In 2022 gaan wij aan de slag met de	Op basis van de meerjarige prestatieafspraken 2022-

uitvoering van de ambities en doelen in de woonzorgvisie en nieuwe woonvisie. Een onderdeel daarvan is het maken van meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties en het opstellen van woonplannen voor de dorpen.	2025 en nieuwe ontwikkelingen zijn in 2022 prestatieafspraken voor het jaar 2023 vastgesteld. In 2022 zijn we gestart met het opstellen van woonplannen voor 10 dorpen. Daarnaast hebben we diverse dorpsschouwen gehouden waar de woningcorporaties bij zijn aangehaakt.
Wij bereiden ons voor op de komst van de Omgevingswet en richten ons daarbij eerst op wat er minimaal nodig is om per 1 juli 2022 met de nieuwe wet te kunnen werken: de basis op orde.	De omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking. Momenteel wordt er hard gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet, de basis op orde. De implementatie van de Omgevingswet heeft veel gevolgen voor de werkwijze binnen het ruimtelijke domein en vraagt niet alleen om aanpassing van werkwijze en processen. Er is reeds veel gedaan maar we zijn er nog niet. Ook in 2023 zal verder gewerkt worden aan de implementatie van de Omgevingswet.
We werken aan de totstandkoming van een gebiedsdekkende Omgevingsvisie als bedoeld in de Omgevingswet.	Begin 2022 is de omgevingsvisie vastgesteld. Daarbij is ook een motie aangenomen om de omgevingsvisie op een later moment weer te herijken en te actualiseren. Dit proces is nu gaande. Vanaf het najaar van 2022 werken we aan de Gebiedsvisie Nienoord, na vaststelling wordt deze visie onderdeel van de Omgevingsvisie.

Wat heeft het gekost

Programma 8 (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	3.134	1.641	2.204	3.486	1.282 V
Lasten	4.769	5.628	6.265	8.785	-2.520 N
Totaal saldo van baten en lasten	1.635	3.987	4.060	5.299	-1.239 N
Toevoeging reserves	80		1.925	1.925	
Onttrekking reserves	223		244	207	-37 N
Resultaat	1.492	3.987	5.742	7.017	-1.276 N

Bij programma 8 is een voordeel bij de baten, die zijn € 1.282.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een nadeel, die zijn € 2.520.000 hoger dan begroot. Per saldo is er een nadeel van € 1.239.000. Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

1.3 Jaarverslag - algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op lasten en baten die niet rechtstreeks aan een programma zijn toe te rekenen.

Achtereenvolgens komen de volgende onderdelen aan bod:

- A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- B. Overzicht overhead
- C. Heffing vennootschapsbelasting (VPB)
- D. Onvoorzien

Afgesloten wordt met Wat heeft het gekost.

Taakvelden

- 0.3 Beheer gebouwen/ gronden
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.6 Belastingen (OZB)
- 0.7 Algemene uitkering
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 VPB
- 0.10 Reserves

A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Dit overzicht omvat de volgende onderdelen:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- Gemeentefonds uitkering;
- Dividend;
- Saldo van de financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen;

Onderstaande tabel toont de begrote en gerealiseerde bedragen. Onder de tabel volgt per onderdeel een toelichting.

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Lokale heffingen (OZB)	15.667	15.006	15.076	70
Gemeentefonds uitkering	113.867	128.528	130.513	1.985
Dividend	192	236	236	0
Saldo van de financieringsfunctie	-53	-552	-615	-63
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder de lokale heffingen in het kader van de algemene dekkingsmiddelen worden alleen die heffingen verstaan waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat hierbij uitsluitend om de onroerendzaakbelastingen. Deze worden verwerkt op taakveld 0.6. De heffingen zoals afvalstoffenheffing en rioolheffing vallen hier niet onder, aangezien deze maximaal kostendekkend mogen worden doorbelast. Meer informatie daarover is te vinden in paragraaf G, lokale heffingen.

Heffing VPB <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
OZB eigenaren woningen	9.751	9.368	9.422	54
OZB gebruikers niet-woningen	2.360	2.249	2.262	13
OZB eigenaren niet-woningen	3.556	3.389	3.392	3
Totaal	15.667	15.006	15.076	70

De opbrengsten OZB zijn in 2022 € 70.000 hoger dan begroot.

Gemeentefonds uitkering

De gemeente ontvangt uit het gemeentefonds een uitkering van het Rijk. Het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering (het deel waar de uitkeringsfactor invloed op heeft), de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de integratie-uitkering Sociaal domein. De verdeling is niet statisch, onderdelen van de integratie-uitkering Sociaal domein zijn overgeheveld naar de algemene uitkering.

Daarnaast ontvangt de gemeente in de jaren 2018-2022 een frictie-uitkering als tegemoetkoming voor kosten die gepaard gaan met samenvoeging en splitsing van gemeenten. De algemene uitkeringen worden verwerkt op taakveld 0.7.

Gemeentefonds uitkering <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
Algemene uitkering 2022	98.950	111.419	112.578	1.159
Algemene uitkering voorgaande jaren	0	-123	-2	121
Decentralisatie uitkeringen 2022	1.127	2.869	3.291	422
Decentr. uitkeringen voorgaande jaren	0	0	31	31
Uitkering sociaal domein 2022	11.001	11.574	11.822	248
Subtotaal gemeentefonds uitkering	111.078	125.739	127.720	1.981
Frictieuitkering 2022	2.789	2.789	2.793	4
Totaal	113.867	128.528	130.513	1.985

Aan gemeentefonds uitkering hebben we € 1.985.000 meer ontvangen dan begroot. Dit komt doordat het Rijk in de decembercirculaire op de valreep extra middelen heeft verstrekt die we niet hadden begroot. Hiervan heeft € 1,2 miljoen betrekking op de energietoeslag.

Dividend

Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend uit hoofde van het bezit van aandelen. Deze bate wordt verwerkt op taakveld 0.5. Dit kan als volgt worden gespecificeerd:

Dividend <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
BNG	88	125	125	0

Enexis	104	82	82	0
Omrin	0	29	29	0
Totaal	192	236	236	0

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is het saldo op treasury en wordt als volgt berekend:
Doorberekende kapitaallasten naar de producten minus de rente van de lang- en kortlopende geldleningen, minus de rente op de bouwgrondexploitatie minus de afschrijvingen op de investeringen.

Dit saldo wordt verwerkt op taakveld 0.5.

Financieringsfunctie <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
Totaal	-53	-552	-615	-63

Het saldo is € 63.000 nadeliger dan de begroting na wijziging. We hebben iets meer kortlopende rente betaald dan begroot.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Er zijn geen overige dekkingsmiddelen.

B. Overzicht overhead

Gemeenten moeten hun overhead apart zichtbaar maken. Dit gebeurt op taakveld 0.4. De definitie van overhead is: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead is als gevolg hiervan geen onderdeel van de programmalasten.

In een aantal gevallen is het nodig overhead extracomptabel toe te rekenen, bijvoorbeeld bij de tarieven voor leges en heffingen. Gemeenten zijn vrij in de toe te passen systematiek. Westerkwartier berekent de opslag overhead als het percentage van de personeelslasten en inhuur dat op overhead betrekking heeft.

Overhead <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
Personele kosten	13.604	13.439	14.174	-735
Huisvesting	1.906	1.644	1.433	210
ICT	1.772	1.854	1.794	60
Frictie	744	1.731	1.296	435
Overig ¹	2.268	3.239	3.269	-32
Saldo	20.294	21.906	21.966	60

¹ De grootste kostenposten bij Overig zijn HRM, Facilitair en Tractie (ons rijdend en rollend materieel)

De totale kosten voor overhead vielen in 2022 € 60.000 hoger uit dan begroot. Door een storting in de voorziening verlofsparen van € 833.000 zijn de personele kosten hoger dan begroot. Van de begrote middelen voor frictie is minder ingezet dan begroot.

C. Heffing VPB

Jaarlijks begroten we € 50.000 voor te betalen vennootschapsbelasting (VPB)

Heffing VPB (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	0	0	0	0
Lasten	50	50	52	2
Saldo	50	50	52	2

In 2022 hebben we voorlopige aanslagen VPB 2021 en 2022 betaald van samen € 52.000.

D. Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven hebben we in 2022 een bedrag van € 2 per inwoner begroot. Dat was € 125.000.

Onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten	0	0	0	0
Lasten	125	0	0	0
Saldo	125	0	0	0

In 2022 hebben we het begrote bedrag bij de tweede bestuursrapportage ingezet waarmee er geen bedrag voor onvoorzien meer resteerde.

Wat heeft het gekost

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Baten ^{*)}	131.284	131.213	144.855	147.522	2.667 V
Lasten ^{*)}	24.765	24.091	26.482	25.867	615 V
Totaal saldo van baten en lasten	-106.519	-107.122	-118.373	-121.656	3.283 V
Toevoeging reserves	3.361	3.027	8.480	7.921	559 V
Onttrekking reserves	2.411	755	9.367	8.808	559 N
Resultaat	-105.569	-104.850	-119.260	-122.543	3.283 V

^{*)} Dit betreft het totaalbedrag van de Algemene dekkingsmiddelen; het is dus geen optelling van A tot en met D. A tot en met D zijn onderdelen van de Algemene dekkingsmiddelen, zie verder paragraaf 2.5.

Bij Algemene dekkingsmiddelen is een voordeel bij de baten, die zijn € 2.667.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een voordeel, die zijn € 615.000 lager dan begroot. Per saldo is er een

voordeel van € 3.283.000. Ook is de toevoeging aan en onttrekking uit reserves anders dan begroot. Zie paragraaf 2.5 voor een toelichting van de verschillen.

1.4 Jaarverslag - paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Financiële verordening Gemeente Westerkwartier geven aan welke paragrafen ten minste moeten worden opgenomen in de programmabegroting en jaarstukken.

In de paragraaf wordt uw gemeenteraad integraal over een bepaald thema dat dwars door de programmabegroting en jaarrekening loopt geïnformeerd. In de paragrafen staat belangrijke informatie om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. De gemeenteraad of het college kan ervoor kiezen extra paragrafen toe te voegen wanneer een onderwerp om extra aandacht vraagt.

In de begroting en de jaarstukken treft u de volgende verplichte paragrafen aan:

- A. Onderhoud kapitaalgoederen
- B. Financiering en uitzetting
- C. Bedrijfsvoering
- D. Verbonden partijen
- E. Grondbeleid
- F. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- G. Lokale heffingen

Op grond van de financiële verordening is tevens onderstaande paragraaf toegevoegd:

- H. Novatec

Paragraaf A – Onderhoud kapitaalgoederen

In artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is over het onderhoud van kapitaalgoederen het volgende bepaald:

De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:

- A. wegen;
- B. riolering;
- C. water;
- D. groen;
- E. gebouwen.

Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:

- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Deze paragraaf geeft de gemeenteraad inzicht in bovenstaande. Daarvoor beschrijven we de omvang van onze kapitaalgoederen, de kaders en de doelen die we voor het onderhoud daarvan hanteren, welke relevante beleids- en beheerplannen hierop van toepassing zijn, welke onderhoudskwaliteit we nastreven en hoe de kosten voor regulier onderhoud en investeringen worden gedekt. Ook gaan we in op de prestaties over het verslagjaar 2022.

De gemeente Westerkwartier heeft de onderhoudstoestand van de kapitaalgoederen in beeld gebracht. Het watertakenplan is vastgesteld. De kwaliteitsvisie openbare ruimte is in 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Voor de meeste gemeentelijke vastgoedobjecten zijn onderhouds- en verduurzamingsplannen aanwezig.

Enkele kerncijfers per taakveld	Aantallen
Wegen	
Lengte wegen in km.	1.642
Oppervlakte verhardingen in ha's	532
Kunstwerken	
Beweegbare bruggen	9
Vaste bruggen	121
Kleine fiets- en voetgangersbruggen	131
Specifieke objecten zoals kano- en vissteigers	82
Kademuren en sluizen	27
Tunnels	6
Walbeschoeiing	100
Riolering	
Lengte vrijverval riool in km	625
Lengte persleiding in km	336
Aantal inspectieputten	19.950
Aantal rioolgemalen	123
Aantal drukrioolgemalen	1.164
Aantal IBA's	596
Water	
Sloten in km	520

Groen	
Aantal bomen	77.871
Aantal speeltoestellen	1115
Gras in ha	861
Natuurlijke beplanting in ha	137
Cultuurlijke beplanting in ha	35
Aantal gemeentelijke begraafplaatsen	27
Aantal sportvelden in beheer	47
Aantal plantenbakken	46
Gebouwen	
Gebouwen in eigendom gemeenten	162

Kaders en doelen

De kaders en doelen die van toepassing zijn op het onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen zijn vastgelegd in de relevante beleidsnota's van de gemeente. Hieronder lichten we dit per onderdeel toe.

A. Wegen

Beleidskader

De wegen worden onderhouden volgens de kwaliteitsniveaus (scenario 3) uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte welke door de gemeenteraad is vastgesteld op 30 juni 2021.

Begin 2020 zijn alle wegen geïnspecteerd conform de CROW-beheersystematiek.

Met gebruikmaking van het beheersprogramma GBI 6 is dit de basis geweest voor het beheersplan Wegen welke 1 op 1 is verwerkt in de kwaliteitsvisie openbare ruimte. In het beheersplan staat aangegeven welke investeringen in een periode van 5 jaar gedaan moeten worden om de achterstanden weg te werken naast het reguliere onderhoud.

Doelen en financiën

De ramingen uit scenario 3 van de kwaliteitsvisie zijn gebruikt voor het opstellen van de begroting 2022.

Prestaties 2022

Het onderhoud van de wegen is in 2022 uitgevoerd op basis van de gegevens uit de weginspectie van begin 2022 en de vastgestelde onderhoudsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte (scenario 3). Er is vooral ingezet op het onderhoud van de fietspaden en de asfaltwegen in het buitengebied.

B. Kunstwerken (bruggen en oeverconstructies)

Beleidskader

De kunstwerken worden onderhouden volgens het principe technisch (heel en veilig) en verzorging (schoon en netjes) zoals dit is verwoord in de kwaliteitsvisie openbare ruimte welke door de gemeenteraad is vastgesteld op 30 juni 2021.

De kunstwerken worden beheerd in het programma Afkas met een koppeling naar GBI 6.

Doelen en financiën

De ramingen uit de kwaliteitsvisie zijn gebruikt voor het opstellen van de begroting 2022.

Prestaties 2022

In 2022 zijn van de Gabrug en de beweegbare brug in Pieterzijl de slagboominstallaties vervangen. De hydraulische installaties van de klapbruggen Oostwolmerdraai en de Poffert zijn gereviseerd en tegelijkertijd geschikt gemaakt voor bio-olie. We hebben acht fiets- / loopbruggen vervangen en twee fiets- / loopbruggen vervangen voor een duiker. Bij een groot aantal bruggen is er groot onderhoud uitgevoerd. Acht bruggen in Grootegast zijn voorzien van een nieuw brugdek.

C. Riolering en water

Beleidskader

In het watertakenplan staat hoe wij invulling gaan geven aan de drie zorgplichten: hemelwater, grondwater, afvalwater. Dit watertakenplan heeft een looptijd van 2020 t/m 2025. In 2021 hebben we het klimaatadaptatiebeleidsplan geschreven en op 1 december 2021 heeft de gemeenteraad deze vastgesteld. In 2022 zijn we vanuit dit vastgestelde klimaatadaptatiebeleid bezig gegaan met het weerbaar maken van onze openbare ruimte als gevolg van klimaatveranderingen als droogte, wateroverlast en hitte.

Doelen en financiën

Via de rioolheffing brengt de gemeente kosten in rekening voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel bij diegenen die zijn aangesloten op de riolering. De kosten die in de rioolheffing zijn ondergebracht betreffen onder andere investeringskosten en exploitatiekosten. Er wordt gestreefd naar een kostendekkingspercentage van de rioolheffing van 100%.

Prestaties 2022

We hebben uitvoering gegeven aan het maatregelplan uit het watertakenplan. De rioleringszorg is nodig voor het duurzaam beschermen van volksgezondheid en milieu en het voorkomen van wateroverlast. Het algemene doel is vertaald naar het inzamelen en transporteren van afvalwater, hemelwater en grondwater. De werkzaamheden zijn gericht op het beheer en onderhoud van alle openbare rioleringen, bergbezinkbassins, putten en kolken en het bedienen en onderhouden van rioolgemalen en het drukrioolsysteem. Ook het baggeren van bij de gemeente in bezit zijnde watergangen en vijvers behoort bij dit taakveld. Het areaal is vastgelegd in beheersysteem GBI6.

D. Groen

Beleidskader

De wettelijke taken binnen het groenonderhoud spitsen zich toe op veiligheid van bomen en speeltoestellen. Voor beiden geldt een wettelijke zorgplicht. Een andere wettelijke taak is verankerd in de Wet natuurbescherming en houdt o.a. in dat we ons beheer en onderhoud conform een gedragscode bestendig en zorgvuldig uitvoeren. Voorts is in dezelfde wetgeving

vastgelegd dat uitbreiding van invasieve exotische landplanten aantoonbaar wordt voorkomen.

De gemeente Westerkwartier beschikt over een digitaal beheersysteem, waarin de groenarealen administratief en grafisch zijn vastgelegd (GBI6). In 2022 hebben we hard gewerkt aan het compleet krijgen van de totale omvang van het groen in het beheersysteem.

Doelen en financiën

Het algemene doel is vertaald naar het in stand houden en beheren van alle openbaar groen, sportvelden en speelvoorzieningen.

Prestaties 2022

Vanuit de kwaliteitsvisie hebben we in 2022 ingestoken op een aantal speerpunten. De veiligheidszones langs voet- en fietspaden worden beter en frequenter onderhouden, er wordt beter invulling gegeven aan het beheersbaar houden van invasieve exotische landplanten conform het provinciale project EXIT en er is middels inhuur van een flexibele schil beter invulling gegeven aan het zomeronderhoud van de plantsoenen langs hoofdwegen, in centra en in woongebieden. Een in 2022 gehouden beleidsschouw heeft uitgewezen dat wij met het groenonderhoud goed in de pas lopen met de kwaliteitsvisie. Daarbij dient opgemerkt te worden dat 2022 een zeer droog en daardoor weinig groeizaam jaar is geweest.

E. Gebouwen

Beleidskader

De gemeente Westerkwartier is op dit moment eigenaar van ruim 162 vastgoedobjecten met een waarde van circa € 55 miljoen. Het gaat om een gevarieerd palet van objecten als multifunctionele accommodaties, zwembaden, sportgebouwen en -velden, ruimten voor kinderopvang, musea, cultureel erfgoed, bedrijfspanden, woningen, etc. De financiële omvang van de vastgoedportefeuille vereist sturing op dit kostbare bezit en het maken van keuzes, waarbij fundamentele vragen moeten worden beantwoord zoals: waarom zijn wij eigenaar van het vastgoed, wat willen we ermee, wat is het gewenste onderhouds- en instandhoudingsniveau, op welk niveau willen en kunnen we het verduurzamen en hoe gaan we om met eventuele huur- en verhuur? Daarnaast moet er worden geanticipeerd op wettelijke vraagstukken zoals de Wet markt en overheid en regelgeving rondom verduurzaming, aangescherpt met het Klimaatakkoord. Dit vraagt om weloverwogen en transparante besluiten. Daarbij wordt er aangesloten op het coalitieakkoord en werken we volgens het DNA van het Westerkwartier: Dichtbij, nuchter, maar ook ambitieus.

Doelen en financiën

Het doel is het realiseren van een vastgoedportefeuille met een goed onderhouden, en een verduurzaam slank vastgoedbestand. Om dit doel te kunnen realiseren is de afgelopen periode onder andere uitvoering gegeven aan de volgende zaken:

1. Het opstellen en actualiseren van de meerjarenonderhoudsplannen.
2. Het in kaart brengen en eventueel herstellen van achterstallig onderhoud.

3. Het uitvoeren van een adviestraject verduurzamen vastgoed en het laten opstellen van (ontbrekende) energielabels en energiescans.
4. Het opstellen van een uitvoeringsplan verduurzamen vastgoedportefeuille in twee tranches.

De onderdelen 1, 2 en 3 zijn in 2021 afgerond. Het uitvoeren van het uitvoeringsplan verduurzamen vastgoedportefeuille tranche 1 is in uitvoering. In 2023 worden er diverse verduurzamingsmaatregelen in opdracht gegeven. Daarnaast is gestart met het opstellen het eerste deel van het uitvoeringsplan verduurzamen vastgoedportefeuille tranche 2.

Meerjarenonderhoudsplannen – Uitvoeringsplannen duurzaamheid

Alle meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) zijn in 2020 en 2021 geactualiseerd.

Overeenkomstig de MJOP worden jaarlijks diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om het onderhoudsniveau van de gebouwen op het gewenste niveau te krijgen en te houden. De huidige onderhoudsstaat van het gemeentelijk vastgoed varieert van goed tot matig.

Vóór uitvoering van de geplande onderhoudswerkzaamheden wordt altijd gekeken naar de noodzaak van deze werkzaamheden. Ook voor het verduurzamen van het vastgoed worden, in overleg met Team Duurzaamheid, uitvoeringsplannen opgesteld (zie punt 4 onder *doelen en financiën*). De verduurzamingsmaatregelen met een hoge investering en lange terugverdientijd die in 2024 nog niet in opdracht zijn gegeven worden bij de volgende actualisatie (2024) opgenomen in de nieuwe MJOP's, hierdoor ontstaat een duurzaam meerjarenonderhoudsplan oftewel een DMJOP. De wettelijk vastgestelde en dus verplichte verduurzamingsmaatregelen zijn reeds in 2020 en 2021 (financieel) inzichtelijk gemaakt en verwerkt in de begroting. De uitvoering hiervan is ingepland en in uitvoering.

Eigen huisvesting

Binnen het Programma Huisvesting zijn besluiten genomen voor nieuwe huisvesting. We houden tot de realisatie de huidige huisvesting in stand op een basisniveau en reserveren het niet uitgegeven onderhoudsbudget in de Reserve Programma Huisvesting voor tegenvallers binnen het programma.

Paragraaf B – Financiering

Volgens artikel 13 van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' is het opstellen van een paragraaf betreffende de financiering verplicht. De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

In de financieringsparagraaf wordt aangegeven op welke wijze in het verslagjaar uitvoering is gegeven aan de treasuryfunctie.

De Wet Financiering Decentrale Overheden en de verordening artikel 212 geven kaders voor de uitoefening van de treasuryfunctie. In het treasurystatuut van de gemeente Westerkwartier wordt de landelijke regelgeving nader uitgewerkt en zijn bevoegdheden gemandateerd.

Hieronder gaan we achtereenvolgens in op:

- A. Gemeentefinanciering;
- B. Risicobeheer;
- C. EMU saldo.

A. Gemeentefinanciering

Het onderdeel gemeentefinanciering geeft inzicht in de gemeentelijke financieringspositie en de daarbij horende financieringsbehoefte. Om de treasuryfunctie naar behoren uit te kunnen voeren, is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van wezenlijk belang.

Renteontwikkeling

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB heeft in 2022 meerdere keren de rente verhoogd, met relatief grote stappen van respectievelijk 0,50% en 0,75%. De reden voor de verhogingen was de hoge inflatie, welke de ECB op deze wijze probeert te beteugelen. Andere centrale banken hebben ook renteverhogingen doorgevoerd. De verwachting is dat zolang de inflatie niet daalt naar een gangbaar niveau, de beleidsrente hoog blijft of hoger wordt. De verwachting is dat de marktrenten op de korte tot middellange termijn op het huidige niveau zullen blijven of stijgen.

Rentetoerekening

Hieronder staat het schema rentetoerekening voor de jaarrekening 2022 om inzage te geven in het renteresultaat en de toerekening aan de taakvelden (bedragen x € 1.000).

Rentetoerekening		(bedragen x € 1.000)	2022
a	Externe rentelasten		€ 3.676
b	Externe rentebaten		€ -89

	<i>Saldo rentelasten en rentebaten</i>	€ 3.587
c	Rente over eigen vermogen en voorzieningen	€ 0
d	<i>Totaal werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente (a+b+c)</i>	€ 3.587
e	Aan taakvelden toe te rekenen rente inclusief GREX	€ 3.198
f	<i>Renteresultaat op het taakveld treasury (d-e)</i>	€ 389

De externe rentelasten zijn ten opzichte van 2021 gedaald van 3,95 naar 3,68 miljoen euro.

Renteomslagpercentage

Het renteomslagpercentage wordt gebruikt om de externe rentelasten evenwichtig over de diverse taakvelden te verdelen. Bij de begroting 2022 zijn we uitgegaan van een renteomslag van 1,5%. Uit de nacalculatie blijkt, dat het percentage uitkomt op 1,7241% voor de taakvelden exclusief de grondexploitaties. De afwijking $1,5\% - 1,7241\% = 0,224\%$ is lager dan de toegestane afwijking van 0,25%. Daarmee wordt in de jaarrekening 1,5% gehandhaafd. De rentetoerekening aan de grondexploitaties dient nacalculatorisch plaats te vinden conform een voorgeschreven berekening. De werkelijk rente voor de grondexploitaties is 1,95%. De rentelasten toegerekend aan de grondexploitaties (GREXEN) bedragen € 388.893.

Kredietbehoefte en leningenportefeuille

Hieronder volgt de stand van de leningenportefeuille per 1 januari 2022 en de mutaties 2022.

Stand leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)	2022
Stand 1 januari 2022	€ 143.377
Nieuwe leningen	€ 24.000
Reguliere aflossingen 2022	€ -28.456
Vervroegde aflossingen	€ 0
Stand per ultimo 2022	€ 138.921

Voor het aantrekken van nieuwe leningen geldt dat dit gebeurt conform de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening en de bepalingen in het treasurystatuut.

Kasbeheer

De liquiditeitspositie moet zodanig zijn dat verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt uitgevoerd door de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

B. Risicobeheer

Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen (welke nader is uitgewerkt in de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden). De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5%. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken.

Kasgeldlimiet (bedragen x €1.000)	Kwartaal 4 2021	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Omvang begroting per 1-1-2022	165.258	177.539	177.539	177.539	177.539
1. Toegestane kasgeldlimiet - In procenten van de grondslag - In bedrag	8,5% 14.047	8,5% 15.091	8,5% 15.091	8,5% 15.091	8,5% 15.091
2. Omvang vlottende schuld	6.615	20.182	17.627	13.894	11.101
3. Vlottende middelen	569	2.861	1.611	1.683	66
Toets kasgeldlimiet					
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	6.046	17.321	16.016	12.211	11.035
Toegestane kasgeldlimiet (1)	14.047	15.091	15.091	15.091	15.091
Ruimte (+)/Overschrijding (-) -> (1-4)	8.001	-2.230	-925	2.879	4.055

Uit bovenstaande staat blijkt dat de gemeente het eerste en tweede kwartaal niet binnen de toegestane kasgeldlimiet is gebleven. Artikel 4 lid 2 van de Wet Fido stelt: "indien een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder." Doordat we tijdig de juiste maatregelen hebben genomen was er vanaf kwartaal 3 weer sprake van ruimte op de kasgeldlimiet.

Schatkistbankieren

Op basis van de Wet financiering decentrale overheden is de gemeente Westerkwartier verplicht te schatkistbankieren. Gemeenten zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het rijk. Voor de omvang daarvan gold het drempelbedrag (0,75 van het begrotingstotaal) uit de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden en per 1 juli 2021 is dat 2% van het begrotingstotaal geworden. Voor 2022 is dat dus 3,551 miljoen. Dagelijks moet worden beoordeeld of het drempelbedrag overschreden wordt.

Uit de berekening in onderstaande tabel blijkt dat we ons houden aan de hiertoe geldende criteria. Er is geen sprake van overschrijding van het voor ons geldende drempelbedrag.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		Verslagjaar 2022			
1	Drempelbedrag	3.551			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkisten aangehouden middelen	545	575		
3a = 1 > 2	Ruimte onder het drempelbedrag	3.006	2.976	3.551	3.551
3b = 2 > 1	Overschrijding van het drempelbedrag				
1 Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2022			

4a	Begrotingstotaal verslagjaar	177.539			
4b	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	177.539			
4c	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
$1 = 4b \cdot 0,02 + 4c \cdot 0,002$ met een minimum van € 1.000.000		3.551			
2 Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
5a	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	49.067	52.340		
5b	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
$2 - 5a / 5b$	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	545	575		

Renterisiconorm: Westerkwartier voldoet ruim aan de gestelde eisen

Gemeenten moeten rapporteren over het renterisico dat zij over de vaste schuld lopen. Het renterisico op de vaste schuld is in de Wet Fido omschreven als: 'de mate waarin het saldo van de rentelasten en de rentebaten van een openbaar lichaam verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer'.

Het renterisico op de vaste schuld moet voldoen aan de renterisiconorm. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de hoofdsom van de leningen waarvan de rente wordt herzien niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld bestaat uit twee componenten: renteherziening en herfinanciering. Bij de herfinanciering moet worden gedacht aan het verschil tussen de op basis van de leningvoorwaarden betaalde aflossingen en het bedrag aan nieuw aangetrokken leningen.

Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten.

Uit onderstaand meerjarenoverzicht, gebaseerd op de bestaande leningenportefeuille, blijkt dat aan de renterisiconorm wordt voldaan. Regel 5 laat zien dat er nog ruimte is en dat deze naar de toekomst toe toeneemt.

Renterisiconorm (bedragen x €1.000)	2022	2023	2024	2025
1. Renteherziening vaste schuld	0	0	0	0

2. Aflossingen (verplicht)	28.456	16.563	16.563	16.563
3. Renterisico (1+2)	28.456	16.563	16.563	16.563
4. Renterisiconorm	35.508	38.070	38.323	38.342
5. Ruimte (+) (4-3)	7.069	21.507	21.760	21.779
Berekening renterisiconorm	2022	2023	2024	2025
Begrotingstotaal	177.539	189.811	191.081	191.169
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	35.508	37.962	38.216	38.233

C. EMU-saldo

Samengevat geldt dat de gemeente Westerkwartier ruimschoots binnen de EMU referentiewaarde blijft. Hieronder lichten we dit toe.

Met de invoering van de Wet houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) op 11 december 2013 is een wettelijke regeling getroffen voor het doelgericht streven naar houdbare financiën van de collectieve sector in nationaal en Europees verband. Met de opgave van het EMU-saldo worden de gegevens van de collectieve sector verzameld binnen de Economische en Monetaire Unie (EMU). Het EMU-saldo en de EMU-schuld zijn afgeleid van de cijfers over de sector overheid uit de nationale rekeningen. De norm voor het tekort is op macronorm voor gemeenten 0,27% van het bruto binnenlands product (BBP). De individuele referentiewaarde EMU-saldo van 2022 voor de gemeente Westerkwartier bedraagt € 6,173 miljoen. Dit is geen norm maar een indicatie van het aandeel van de gemeente Westerkwartier.

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Inkomsten en uitgaven worden daarbij geboekt in het jaar dat economische waarde gecreëerd wordt of wanneer een recht dan wel verplichting ontstaat. Het is gelijk aan het vorderingensaldo van de sector overheid in de nationale rekeningen plus het rentevoordeel of -nadeel als gevolg van financiële derivaten (renteswaps).

De EMU-schuld is gedefinieerd als de geconsolideerde overheidsschuld, gewaardeerd tegen nominale waarde, exclusief de transitorische schuld en de schuld op de titel financiële derivaten. Door het verschil in waarderingsgrondslag is de som van de schuldtitels van de EMU-schuld (nominaal) niet gelijk aan de som van de schuldtitels in de nationale rekeningen (marktwaarde). De schuld bestaat uit de titels: chartaal geld, kortlopende waardepapieren, obligaties, kortlopende leningen en langlopende leningen.

In deze paragraaf is een tabel opgenomen met de jaarcijfers van het verslagjaar en de twee voorgaande jaren.

Nr		EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
1		Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.197	.7.153	12.596
2	-	Mutatie (im)materiële vaste activa	2.966	369	7.814
3	+	Mutatie voorzieningen	-779	2.553	703
4	-	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-8.568	-8.552	-32.230

5	-	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-699	-295	0
		Berekend EMU-saldo	6.719 V	17.594 V	37.715 V

(Totstandkoming berekening: 1-2+3-4-5=EMU saldo)

Net als in de voorgaande twee jaren is er geen sprake van een tekort, maar een voordeel en blijft Westerkwartier dus ruimschoots binnen onze referentiewaarde van -€ 6,173 miljoen.

Een toelichting op onder meer exploitatiesaldo, voorraden en voorzieningen is te vinden in de financiële jaarrekening.

Paragraaf C – Bedrijfsvoering

In 2022 hebben we ingezet op het verhogen van de kwaliteit en professionaliteit passend bij een gemeente van bijna 65.000 inwoners. Het collegeuitvoeringsprogramma, een vertaling van het coalitieakkoord 'Het gaat verder in het Westerkwartier: veerkrachtiger, innovatiever en socialer', is hier een voorbeeld van.

We werken met elkaar aan de volgende thema's uit het akkoord:

- Werken vanuit vertrouwen en verbinding;
- Duurzamer wonen en betere bereikbaarheid in het Westerkwartier;
- Innovatiever werken en ondernemen in het Westerkwartier;
- Een leefbaarder en gezonder Westerkwartier;
- Meedoen en samen zorgen voor minder armoede.

We bewegen naar een andere, meer duurzame en toekomstbestendige manier van werken. Een manier van werken waar dienstverlening dichtbij onze inwoners centraal staat. Bij de adviezen en besluiten over onze huisvesting zijn daarom dichtbij zijn, ontmoeten en duurzaam huisvesten de uitgangspunten. Dit zijn ook de speerpunten uit ons dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam. Nu bekend is dat de centrale huisvesting in Zuidhorn zal zijn en huisvesting van de buitendienst en Novatec op Leeksterveld in Leek wordt gerealiseerd, wordt gewerkt aan de voorbereidingen voor deze plannen en de verdere uitwerking.

We gaan in deze paragraaf in op de volgende bedrijfsvoeringsonderdelen:

1. Organisatie
2. Dienstverlening aan onze inwoners
3. Hoe wij communiceren
4. Huisvesting en faciliteiten
5. Plannen, in control zijn en fraude
6. Digitaal beheer op orde: automatisering en informatievoorziening, informatiebeveiliging, privacy en AVG.

1. Organisatie

Collegeuitvoeringsprogramma

De thema's en ambities uit het coalitieakkoord hebben we vertaald naar een college-uitvoeringsprogramma (CUP) met doelen en resultaten. Het CUP vormt een leidraad voor onze inzet de komende vier jaar. We hebben kaders vastgesteld en afspraken gemaakt over programmatisch en projectmatig werken, o.a. door middel van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap.

Volledig digitaal in 2025

We hebben kaders en randvoorwaarden geformuleerd om te groeien naar volledig digitaal werken in 2025. Met volledig digitaal werken zijn en blijven we wendbaar, spelen we in op digitale ontwikkelingen en zijn we dichtbij door up-to-date informatie te delen en 24/7 online diensten aan te bieden. Informatie wordt toegankelijker en eenvoudiger om uit te wisselen en

te analyseren (ondersteunt onder meer de in- en externe dienstverlening). Daarnaast vragen ontwikkelingen als de Wet open overheid en de Omgevingswet ook van ons om digitaal te werken.

Leren en ontwikkelen

We vinden het belangrijk dat onze medewerkers zich blijven ontwikkelen, dat ze wendbaar zijn om in te kunnen spelen op de (technologische) ontwikkelingen en veranderingen. We hebben daarom het plan 'Leren en ontwikkelen' opgesteld.

In het plan hebben we aandacht voor persoonlijke ontwikkeling, integraal werken en samenwerken (waaronder procesmatig werken, opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en adviesvaardigheden), persoonlijk leiderschap, informatieveiligheid en i-bewustzijn, direct duidelijke taal en digivaardig.

We zijn gestart met een onderzoek naar een hybride vorm van leren en ontwikkelen; fysieke en online-trainingen. We zetten 'leren en ontwikkelen' ook in om de krapte op de arbeidsmarkt op te vangen.

Werkprocessen

In 2022 is fase 1 van 'Procesdenken doe je samen' afgerond. Cruciale werkprocessen zijn geïdentificeerd en geïnventariseerd. Daarnaast hebben we bepaald hoe we deze processen willen beschrijven en bewaren. Voor de inrichting van fase 2, het selecteren van een aantal werkprocessen die door de projectgroep worden beschreven, bewaard en geoptimaliseerd, is een opdrachtformulering beschreven.

Kr8 van het Westerkwartier

In 2022 hebben we voor het eerst een Kr8 van het Westerkwartier georganiseerd. In vier dagen tijd zijn 25 creatieve, inspirerende en enthousiasmerende workshops en activiteiten aangeboden in het teken van onze kernwaarden: Dichtbij, In verbinding, Wendbaar en Persoonlijk leiderschap. Daarbij hebben we 'de hulp' ingeroepen van externen, maar hebben we ook de kracht en de talenten van onze eigen collega's in kunnen zetten. Een gevarieerd aanbod waar collega's elkaar hebben ontmoet in een andere dan de dagelijkse werksetting.

Medewerkersonderzoek

In oktober 2022 hebben we voor de tweede keer een medewerkersonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van een enquête onder medewerkers, een uitvraag onder teamleiders en relevante eigen data die iets kunnen zeggen over hoe het met onze medewerkers gaat (ziekteruim, loopbaanbudget, deelname generatiepact). Uit het onderzoek en de gesprekken die we daarover hebben gevoerd, blijkt dat medewerkers het hebben van eigen verantwoordelijkheid, het zelfstandig werken, het flexibel kunnen werken (tijd en plek) en het verrichten van betekenisvol werk, als prettig ervaren. Ook blijkt dat we aandacht moeten blijven houden voor werkdruk, voor samenwerken en integraal werken en voor resultaatgericht werken.

2. Dienstverlening aan onze inwoners

Ingegeven vanuit de coronapandemie organiseren we onze standaarddienstverlening al geruime tijd vanuit de locaties Leek en Zuidhorn. Omdat we toewerken naar één werklocatie in Zuidhorn willen we de standaarddienstverlening uiteindelijk ook op die plek centreren. Gelet hierop hebben we besloten de locaties Grootegast en Marum niet meer open te stellen voor onze standaarddienstverlening.

Voor onze digitale (online) dienstverlening hebben we een plan van aanpak met vijf etappes gemaakt tot 1 januari 2025. De kwaliteit van onze dienstverlening hebben we in 2022 gemonitord met dashboards.

Om onze inwoners beter te kunnen bedienen, hebben we Microsoft Teams geïntegreerd met onze telefooncentrale en zijn medewerkers samen gaan werken in documenten in Teams.

3. Hoe wij communiceren

In 2022 hebben we op verschillende manieren geluisterd naar onze inwoners. Bijvoorbeeld door middel van inloopbijeenkomsten, gesprekstafels, Webinars, enquêtes via ons burgerpanel (WesterkwartierPanel) en gesprekken in dorpshuizen.

In het traject Direct Duidelijk hebben we de schriftelijke communicatie intern en extern simpeler en begrijpelijker gemaakt. Met hulp van ons lezerspanel (bestaande uit inwoners van onze gemeente) hebben we stappen gezet om zo goed mogelijk rekening te houden met de lezers en helder op te schrijven wat we bedoelen. Daarnaast hebben we medewerkers getraind in het schrijven van begrijpelijke teksten.

Ook hebben we gewerkt aan het toegankelijk maken en houden van digitale middelen voor bezoekers/lezers met een beperking. Dit hebben we o.a. gedaan door het actief monitoren van onze website op de toegankelijkheidseisen, de collega's daarin te adviseren en te ondersteunen en door periodiek de gemeentelijke website te toetsen op toegankelijkheid. Daarbij hebben we inwoners ook betrokken en gevraagd mee te kijken.

4. Huisvesting en faciliteiten

In september 2021 en in juli 2022 heeft de gemeenteraad een aantal besluiten genomen over onze eigen huisvesting. Er is gekozen voor toekomstbestendige en duurzame huisvesting, passend bij onze dienstverlening en manier van werken. Dichtbij onze inwoners, gericht op ontmoeten en samenwerken, en plaats- en tijdsafhankelijk. Besloten is in te zetten op een centrale kantoorhuisvesting in Zuidhorn en huisvesting van onze buitendienst en Novatec op Leeksterveld in Leek. In 2022 hebben we gewerkt aan de plannen hiervoor. Daarnaast hebben we de voorbereidingen getroffen voor het duurzaam inrichten van de buitendienstlocatie Noordhorn en Grootegast. We zijn vervolgonderzoeken gestart naar de huidige en andere locaties voor de Kwekerij en de Kringloopwinkel(s) om te komen tot een toekomstbestendige beschutte werkomgeving.

5. Plannen, in control zijn en fraude

Budgetcyclus

De budgetcyclus wordt conform de financiële verordening die de gemeenteraad heeft vastgesteld, vormgegeven met een perspectiefnota, een programmabegroting, twee bestuursrapportages en de jaarstukken. De ambities en strategische keuzes verwoorden we in de perspectiefnota om deze na besluitvorming in de gemeenteraad te verwerken in de begroting. In de bestuursrapportages worden wijzigingen van de begroting verwerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Na afloop van een jaar stellen we de jaarstukken op.

Bijzonder in 2022 waren de gemeenteraadsverkiezingen, de coalitievorming en de installatie van een nieuw college. De ambities uit het coalitieakkoord zijn door het college vertaald naar doelen, resultaten en activiteiten in het collegeuitvoeringsprogramma. Omdat dit proces gelijktijdig met de budgetcyclus plaatsvond, is in 2022 in plaats van een perspectiefnota een beleidsarm financieel meerjarencader opgesteld dat als basis voor de begroting 2023 heeft gediend. Daarnaast hebben we een jaarrekening en twee bestuursrapportages opgesteld.

Collegeonderzoeken artikel 213a Gemeentewet

In de Onderzoeksverordening (213a GW) is bepaald dat het college periodiek onderzoek verricht naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Anders dan onderzoek door de rekenkamer, gaat het hierbij om 'zelfonderzoek', gericht op de uitvoering van het beleid en het functioneren van de gemeentelijke organisatie. Binnen de reguliere planning en controlcyclus onderzoeken en controleren we (zowel intern als extern) jaarlijks tal van organisatieonderdelen. Deze onderzoeken kunnen een sterke samenhang en overlap met rekenkamer- en collegeonderzoeken vertonen. Begin 2022 is een inventarisatie hiervan over het jaar 2021 aan de gemeenteraad verstrekt.

Rechtmatigheidsverantwoording

In 2022 hebben verschillende acties plaatsgevonden om de organisatie op tijd klaar te laten zijn voor het kunnen opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording. Via de planning en control-documenten is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang.

Fraude

Binnen de gemeente hebben we aandacht voor fraude en de preventie hiervan. Aan de ene kant door te investeren in een cultuur waarin we elkaar aanspreken en aan de andere kant door zorg te dragen voor systemen die helpen om fraude te voorkomen of te detecteren. We hebben gewerkt aan het actualiseren van onze frauderisicoanalyse. We gebruiken de analyse als startpunt voor gesprekken met proceseigenaren over het inrichten en beheersen van processen en bij de (verbijzonderde) interne controle.

6. Digitaal beheer op orde

Automatisering en informatievoorziening

In 2022 hebben we de moderne werkplek (laptops met Office365/Teams) via klassikale uitgifte en uitleg uitgerold binnen onze organisatie. We hebben de werkplekken op alle locaties generiek gemaakt zodat overal op dezelfde manier gewerkt kan worden. Ook zijn we in 2022 gestart met het vervangen van alle iPhones binnen onze organisatie. In het kader van een betere dienstverlening hebben we bellen met Teams verder vormgegeven en uitgerold

binnen onze organisatie. Daarnaast zijn op alle werklocaties alle multifunctionele printers van Canon vervangen door nieuwe exemplaren.

Onze centrale internet verbinding van KPN hebben we in 2022 gemigreerd naar een Vodafone/Ziggo verbinding. We hebben hiermee onze structurele kosten verminderd.

Door het implementeren van NAC (Network Access Control) hebben we het netwerk van de gemeente nog beter beveiligd en beter inzicht en grip gekregen op alle aangesloten apparaten binnen de gebouwen van de gemeente. Schade aan onze IT-systemen wordt hiermee voorkomen.

We hebben daarnaast in 2022 meegewerkt aan het creëren van een goede internetverbinding en andere ICT-faciliteiten op de diverse opvanglocaties voor vluchtelingen uit de Oekraïne.

Ter ondersteuning van een datagestuurde organisatie hebben we een datawarehouse ingericht.

In 2022 hebben we de software voor het sociaal domein opnieuw aanbesteed en zijn we gestart met de implementatie.

Informatiebeveiliging en privacy

In 2022 is een cyberoefening gehouden en de geleerde lessen zijn verwerkt in het bedrijfscontinuïteitsplan dat de gemeente o.a. weerbaar moet maken tegen cyberaanvallen.

Het op grond van de AVG verplichte register van verwerkingen is opgesteld. Dit register bevat een opsomming van de processen die persoonsgegevens bevatten. De meest kritische verwerkingen van persoonsgegevens zijn in het register opgenomen en op deze verwerkingen zijn risicoanalyses uitgevoerd.

Om toegang tot het gemeentelijke netwerk te behouden, hebben onze medewerkers in 2022 de derde leercyclus op het gebied van informatieveiligheid en privacy gevolgd.

We hebben de audit Eenduidige Normatiek Single Informatie (ENSIA) in 2022 met goed gevolg afgerond. De aandachtspunten bij de gegevensverzamelingen Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en Basisregistratie Ondergrond (BRO) zijn opgepakt en verbeteringen zijn zichtbaar.

De wettelijk verplichte externe privacy-audit op de verwerking van politiegegevens door Boa's is in 2022 uitgevoerd en aan de Autoriteit Persoonsgegevens aangeleverd.

In 2022 is een 1-meting informatieveiligheid met als basis het rekenkamerrapport informatieveiligheid sociaal domein uitgevoerd. Het resultaat is overwegend positief. De meest in het oog springende aandachtspunten lagen op het onderdeel techniek. De aanbevolen verbetermaatregelen zijn ingepland of reeds genomen.

Paragraaf D – Verbonden partijen

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording zijn verbonden partijen externe organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk belang als een financieel belang heeft. Het gaat dan om Gemeenschappelijke Regelingen op grond van de WGR en om deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente (dit geldt niet voor deelnemingen in een NV).

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De gemeente blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de beleidsprogramma's waaraan de verbonden partij in meer of mindere mate een bijdrage levert. De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Kaders

Er is een aantal wettelijke kaders en verplichtingen inzake verbonden partijen. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn algemene voorschriften omtrent verbonden partijen opgenomen. De gemeentelijke financiële verordening ex artikel 212 bevat minimumvereisten omtrent informatievoorziening in de gemeentelijke planning en control-producten. Daarnaast bepaalt de rechtsvorm van de verbonden partij welke wettelijke kaders en verplichtingen meer specifiek van toepassing zijn, bijvoorbeeld de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Ons gemeentelijk beleid is als volgt. We zijn een grote plattelandsgemeente met ambities maar we kunnen niet alle taken zelf uitvoeren. Soms werken we samen omdat wettelijke bepalingen samenwerking voorschrijven (zoals bij de Veiligheidsregio), soms om taken adequaat uit te kunnen voeren.

Als taken op afstand worden georganiseerd en uitgevoerd moet de gemeente invloed kunnen uitvoeren en de voortgang en financiële kaders kunnen controleren en bewaken. Dit vraagt van ons professioneel opdrachtgeverschap en gedegen inhoudelijke en procesmatige sturing.

Overzicht verbonden partijen 2022

In het overzicht is aangegeven in welke verbonden partijen de gemeente Westerkwartier deelneemt, wat het hoofdprogramma uit de begroting is waaraan de verbonden partij bijdraagt en wat de juridische rechtsvorm is.

Naam verbonden partij	Hoofdprogramma begroting	Juridische rechtsvorm
1. Veiligheidsregio Groningen (VRG)	1.Veiligheid	Gemeenschappelijke regeling
2. Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z)	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
3. Centrum Beschermd Wonen Groningen	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
4. Publiek Vervoer Groningen Drenthe	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
5. Afvalbeheer Regio Centraal Groningen	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
6. Afvalsturing Friesland NV (Omrin)	7. Volksgezondheid en Milieu	NV
7. Omgevingsdienst Groningen	7.Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
8. Eems Dollard Regio	o. Bestuur en ondersteuning	Internationaal verdrag
9. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	o. Bestuur en ondersteuning	NV
10. Enexis	o. Bestuur en ondersteuning	NV/BV
11. Waterbedrijf Groningen	o. Bestuur en ondersteuning	NV

In het hoofdstuk hieronder volgt de meest actuele informatie per verbonden partij.

Naam	Veiligheidsregio Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevolkingszorg, melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van het algemeen bestuur.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen
Financieel belang 2022	€ 4.283.400
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: -/- € 3.361.000 Einde 2022: 1.740.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 27.800.000 Einde 2022: € 26.659.000
Financieel resultaat	Het voorlopige resultaat 2022 bedraagt € 1.110.000 voordelig
Beleidspunten	Toekomstbestendige brandweezorg, door stappen te zetten met taakdifferentiatie, risicocommunicatie en centrale huisvesting
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	Het FLO-dossier heeft gezorgd voor een negatieve algemene reserve. In de jaren 2020-2024 dragen gemeenten bij aan het inlopen daarvan. Voor het Westerkwartier gaat het in totaal om een bedrag van € 1,2 miljoen. In 2020, 2021 en 2022 hebben we hiervan jaarlijks € 238.000 betaald. De ingangsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2024. Deze wet betekent een enorme verandering omdat gemeenten en VRG op een andere manier zullen moeten omgaan met beleid, plannen, advisering en besluitvorming. In 2022 is een toekomstvisie op brandweezorg 2030 opgesteld. Daarnaast is de staat van de vastgoedportefeuille uitgewerkt in een huisvestingsplan voor alle kazernes. In 2023 worden bestuurlijke keuzes gemaakt die tot een uitzetting van de begroting gaan leiden.

Naam	Publieke Gezondheid en Zorg
Vestigingsplaats	Groningen

Openbaar belang	Bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking, rampenbestrijding en crisisbeheersing het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen
Financieel belang 2022	Inwonersbijdrage € 1.811.428 Overige Bijdragen € 1.143.975 Totaal € 2.955.403 Gebaseerd op concept jaarrekening 2022 GGD, tabel opbrengsten GGD Groningen 2022 per gemeente.
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	(concept jaarrekening/inclusief onverdeeld resultaat) Begin 2022: € 3.290.000 Einde 2022: € 2.908.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 37.975.000 Eind 2022: € 48.546.000
Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 24.000 voordelig (concept jaarrekening)
Beleidspunten	Het jaar 2022 stond in het teken van de nieuwe Dienstverleningsafspraken (DVA). In de 2e helft van 2022 is door alle gemeenten samen met de GGD gewerkt aan DVA-documenten nieuwe stijl, met daarin een meer overzichtelijke weergaven van alle taken die door de GGD worden uitgevoerd, zowel wettelijk verplicht als facultatief. Daarnaast wordt er in de nieuwe DVA meer aandacht gegeven aan monitoring, zowel kwalitatief als kwantitatief. Verder stond 2022 in het teken van de Contouren Meerjarenagenda 2022-2026, waar nu in 2023 een vervolg aan wordt gegeven als het gaat om de actualisatie en het schrijven van een uitvoeringsplan.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	Onder deze gemeenschappelijke regeling vallen de uitvoeringsorganisatie Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Groningen en de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG).

Naam	Centrumregeling Beschermd Wonen Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Taken en bevoegdheden van de regiogemeenten vanuit de Wmo op het gebied van beschermd wonen, de inloop GGZ en de begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang door mandaat en volmacht op te dragen aan de centrumgemeente (=gemeente Groningen).
Bestuurlijk belang	Er is bestuurlijk overleg van deelnemende gemeenten, in de vorm van een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Het betreft een lichte gemeenschappelijke regeling, zonder eigen bestuur en zonder een eigen uitvoeringsorganisatie.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen.
Financieel belang 2022	Gemeente Groningen ontvangt als centrumgemeente de rijksmiddelen en betaald bijbehorende lasten. Het uiteindelijke resultaat wordt over alle deelnemende gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners per gemeente. Voor gemeente Westerkwartier gaat het om afgerond 10%.
Verwachte verandering in belang	Niet van toepassing
Omvang eigen vermogen begin en einde 2022	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2022	Niet van toepassing

Financieel resultaat 2022	Het financiële resultaat voor het jaar 2022 is € 5,6 miljoen voordelig. Conform de verdeelsleutel is ons aandeel hierin € 615.000.
Beleidspunten	Het Rijk hevelt vanaf 2024 de taken en middelen voor Beschermd Wonen geleidelijk over van de centrumgemeenten naar de individuele gemeenten. De Groninger gemeenten hadden een eigen verdeelsystematiek uitgedacht, het ontwikkelmodel Beschermd Wonen. Gezien de complexiteit en de veranderende situatie is besloten om het niet te implementeren. Per 1 juli 2021 is de gemeente Westerkwartier verantwoordelijk voor de uitvoering voor de Toegang van Beschermd Wonen. De gemeente Westerkwartier ontvangt maandelijks een voorschot bedrag van de centrumgemeente Groningen voor de uitvoering hiervan. Aan het eind van het jaar wordt gekeken of de voorschotten toereikend zijn of niet. Het verschil wordt gecompenseerd door de centrumgemeente. Met ingang van 2023 is de nieuwe inkoop van Beschermd Wonen van toepassing.
Risico	De invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangend nieuw verdeelmodel is opnieuw uitgesteld. Nu wordt gekoerst op doorcentralisatie per 2024.
Overige informatie	De regiogemeenten hebben een aantal taken bij de gemeente Groningen belegd. Dit staat beschreven in de gewijzigde centrumregeling. Voor de uitvoeringskosten is een percentage afgesproken. Jaarlijks wordt bepaald of dit nog voldoende is of dat de gemeente Groningen met minder toe kan.

Naam	Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Vestigingsplaats	Assen
Openbaar belang	Publiek Vervoer Groningen Drenthe wil een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is, waarbij duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school kunnen gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociaal leven.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het bestuur van Publiek Vervoer. Hierbij is er sprake van een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel: GR-light genoemd). Dit betekent dat bepaalde taken van de deelnemers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer
Deelnemende partijen	Alle gemeenten van de provincie Groningen en Drenthe en het OV-Bureau Groningen-Drenthe.
Financieel belang 2022	€ 36.797
Verwachte verandering in belang	-
Omvang eigen vermogen begin en einde 2021	Begin 2022: € 165.000 Einde 2022: € 430.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2022	Begin 2022: € 191.000 Einde 2022: € 228.000
Financieel resultaat 2022	€ 265.000 (2021: € 124.000)
Beleidspunten	Het jaar 2022 stond in het teken van enerzijds going concern in de uitvoering en anderzijds van het doorontwikkelen van het vervoerssysteem tot een meer integraal systeem waarbij openbaar vervoer en publiek vervoer meer met elkaar verweven worden. Ook werd

	het project inclusief reizen voor Wmo-pashouders uitgevoerd evenals de MaaS-pilot. Daarnaast bleef er aandacht gaan naar de maatregelen rondom corona die het publiek vervoer troffen. Hierbij zijn de vervoerders ondersteund door de inzet van een fluctuatieschema om de fluctuaties in het vervoer op te vangen.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	-

Naam	Afvalbeheer Regio Centraal Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Behartigen van de belangen van preventie en het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio, het bevorderen van de overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen, het ketenbeheer en mogelijke andere milieu- en reinigingstaken. Tot de taken behoren onder meer het exploiteren van inrichtingen voor het afvalstoffenbeheer, het inzamelen en transporteren van afvalstoffen en het afsluiten van afvalverwerkingscontracten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	De gemeenten Groningen, Het Hogeland en Westerkwartier.
Financieel belang 2022	Gemeenten betalen een vergoeding voor de afgenomen diensten en de secretariaatskosten van de ARCG worden verdeeld over de aangeboden tonnages restafval gebaseerd op 2021. Er wordt gewerkt met een begroting die op nul uitkomt. Bij tekorten dienen de deelnemende gemeenten bij te dragen, of wordt hiervoor de reserve aangesproken. In 2022 is het resultaat € 47.531,- negatief. Voor het Westerkwartier komt dit uit op ongeveer € 2.700,-
Verwachte verandering in belang	- 2023/2024 herziening gemeenschappelijke regeling vanwege verwerken rest- en gft afval door Omrin
Omvang eigen vermogen begin en einde 2022	Begin 2022: € 1.019.000 Einde 2022: € 1.019.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2022	Begin 2022: € 1.956.000 Einde 2021: € 957.000
Financieel resultaat 2022	€ 47.531 nadeel
Beleidspunten	Verdere inzet aangaande de VANG doelstelling/ circulaire economie en het afsluiten van nieuwe overeenkomsten voor alle afvalstromen in de loop van 2021. Afwikkelen vertrek Attero. Bouw vergister door Omrin op ARCG terrein. Herbezinnen positie ARCG na toetreding tot Omrin. Trip stelt rapportage op, tweede helft 2023 bestuurlijke keuze maken.
Risico	Volledig aansprakelijkheid voor financiële nadelen.
Overige informatie	-

Naam	Afvalsturing Friesland NV (Omrin)
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Openbaar belang	Behartigen van de belangen van aandeelhouders, preventie en het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio, het bevorderen van de overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen, het ketenbeheer en mogelijke andere milieu- en reinigingstaken. Tot de taken behoren onder meer het verwerken van restafval en GFT exploiteren van inrichtingen voor het afvalstoffenbeheer, het inzamelen en transporteren van afvalstoffen en het afsluiten van afvalverwerkingscontracten.
Bestuurlijk belang	De wethouder neemt deel aan de Algemene Aandeelhoudersvergadering

Deelnemende partijen	De Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Eemsdelta, Groningen, Het Hogeand, Westerkwartier en Westerwolde, de Noord-Veluwe gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam, Vlaardingen, Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk).
Financieel belang 2022	Waarde van de aandelen
Verwachte verandering in belang	n.v.t.
Omvang eigen vermogen begin en einde 2022	Begin 2022: € 64.757.000 Einde 2022: € 70.303.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2022	Begin 2022: € 128.437.000 Einde 2022: € 119.141.000
Financieel resultaat 2022	€ 7.870.000
Beleidspunten	Omgaan met de nevenuitkomsten van de hoge inflatie. Verdere inzet aangaande de VANG doelstelling/ circulaire economie. Afronden planontwikkeling/procedures bouwen gft-vergister/compostering op ARCG terrein, start medio 2024 en het verbeteren van de Dano trommel voor hogere resultaten na-scheiding en overgaan tot bij-plaatsing van in ieder geval 1 extra DANO trommel. Uitgeven van aandelen- c voor nieuwe aandeelhouders cq. toetredende gemeenten.
Risico	Aansprakelijk tot de hoogte van de waarde van de aandelen en de hieraan gekoppelde opgebouwde reserve.
Overige informatie	-

Naam	Omgevingsdienst Groningen
Vestigingsplaats	Veendam
Openbaar belang	Uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein voor de deelnemers, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van deze taken willen verbeteren.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen en de provincie Groningen
Financieel belang 2022	€ 946.193
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 702.000 Einde 2022: € 219.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 3.740.000 Einde 2022: € 2.935.000
Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 37.000
Beleidspunten	Het afgelopen jaar stond weer in het teken van de grote dynamiek in het werkveld van de ODG. Desondanks constateren we een financieel resultaat van rond de nullijn (€ 37.000). Hoewel dit financieel gezien een positieve ontwikkeling is ten opzichte van een negatief resultaat vorig jaar, heeft de ODG hiertoe in het afgelopen jaar keuzes moeten maken die ten kosten gingen van de productie en de voortgang van organisatorische en strategische ontwikkelingen.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	-

Naam	Eems Dollard Regio
Vestigingsplaats	Leer, Duitsland

Openbaar belang	Het bevorderen, ondersteunen en coördineren van regionale, grensoverschrijdende samenwerking van de Duitse en Nederlandse deelnemers.
Bestuurlijk belang	Het bestuur vertegenwoordigt circa 100 leden waarbij voornamelijk publiekrechtelijke lichamen uit de provincies Groningen, Drenthe, Fryslân, Ostfriesland, Emsland en Cloppenburg vertegenwoordigd zijn.
Deelnemende partijen	Gemeenten in Noord-Nederland, de Kamers van Koophandel Groningen en Meppel, de streekraad Oost-Groningen, de Regioraad Noord-Groningen, 60 gemeenten in Noord-Duitsland, vier Industrie und Handelskammers, zes Landkreise.
Financieel belang 2022	€ 6.817
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	€ 0,7 miljoen (2021)
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	€ 2,4 miljoen en € 3,0 miljoen (2021)
Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 2.000 (2021)
Beleidspunten	De EDR heeft als voornaamste taak om grensoverschrijdende projecten te stimuleren en Europese subsidies in dat verband te verstrekken.
Risico	Nihil
Overige informatie	-

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	Het openbaar belang is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De missie van de bank is duurzaam bij te dragen aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel.
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van provincies en gemeenten
Financieel belang 2022	54.951 aandelen van € 2,50. Dividend 2021 € 2,28 per aandeel.
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 5.062.000 Einde 2022: € 4.615.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 143.995.000 Einde 2022: € 107.459.000
Financieel resultaat begrotingsjaar	Resultaat 2022 € 300 miljoen.
Beleidspunten	-
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Naam	Enexis Holding NV
Vestigingsplaats	Den Bosch
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland aansluitingen van huishoudens, bedrijven en overheden
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van gemeenten en provincies
Financieel belang 2022	129.202 aandelen van € 1. Dividend 2021 € 0,66 per aandeel
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 4.241.000.000 Einde 2022: € 5.441.000.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2022: € 5.154.000.000 Einde 2022: € 4.907.000.000

Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 1.300.000.000 na belasting
Beleids punten	In 2022 is een nieuw strategisch plan vastgesteld. De energietransitie leidt tot enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft.
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	☛ <u>CSV Amsterdam BV</u>: De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. ☛ <u>Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV</u>: Ondanks dat het General Escrow fonds in 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap a.g.v. contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd. Het doel is dit in 2023 te laten plaatsvinden.

Naam	Waterbedrijf Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	De levering van drinkwater aan woningen en bedrijven in de provincie Groningen en de gemeente Tynaarlo.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel
Deelnemende partijen	De deelnemende partijen zijn de provincie Groningen en de deelnemende gemeenten en de gemeente Tynaarlo in het verzorgingsgebied.
Financieel belang 2021	26 aandelen. Er wordt geen dividend uitgekeerd.
Verandering in belang	Nee
Omvang eigen vermogen begin en eind jaar 2021	Begin 2021: € 85,7 miljoen Einde 2021: € 88,9 miljoen
Omvang vreemd vermogen begin en einde jaar 2021	Begin 2021: € 171,6 miljoen Einde 2021: € 177,0 miljoen
Financieel resultaat	Resultaat 2021: € 3,2 miljoen
Beleids punten	Geen
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Het jaarcijfers 2022 waren op 12 mei 2023 nog niet gepubliceerd.

Paragraaf E – Grondbeleid

Ingevolge artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de paragraaf betreffende het grondbeleid tenminste voor zover van toepassing:

- A. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- B. een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- C. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- D. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- E. de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Algemeen

Het door de gemeente Westerkwartier te voeren grondbeleid is vastgelegd in maart 2021 vastgestelde rapport Grondbeleid gemeente Westerkwartier 2021-2025.

Hoofdpijnen van het grondbeleid

Het doel van het Grondbeleid 2021-2025 is tweeledig:

1. Harmoniseren van het grondbeleid van de voormalige gemeenten.
Als gevolg van de financiële crisis en de ontstane financiële situatie hebben de voormalige gemeenten de laatste jaren verschillende beleidskeuzes gemaakt. De gemeente Leek had vanaf 2013 faciliterend grondbeleid. De gemeente Zuidhorn koos voor maatwerk per project. De gemeente Marum voerde een regisserend grondbeleid en de gemeente Grootegast hanteerde, ondanks het ontbreken van een nota grondbeleid, hoofdzakelijk faciliterend grondbeleid.
2. Handvat bieden voor toekomstige projecten.
Grondbeleid is het beleid dat gericht is op het realiseren van ruimtelijke doelstellingen. Het is daarmee geen doel op zich, maar een middel om andere doeleinden te verwezenlijken. Het grondbeleid ondersteunt andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en economische zaken.

De strategie van de gemeente Westerkwartier is situationeel grondbeleid

De strategie van gemeente Westerkwartier is situationeel grondbeleid. Dit houdt in dat afhankelijk van de situatie wordt bepaald welke strategie - actief, faciliterend of actief faciliterend - wordt ingezet. De beoordeling van de toe te passen strategie wordt bepaald door een integrale afweging van de doelen op de verschillende beleidsterreinen van de gemeente.

De nadruk zal liggen op een actief faciliterende rol, zoals in het visierapport van de herindelingswerkgroep economische zaken in 2018 reeds is beschreven. In die notitie, die op 28 mei 2018 door de Stuurgroep Herindeling is vastgesteld, wordt voorgesteld om in de nieuw te vormen gemeente Westerkwartier in beginsel uit te gaan van een faciliterende rol bij gebiedsontwikkeling. Exploitaties worden in beginsel gezien als een ondernemersactiviteit die

thuishoren bij de markt. De actief faciliterende rol geeft vorm aan het visie- en beleidsgerichte grondbeleid van onze gemeente.

De gemeente neemt alleen een actieve rol in bij de volgende uitzonderingssituaties:

1. Het afronden en afbouwen van de bestaande grondexploitatie-projecten.
2. In kernen waar nog voor lange termijn groei wordt verwacht en de actieve rol op een risicomijdende wijze vorm gegeven kan worden.
3. Bij het oplossen van 'rotte kiezen' (herstructurering) of kleine inbreidingslocaties in kleine kernen, daar waar ontwikkelingen zonder de gemeente niet van de grond komen, maar toch gewenst zijn.

Als een ontwikkeling wel passend is binnen de visie van de gemeente, maar niet behoort tot de gemeentelijke ambities waar de gemeente zich extra voor wil inspannen kan de gemeente een faciliterende rol innemen.

Voor een keuze tussen de verschillende vormen is een beslisboom opgenomen op pagina 12 van het Grondbeleid 2021-2025.

Jaarlijkse herziening grondexploitaties

Voor de verantwoording van de grondexploitaties is in het voorjaar van 2023 een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) opgesteld, welke samen met deze jaarrekening ter vaststelling is aangeboden aan uw gemeenteraad. De financiële consequenties van de grondcomplexen en welke risico's er zijn worden hierin duidelijk weergegeven.

Omschrijving <i>(bedragen in €, + is nadelig)</i>	Boekwaarde 31-12-2022	Nog te maken			Resultaat	
		Kosten	Opbrengsten	Rente	EW per 31-12	NCW per 1-1
- Roblespark Grootegast	1.452.599	2.027.089	3.926.346	69.747	-376.910	-348.225
- Kroonsfeld te Oldekerk	288.779	96.688	403.602	5.420	-12.715	-12.221
- Oostindie	-987.925	4.375.361	305.668	-3.437	3.078.331	2.958.876
- Leeksterveld	7.098.152	7.629.415	16.693.261	648.862	-1.316.832	-1.123.964
- Zevenhuizen-Oost	947.594	1.553.754	1.981.816	63.130	582.662	538.319
- Oostindie Zuid	6.201.342	8.435.935	14.071.160	111.545	677.662	601.761
- Alberdaheerd II	-893.002	1.277.059	934.555	-68.322	-618.820	-571.725
- Klieflocatie, Ezinge	3.731	173.068	142.880	1.589	35.507	34.129
- Tussen de Gasten	2.034.294	2.985.430	4.740.533	152.540	431.731	398.874
- Oostergast	3.858.093	2.101.454	5.670.819	210.135	498.863	460.897
Totaal	20.003.655	30.655.254	48.870.639	1.191.210	2.979.479	2.936.720

De boekwaarde per 31 december 2022 is afgerond € 0,1 mln hoger dan per 1 januari 2022.

De netto contante waarde van het eindresultaat (NCW per 1-1-22) is verslechterd ten opzichte van vorig jaar van € 1,3 miljoen negatief naar € 2,9 miljoen negatief. Belangrijke factoren hierin zijn:

- Verhoging van de kostenindexatie (negatief)
- Winstnemingen (negatief)
- Verlaging van de opbrengstenindexatie (negatief)
- Langere doorlooptijd van kavelverkoop (negatief)
- Verhoging van rekenrente (negatief)

- Afsluiten van grondexploitaties met een negatief resultaat (positief)

De gehanteerde parameters in de grondexploitaties zijn als volgt:

- Rente 2 %
- Discontovoet 2 %
- Kostenstijging 7,2% per 1-1-23
3,5% voor 2023
3 % voor 2024
2% voor 2025 e.v.
- Opbrengstenstijging 1 %

Winstneming

De BBV schrijft een vaste methode van winstnemen voor, namelijk de POC methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat voor winstgevende grondexploitaties een 'zekere' winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project (% gerealiseerde kosten * % gerealiseerde opbrengsten * geraamde winst). De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden van de berekende 'zekere' winst afgetrokken. Ook voorziene projectspecifieke risico's kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd.

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt wordt er voor 6 van de 10 nog lopende grondexploitaties een verlies verwacht. Hier is van winstneming dus geen sprake. Voor het project Leeksterveld fase 2 geldt dat er nog geen kavels zijn verkocht, dus hier is van winstneming nog geen sprake. Voor de resterende projecten geldt dat in 2022 in totaal € 197.500 winst is genomen op basis van de POC-methode. Daarnaast is er per saldo sprake van verlies van de vijf afgesloten projecten, ter hoogte van € 689.600.

Verliesvoorzieningen

Voor de projecten waar sprake is van een verwacht negatief resultaat is een verliesvoorziening gevormd. Het gaat om de volgende grondexploitaties:

Omschrijving (bedragen in €, + is nadelig)	BW 31-12-2022	Voorziening 31-12-2022
- Oostindie	-987.925	2.958.876
- Zevenhuizen-Oost	947.594	538.319
- Oostindie Zuid	6.201.342	601.761
- Klieflocatie, Ezinge	3.731	34.129
- Tussen de Gasten	2.034.294	398.874
- Oostergast	3.858.093	460.897
Totaal		4.992.856

Het totaal van verliesvoorzieningen is door negatieve ontwikkelingen in de grondexploitaties gestegen ten opzichte van vorig jaar van € 3,9 miljoen negatief naar € 5,0 miljoen.

Risico's in de grondexploitaties

Binnen de MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitaties) worden de financiële effecten van de risico's in de grondexploitaties in beeld gebracht. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met bijvoorbeeld 1 % stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen? De volgende parameters zijn doorgerekend:

Gevoeligheidsanalyse	Gevolg		
	voordelig	waarschijnlijk	nadelig
Rentestand	1,0%	2,0%	3,0%
Kostenstijging	2,0%	3,5%	5,0%
Opbrengstenstijging	2,5%	1%	-0.5%
Kostenraming verwerving, sloop en milieu	-5%	conform grex	1%
Kostenraming bouwrijp en woonrijp	-10%	conform grex	10%
Kostenraming plankosten	-2%	conform grex	8%
Opbrengstenraming verkopen	-3%	conform grex	-3%
Opbrengstenraming overige opbrengsten	10%	conform grex	10%
Tempo kosten & opbrengsten	2 jaar opbrengsten vervroegen	conform grex	2 jaar opbrengsten vertragen
	2 jaar kosten vervroegen	conform grex	2 jaar kosten vertragen

Vorig jaar hadden we te maken met het begin van een oorlogssituatie in Oekraïne waarvan we de gevolgen moeilijk konden voorspellen. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit heeft geleid tot fors gestegen energielasten, wat een belangrijke oorzaak is van de gestegen bouwrijprijzen. Dit heeft zowel invloed op stijging van de kosten om een project bouw- en woonrijp te maken, als de residuele waarde van de grond. Immers, wanneer het bouwen van een woning duurder wordt, maar dit niet doorberekend kan worden in de verkoopprijs van de woning, daalt de (residuele) waarde van de grond. Daarom is er voor gekozen om de parameters licht voorzichtiger bij te stellen.

De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Grondprijzen

Woningbouwkavels en bedrijventerreinen.

Zoals in het Grondbeleid 2021-2025 wordt vermeld, stelt het college jaarlijks een grondprijzenoverzicht vast, met daarin de kavelrijzen van de gemeentelijke grondexploitaties. De verkoopprijs van kavels buiten grondexploitaties zal bepaald worden naar aanleiding van een taxatie.

Snippergroen

Verkoop van gemeentegrond dat voldoet aan de omschrijving "snippergroen" zoals omschreven in de Nota Grondbeleid/Grondbeleid 2021-2025:

Grond gelegen naast of achter de woning: € 45 per m²

Grond gelegen voor de woning: € 30 per m²

Alle bijkomende kosten zijn voor rekening van de koper.

Aanvullend hierop hanteren wij een grondprijs van € 10 per m², wanneer het gaat om de verkoop van snippergroen dat al in gebruik is bij een aanwonende door middel van een huur- of gebruiksovereenkomst.

In het kader van maatwerk en specifieke omstandigheden kan het college besluiten af te wijken van bovengenoemde prijzen. Kabel- en leidingstroken worden in principe niet verkocht.

Verhuur

Zoals in het Grondbeleid 2021-2025 is opgenomen, is de gemeente zeer terughoudend met het verhuren van grond. Wanneer desondanks toch grond wordt verhuurd, bedraagt de huurprijs 1% van de economische waarde, met een minimum van € 50 per jaar.

Paragraaf F – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de Financiële Verordening van de gemeente Westerkwartier moet er een paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing opgenomen worden in de programmabegroting en de jaarrekening.

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de beleidsuitvoering in gevaar komt. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die de gemeente loopt en waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen (benodigde weerstandscapaciteit). Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de gemeentelijke begroting is.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Samengevat: onze ratio weerstandsvermogen voldoet aan onze streefnorm

In deze paragraaf hebben we onze risico's geactualiseerd. Door die risico's is er € 14,8 miljoen aan weerstandscapaciteit nodig. De risico's zijn qua omvang gegroeid. Het benodigde bedrag ligt 6 procent hoger dan bij het vorige actualisatiemoment in de begroting 2023.

We hebben € 20,1 miljoen aan weerstandscapaciteit beschikbaar. Het ratio weerstandsvermogen bedraagt 1,36. We streven naar een ratio weerstandsvermogen tussen 1 en 1,4.

In het vervolg van deze paragraaf lichten we de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit gelet op onze risico's toe.

Toelichting op de beschikbare weerstandscapaciteit

We beschouwen tot onderdeel van onze beschikbare weerstandscapaciteit de algemene reserve, de post onvoorzien en onbenutte belastingcapaciteit.

Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor een gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12¹ is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Onze adviseur Pauw berekent onze onbenutte belastingcapaciteit 2022 op € 456.000.

Op basis van deze jaarrekening is de beschikbare weerstandscapaciteit eind 2022 als volgt:

Weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Algemene reserve beschikbaar	19.531
Post onvoorzien	125
Onbenutte belastingcapaciteit	456
Beschikbare weerstandscapaciteit	20.112

De stand van de algemene reserve is op 31 december 2022 € 20.008.000. Dit bedrag is niet geheel beschikbaar als weerstandscapaciteit.

Stand algemene reserve (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Algemene reserve	20.008
FLO Veiligheidsregio	- 477
Algemene reserve beschikbaar	19.531

FLO bij Veiligheidsregio Groningen:

De gemeente Westerkwartier is deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen (VRG). De VRG heeft zich genoodzaakt gezien in de jaarrekening 2019 een voorziening van ongeveer € 15,2 miljoen te treffen inzake de kosten van de Regeling FLO-overgangsrecht 75% netto garantie (FLO2018). Het eigen vermogen van VRG is daardoor sterk negatief. Zoals wettelijk geregeld moeten de deelnemende gemeenten tekorten in de GR opvangen. In de tweede helft van 2020 zijn in overleg met de Provincie Groningen voorstellen uitgewerkt. Er is gekozen voor een scenario waarin gemeenten 5 jaar bijdragen aan dit tekort. Voor Westerkwartier betekent dit een extra bijdrage van vijf keer € 238.400. De eerste, tweede en derde bijdrage hebben we in 2020, 2021 en 2022 betaald. We moeten nog tweemaal € 238.400 is € 477.000 betalen.

Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van de tabel die door Coelo, NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) en Universiteit Twente is ontwikkeld. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Onderstaand staat de betekening bij de verschillende ratio's:

Weerstandsnorm ratio	Betekenis	
> 2,0	Uitstekend	
1,4 – 2,0	Ruim voldoende	
1,0 – 1,4	Voldoende	Streefwaarde Westerkwartier, geen actie nodig
0,8 – 1,0	Matig	Actie nodig
0,6 – 0,8	Onvoldoende	
< 0,6	Ruim onvoldoende	

De tabel geeft aan wanneer actie nodig is. Concreet betekent dat, indien het weerstandsvermogen matig of lager is, het streven is om in maximaal vier jaren (dit is de begroting plus de meerjarenraming) weer op het gewenste niveau van 'Voldoende' te komen.

Inventarisatie Risico's en benodigde weerstandscapaciteit

De risico's zijn geïnventariseerd en geclusterd. Hieronder treft u een opsomming van risico's aan. Door middel van een symbool is aangegeven of een risico groter, kleiner of gelijk gebleven is ten opzicht van de voorgaande paragraaf weerstandsvormen.

Omschrijving risico	(bedragen x € 1.000)	Risico
Algemene uitkering uit het gemeentefonds De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. Er spelen twee risico's: ten eerste een te hoge inschatting en ten tweede een stelselaanpassing (herijking) van het gemeentefonds. <i>Te hoge inschatting van de ontvangsten</i> De hoogte hangt af van kenmerken (maatstaven) zoals aantal inwoners. Voor elke maatstaf ontvangen gemeenten geld. Daarnaast is het accres van belang: macro-economische ontwikkelingen en beleidsvoornemens van het rijk zorgen voor wijzigingen van het te ontvangen bedrag. De mei-, september- en decembercirculaire zorgen voor wijzigingen van de te ontvangen bedragen. Daarnaast kan de actualisatie van de maatstaven ook leiden tot aanpassingen van de algemene uitkering. Het risico van te hoog geraamde inkomsten ramen we op 1% van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Dit percentage is gebaseerd op een analyse van de historische verschillen tussen raming en realisatie van de algemene uitkering. De algemene uitkering (exclusief decentralisatie-uitkeringen) bedraagt in 2022 volgens de decembercirculaire 2022 € 124 miljoen. Het risicobedrag komt dan neer op € 1.240.000. <i>Stelselaanpassing (herijking) van het gemeentefonds</i> In de meicirculaire 2022 is een nieuw verdeelstelsel verwerkt. Voor Westerkwartier betekent de herijking de komende jaren een achteruitgang van € 2,4 miljoen (€ 37,50 per inwoner). Daarmee is in 2023 het risico herijking vervallen. Op termijn is nog steeds sprake van een fors risico. Onze achteruitgang is gemaximeerd in de periode 2023-2025. Eerdere berekeningen kwamen uit op een nadeel van € 4,8 miljoen. Komende jaren worden diverse onderzoeken gedaan en wordt het nieuwe verdeelstelsel geëvalueerd. De bedragen voor 2026 en verder zijn afhankelijk van de besluitvorming naar aanleiding van die evaluatie. <i>Overige effecten</i> Behalve over de herijking maken rijk en gemeenten afspraken over de opschalingskorting. Voor de komende jaren wordt deze bevroren. Dat is een tijdelijk voordeel. Vooralsnog betrekken we dit voordeel niet bij risico inschatting hoogte en herijking.		1.240
Sociaal Domein <i>Wmo/Jeugd:</i> De totaal budgetten voor het jaar 2022 zijn voor de Wmo en Jeugd binnen de begroting gebleven. Deze budgetten staan echter onder druk. De redenen daarvan zijn te verklaren door diverse ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de snel toenemende vergrijzing. Daarnaast spelen autonome ontwikkelingen zoals de inflatie en de daarmee gepaard gaande loon- en prijsindicaties een rol. Door middel van het Programma Innovatief en Resultaatgericht samenwerken en de inzet op preventie worden de (budgettaire) risico's zoveel mogelijk beperkt. Voor de bepaling van het risicobedrag wordt een percentage van 5% ten opzichte van		2.000

het budget Wmo (HH/BG^[1]) en Jeugd gehanteerd. Afgerond is dit een bedrag van € 1,5 miljoen. <i>Participatiewet</i> Gemeente Westerkwartier ontvangt van het rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, oudere werklozen (IOAW, IOAZ) en levensonderhoud startende ondernemers (Bbz 2004) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Indien er sprake is van een groot tekort op de BUIG-uitkering, kan er een beroep worden gedaan op de vangnetregeling. Ook hier wordt gerekend met een risicopercentage van 5%. Afgerond is het risicobedrag € 0,5 miljoen.	
Grondexploitaties Binnen de MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitaties) worden de financiële effecten van de risico's in de grondexploitaties in beeld gebracht. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met bijvoorbeeld 1 % stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen? Vorig jaar hadden we te maken met het begin van een oorlogssituatie in Oekraïne waarvan we de gevolgen moeilijk konden voorspellen. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit heeft geleid tot fors gestegen energielasten, wat een belangrijke oorzaak is van de gestegen bouwprijzen. Dit heeft zowel invloed op stijging van de kosten om een project bouw- en woonrijp te maken, als de residuele waarde van de grond. Immers, wanneer het bouwen van een woning duurder wordt, maar dit niet doorberekend kan worden in de verkoopprijs van de woning, daalt de (residuele) waarde van de grond. Daarom is er voor gekozen om de parameters licht voorzichtiger bij te stellen. In de paragraaf Grondbeleid is de gehanteerde gevoeligheidsanalyse opgenomen. De som van de nadelen worden beschouwd als de algemene economische risico's, die samen met de projectspecifieke risico's het totale risicoprofiel van het project vormen. Het totaal hiervan bedraagt € 10,0 miljoen. Hiervan kan een deel worden gedekt uit winstverwachtingen van de financieel voordelige grondexploitaties. Het restant van het risicobedrag van € 7,6 miljoen dient afgedekt te worden in het weerstandsvermogen.	7.625
Didam-arrest Op 26 november 2021 heeft de Hoge Raad een vonnis (ECLI:NL:HR:2021:1778 / Montferland) gewezen inzake de verkoop van gemeentelijk onroerend goed aan een ontwikkelaar, ook wel aangeduid als "Didam-arrest". Hieruit komt kort gezegd naar voren dat een overheidslichaam dat een onroerende zaak wil verkopen/verhuren/verpachten, gelegenheid moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen, tenzij bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt. Voor reeds verkochte gronden en gebouwen heeft dit arrest geen invloed en bij toekomstige verkopen wordt gehandeld volgens de nieuwe lijn. Daartussen zit echter een categorie waarin we in onderhandeling zijn en mogelijk het totstandkomingsvertrouwen hebben gewekt of anderszins sprake is van 1 gegadigde. In deze gevallen is sprake van financieel risico. Doorgaan met de huidige marktpartij kan betekenen dat een derde partij zich meldt en een transactie aanvecht. Een ontwikkeling stoppen kan een schadeclaim van de betreffende marktpartij opleveren.	0

^[1] HH/BG: Hulp bij het huishouden / Begeleiding

Voor alle projecten in deze categorie geldt dat we het voornemen tot verkoop hebben gepubliceerd. Uit jurisprudentie blijkt inmiddels dat de markt daarmee voldoende mogelijkheid heeft gehad om de interesse kenbaar te maken. Het risico kan hiermee komen te vervallen.	
Programma huisvesting Er kunnen tegenvallers optreden die het Programma en de buffers overstijgen ofwel de scope van het programma overstijgen. Mogelijke risico's als extra inventariskosten, tegenvallende verkopen gebouwen die we verlaten, vertraging, verder stijgende prijzen etc.. Binnen het programma huisvesting is een post onvoorzien opgenomen in de ramingen. Daarnaast biedt de huidige exploitatie voldoende dekking voor de berekende exploitatiekosten na herhuisvesting. Ook is er een reserve gevormd om tegenvallers op te vangen. We nemen een raming van 5% op van de investeringsomvang van € 48 miljoen voor risico's. Dit betekent een verhoogde investeringsomvang van € 2,4 mln. De kapitaallast hiervan is ca. € 100.000 structureel.	100
Gewaarborgde geldleningen In totaal staan we € 206 miljoen garant voor woningbouwverenigingen, nationale hypotheekgarantie en (zorg)instellingen. In paragraaf 2.3 is hier een overzicht van te vinden. De (gedeeltelijke) garantstelling van ca. € 74 miljoen voor een tijdige betaling van rente en aflossing van leningen door woningbouwcorporaties wordt qua risico op nihil ingeschat, aangezien deze leningen zijn verstrekt onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast zijn garanties, ca. € 120 miljoen, afgegeven in het kader van de NHG (Nationale Hypotheek Garantie). Ook dit risico wordt als nihil ingeschat. De overige garantstellingen zijn afgegeven t.b.v. zorg (o.a. Het Hooge Heem) en andere stichtingen (o.a. St. Visvliet). De totale schuld bedraagt op 31-12 circa € 11,7 miljoen. Het risico hiervan ramen we op 2%.	234
Gemeenschappelijke regelingen Het risico van gemeenschappelijke regelingen is dat er een hogere bijdrage wordt gevraagd voor de afgesproken werkzaamheden. Tekorten bij een gemeenschappelijke regeling worden verrekend bij de deelnemende partijen. De belangrijkste gemeenschappelijke regelingen zijn de Veiligheidsregio, Publieke Gezondheid & Zorg en de Omgevingsdienst. De totale bijdrage aan deze drie regelingen is ca € 7,5 miljoen. Overzicht bijdragen grote regelingen in de jaarrekening 2022 Veiligheidsregio € 4,3 miljoen Publieke gezondheid en zorg € 2,2 miljoen Omgevingsdienst <u>€ 1,0 miljoen</u> Totaal € 7,5 miljoen Bij andere regelingen gaat het om (veel) kleinere bedragen. Het risico op een hogere bijdrage ramen we op 3% van € 7,5 miljoen. Doordat deze omvang stijgt, stijgt ook het risico.	225
Eigenrisicodragers personeel voor ziekte en werkloosheid Vanaf de start van onze gemeente hadden we een voorziening voor wachtgeld van wethouders. In 2022 is hiervan het laatste deel ingezet. Vanaf 2023 worden wachtgeldten begroot en verantwoord in de reguliere begroting. Wachtgeldten zijn daarmee een risico geworden. We schatten dit risico in op kleiner dan € 100.000. Daarmee is het niet nodig om apart te noemen in deze paragraaf. Gemeente Westerkwartier is voor haar personeel eigenrisicodragers t.a.v. ziekte en werkloosheid. Het risicobedrag ramen we op 1% van de loonsom van circa € 38,4 miljoen.	384

Juridische claims Naar aanleiding van procedures waarin de gemeente Westerkwartier verwikkeld is bestaat het risico dat de invorderingen (gedeeltelijk) worden gehonoreerd. In 2021 hebben we met betrekking tot de Wet markt en overheid een nieuwe aansprakelijkstelling ontvangen. In 2022 hebben we een onderbouwing ontvangen. Het gaat om een substantieel bedrag. We verwachten dat de afhandeling tijd gaat vergen. We handhaven dit risico op € 400.000.	400
Indexatie De hoge inflatie (gemiddeld 8% in januari 2023) heeft grote gevolgen voor onze budgetten. In onze begroting hebben we indexatie verwerkt zoals toegelicht bij onze technische uitgangspunten. Het is onzeker of de verwerkte bedragen voldoende zijn. Onzekere componenten zijn bijvoorbeeld energiekosten (zie nadere toelichting hieronder) en kosten voor het beheer en onderhoud van gebouwen, wegen en groen. Ook is sprake van sterk stijgende bouwkosten, met mogelijke effecten voor de vastgestelde investeringen. Met betrekking tot energiekosten: In 2023 lopen contracten voor gasleverantie voor gemeentelijk vastgoed af. Met diverse overheidspartijen in de provincie (met als trekker de gemeente Groningen) wordt de leverantie opnieuw aanbesteed. De contracten voor elektriciteit lopen nog een aantal jaren door. Vraag is of de verwerkte prijsindexatie de stijging compenseert. Ook andere partijen die bijvoorbeeld maatschappelijk vastgoed in gebruik hebben lopen aan tegen de gevolgen van de energiecrisis. Dit kan leiden tot verzoeken om verhoging subsidies, ondersteuning bij verduurzaming, het opzeggen van beheer- en exploitatieovereenkomsten etc. Het is nog onduidelijk in hoeverre het rijk hiervoor compenseren gaat. In de begroting 2023 hebben we het risico voor indexatie verhoogd naar € 2.000.000. We handhaven dit risicobedrag.	2.000
Betalingsproblemen Door de hoge prijzen krijgt een groeiend aantal huishoudens en organisaties moeite om de rekeningen te blijven betalen. Uit een stresstest van het Centraal PlanBureau blijkt het te gaan om 9 tot 15% van alle huishoudens. Betalingsproblemen kunnen leiden tot mindere inbaarheid van door ons in rekening gebrachte kosten. In de begroting 2023 hebben we hiervoor een risico van € 100.000 opgenomen. Door corona en de daarmee samenhangende maatregelen en door de energietoeslag zijn de jaren 2020-2022 moeilijk te vergelijken. We zien geen toename van de oninbaarheid. Omdat de maatregelen incidenteel zijn stellen we voor dit risico te handhaven op € 100.000.	100
Overige Dit betreft diverse (kleinere) risico's, die niettemin wel politiek en bestuurlijk relevant zijn, o.a.: Bij overtreding van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een boete opleggen die kan oplopen tot € 20 miljoen. Een ransomware aanval is een vorm van cybercrime waar kwaadwillenden bestanden versleutelen op het interne netwerk van een organisatie. Tegen betaling kunnen de bestanden weer worden ontsleuteld. Daarnaast is er bij een ransomware aanval een toenemend risico op data exfiltratie, hierbij wordt data gestolen waarmee de gemeente kan worden afgeperst. Er is een risico op kosten voor forensisch onderzoek en systeemherstel.	500
Totaal	14.787

Totaaltelling risico's en ontwikkeling ervan ten opzichte van de vorige inventarisatie

De laatste keer dat we de gemeenteraad integraal inzicht hebben gegeven in de risico's was bij het opstellen van de begroting 2023. Ten opzichte van die inventarisatie ziet het overzicht van risico's er nu uit zoals onderstaand weergegeven.

Overzicht risico's (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2023	Rekening 2022
Algemene uitkering	1.980	1.230	1.240
Sociaal domein	2.000	2.000	2.000
Grondexploitaties	6.615	6.615	7.625
Didam-arrest	200	200	0
Huisvesting	0	0	100
Gewaarborgde geldleningen	244	286	234
Gemeenschappelijke regelingen	222	234	225
Eigenrisicodragerschap	380	420	384
Juridische claims	400	400	400
Indexatie	1.000	2.000	2.000
Betalingsproblemen		100	100
Overig	500	500	500
Totaal	14.941	13.985	14.787

Uit de risico-inventarisatie is naar voren gekomen dat de omvang van de risico's 6,3% hoger wordt ingeschat op € 14.787.000. Dit afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen van € 20.112.000 geeft dit een ratio van 1,36 wat als voldoende kan worden gewaardeerd.

Financiële kengetallen

Alle gemeenten zijn verplicht om een tabel met financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven de gemeenteraad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente een toelichting worden gegeven op de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen en wat het betekent voor de financiële positie van de gemeente.

De situatie in het Westerkwartier ziet er samengevat als volgt uit:

- De netto schuldquote is voldoende en is verbeterd ten opzichte van de jaarrekening 2021
- De solvabiliteit is matig en is verbeterd ten opzichte van de jaarrekening 2021
- De grondexploitatie is voldoende
- De structurele exploitatieruimte is voldoende en is verbeterd ten opzichte van de jaarrekening 2020
- De belastingcapaciteit (woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde) is onvoldoende en licht verbeterd ten opzichte van de jaarrekening 2021

Onderstaande tabel toont de financiële kengetallen. Daaronder zijn de VNG normen opgenomen.

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Weging	Trend tov vrg jaar
--------------	------------------	-------------------	------------------	--------	--------------------------

Netto schuldquote	83,4%	107,2%	69,4%	Voldoende		Beter
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	80,2%	107,2%	66,0	Voldoende		Beter
Solvabiliteitsratio	16,8%	12,3%	21,2%	Matig		Beter
Grondexploitatie	8,9%	7,8%	7,2%	Voldoende		Beter
Structurele exploitatieruimte	2,8%	0,9%	8,1%	Voldoende		Beter
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	112,7%	112,1%	111,0	Onvoldoende		Beter

Omschrijving	Normen VNG (%)		
	Vol-doende	Matig	Onvol-doende
Netto schuldquote	<90	90><130	>130
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90><130	>130
Solvabiliteitsratio	>50	20><50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	<95	95><105	>105

Nadere toelichting op de ontwikkeling van de financiële kengetallen

Als de kengetallen Westerkwartier worden gewogen aan de hand van de normen van de VNG is de conclusie als volgt.

De netto schuldquote en de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, kunnen als voldoende worden aangemerkt. Ook in de jaarrekening 2021 waren deze quotes voldoende.

De solvabiliteit van de gemeente Westerkwartier is verbeterd en is nu matig volgens normen van de VNG. Hoewel de solvabiliteit een indicatie is van de balanspositie van de gemeente is dit cijfer minder belangrijk dan bijvoorbeeld voor een onderneming. Zolang de rente en aflossing van de afgesloten leningen gedekt kunnen worden binnen een structureel sluitende begroting is er geen reden tot zorg, ook als de solvabiliteit relatief laag is.

Het kengetal voor de grondexploitatie is voldoende. Doordat het huidige situationeel grondbeleid in de basis faciliterend van aard is, hebben we in 2022 geen grote grondposities ingenomen en is dit kengetal vrij stabiel gebleven.

Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte is 8,1. De jaarrekening 2022 sluit met een positief saldo. De lasten en baten zijn, met uitzondering van de bedragen uit het overzicht van incidentele baten en lasten, als structureel geduid.

Het kengetal voor de woonlasten is met 111,0% onvoldoende. Ten opzichte van de begroting en het voorgaande jaar is het kengetal heel licht verbeterd. De stijging van onze woonlasten was iets lager dan de gemiddelde stijging in Nederland.

Paragraaf G – Lokale heffingen

Eén van de inkomstenbronnen voor de gemeenten zijn de gemeentelijke heffingen, met name belastingen en retributies. Deze heffingen zijn gebaseerd op publiekrechtelijke regels.

Concreet kunnen deze heffingen onderscheiden worden in:

- Algemene belastingen: hierbij bestaat geen duidelijke relatie tussen de dienstverlening en de belasting (met name onroerende-zaakbelastingen), de opbrengst vloeit rechtstreeks naar de algemene middelen;
- Rechten of retributies: dit zijn vergoedingen voor een publiekrechtelijke dienstverlening of voor het gebruik van voorzieningen waarbij tevens betaald moet worden indien de dienst niet gewenst is (afvalstoffenheffing en rioolheffing);
- Leges: hierbij moet sprake zijn van een individuele tegenprestatie van de overheid (zoals het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen etc.).

De lokale heffingen vormen een onderdeel van de inkomsten van de gemeente en hebben als dekkingsmiddelen betrekking op verschillende beleidsvelden. Ze zijn dan ook door de hele begroting terug te vinden. De gemeente Westerkwartier kende in 2022 de volgende lokale heffingen:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB);
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Leges;
- Begraafplaatsrechten;
- Liggelden;
- Marktgelden.

In deze paragraaf wordt het beleid ten aanzien van deze lokale heffingen weergegeven. Conform artikel 10 van het BBV bespreekt deze paragraaf:

- A. de inkomsten;
- B. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- C. de kostenonderbouwingen;
- D. de lokale lastendruk;
- E. het kwijtscheldingsbeleid.

A. Inkomsten

De tabel geeft een overzicht van de opbrengsten uit de lokale heffingen. De opbrengsten leges burgerzaken betreffen leges persoonsadministratie, reisdocumenten en rijbewijzen en zijn inclusief de rijksleges. Deze rijksleges worden afgedragen aan de Rijksoverheid.

Soort heffing (bedragen x € 1.000)	Programma	Begroting 2022	Begroting na wijziging	Rekening 2022
Onroerendezaakbelastingen	ADM ²	15.667	15.006	15.076
Afvalstoffenheffing	7	8.925	8.925	8.747
Rioolheffing	7	6.292	6.292	6.355
Omgevingsvergunning	8	1.265	1.265	1.816
Leges	0	970	970	813
Begraafplaatsrechten	7	542	542	649
Liggelden	2	12	12	17
Reclamebelasting	0	65	65	66
Marktgeden	3	18	18	21
Totaal		33.756	33.095	33.560

OZB-opbrengst woningen		9.751	9.368	9.422
OZB-opbrengst niet-woningen		5.916	5.638	5.654
		15.667	15.006	15.076

B. Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Onroerende zaakbelastingen

De gemeente heft OZB van de eigenaren van alle onroerende zaken, uitgezonderd die welke volgens de wet of volgens de gemeentelijke verordening zijn vrijgesteld. Voor de niet-woningen wordt ook nog een gebruikersbelasting van een onroerende zaak geheven. In de verordening zijn vrijstellingen opgenomen voor bijvoorbeeld kerken, begraafplaatsen, straatmeubilair en agrarische bedrijfsgronden.

Jaarlijks besluit de gemeenteraad wat de opbrengst van de OZB moet zijn. De tarieven van de OZB, die deze opbrengst moeten realiseren, worden berekend aan de hand van de concept-taxatiewaarden van het komende jaar. In de begroting 2022 hebben we aangegeven in 2022 een 5% hogere opbrengst te willen realiseren. In de eerste begrotingswijziging 2022 is deze stijging naar 2023 doorgeschoven. Behalve een loon- en prijscorrectie is in 2022 geen hogere opbrengst in de tarieven verwerkt.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Ook is de gemeente wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Bij de bepaling van tarieven voor beide heffingen streven we naar 100% kostendekkendheid. Kosten die betrekking hebben op de zorgplichten voor water worden

² ADM: Algemene dekkingsmiddelen

doorberekend in de rioolheffing. Kosten voor de inzameling, afvoer en verwerking van afval worden verhaald via de afvalstoffenheffing.

Niet geheven belastingen

De gemeente Westerkwartier heft geen precariobelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting, forensenbelasting en baatbelasting. De opbrengst van de hondenbelasting zou niet opwegen tegen de kosten van de heffing, de omvang van de toeristische sector rechtvaardigt niet de heffing van de toeristenbelasting. Ook kent de gemeente geen parkeerdruk die het opportuun maakt parkeerbelasting te heffen. In het Westerkwartier is evenmin behoefte aan een baat- of forensenbelasting. Heffen van precariobelasting is niet meer toegestaan.

C. Kostenonderbouwingen

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

Hieronder wordt in een tweetal tabellen de kostendekkendheid voor afvalstoffenheffing en rioolheffing weergegeven.

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing	<i>(bedragen x € 1.000)</i>	2022
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente		-8.379
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen		738
Netto kosten taakveld		-7.641
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead incl. (omslag)rente		-141
BTW		-1.634
Totale kosten		-9.415
Opbrengst heffingen		8.758
Dekkingspercentage		93%

Kostendekkendheid Riolerig	<i>(bedragen x € 1.000)</i>	2022
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente		-4.922
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen		81
Netto kosten taakveld		-4.841
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Kolken reinigen (100%)		-111
Straatvegen (50%)		-72
Slootschonen (50%)		-357
Baggeren (50%)		-145
Overhead incl. (omslag)rente		-266
BTW		-780

Totale kosten	-6.572
Opbrengst heffingen	6.355
Dekkingspercentage	97%

Voor beide heffingen geldt dat de kosten in 2022 hoger waren dan de opbrengsten.

Bij afvalstoffenheffing is er sprake van onderdekking. Ten opzichte van de primitieve begroting 2022 (100% kostendekking) zijn de uitgaven gestegen met € 500.000 (met name broninzameling en storkosten grijs en gft). Daarnaast zijn de werkelijke inkomsten € 150.000 lager uitgekomen dan oorspronkelijk begroot. (met name diftar).

Bij rioolheffing hebben we te maken met een beperkte onderdekking.

Voor het bepalen van het percentage kostendekking afvalstoffenheffing en rioolheffing worden de extra inkomsten (ten opzichte van de geactualiseerde begroting) niet meegenomen. Deze extra bate maakt onderdeel uit van het rekeningresultaat 2022 (conform bbv voorschrift).

Ten aanzien van de percentages bij het gedeeltelijk toerekenen van kosten (functioneel ondergebracht bij programma 2) gelden de volgende overwegingen:

- *Straatvegen*: Door wegen frequent te vegen komt er minder vuil in de kolken terecht. Hierdoor is de kans op verstoppingen minder groot en blijven de kolken en riolen schoner. Om die reden is besloten dat 50% van de veegkosten wordt toegerekend aan de rioolheffing.
- *Slootschonen*: De watergangen zijn voorzieningen van het water- en rioolsysteem die als functie hebben overtollig regenwater en grondwater af te voeren. Duikers zijn buizen onder bijvoorbeeld wegen welke twee watergangen met elkaar verbinden. Voor een goede doorstroming en om wateroverlast te voorkomen is het nodig dat deze watergangen en duikers voldoende berging en afvoercapaciteit hebben. Dat betekent dat de duikers vrij van slib zijn en de watergangen voldoende doorstroming hebben om het water af te voeren. Verder moeten water- en oeverplanten de doorstroming niet belemmeren. Om die reden wordt 50% van de onderhoudskosten aan de watergangen (maaïen, onderhoud) toegerekend aan de rioolheffing.
- *Baggeren*: Het baggeren van watergangen is noodzakelijk om de aan- en afvoer van de watergangen te garanderen, daarnaast om eventuele vervuiling vanuit de riooloverstorten en met regenwater meegespoeld sediment te verwijderen. Het baggerbudget wordt gedekt vanuit de rioolheffing, indien het werkzaamheden betreffen die vallen onder de zorgplicht van de gemeente. Dat betreft baggeren in watergangen bij riooloverstorten of baggeren om de afvoer van regenwater te verbeteren. Uitgangspunt is dat 50% van de baggerkosten wordt toegerekend aan de rioolheffing.

Overige onderdelen

- *Leges*: De gemeente kan de kosten van dienstverlening in rekening brengen bij de mensen die deze dienst vragen. Binnen de Legesverordening zijn er verschillende

diensten, waaronder burgerlijke stand, persoonsadministratie, reisdocumenten, rijbewijzen en omgevingsvergunningen. Leges mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

- *Grafrechten, liggelden en marktgelden*: Deze heffingen worden geheven voor specifieke uitgaven van de betreffende diensten en producten. De tarieven van deze heffingen mogen wettelijk gezien maximaal kostendekkend zijn. Jaarlijks worden de tarieven gecorrigeerd met het inflatiepercentage.
- *Reclamebelasting*: Begin 2022 hebben we convenanten getekend inzake het Ondernemersfonds Leek en het Ondernemersfonds Zuidhorn. De gemeente int reclamebelasting voor de voeding van deze fondsen. Stichtingen beheren, besteden en verantwoorden de besteding van deze middelen.

D. Lokale lastendruk

De meeste inwoners van Westerkwartier betalen OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB is gesplitst in een eigenarenbelasting voor woningen, eigenarenbelasting voor niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De te betalen belasting wordt bepaald op basis van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

Afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing gaat het om het doorberekenen van de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen. De kosten worden via een vast bedrag en gedifferentieerd tarief verhaald op alle gebruikers van woonpercelen. Het vast recht is een bedrag per perceel en per belastingjaar. Het gedifferentieerde tarief is per kilogram ingezamelde afvalstoffen. Bij het gedifferentieerd tarief wordt een onderscheid gemaakt tussen grijs en groen afval.

Rioolheffing

Rioolheffing is van toepassing voor gebruikers van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Bij de rioolheffing gaat het om de bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater, de inzameling het transport voor bedrijfsafvalwater en de inzameling en verwerking van hemelwater.

Tarieven

Tarieven	2022
OZB woningen	0,1352%
OZB niet-woning eigenaar	0,2728%
OZB niet-woning gebruiker	0,2109%
Afvalstoffenheffing - vast recht	€ 179
Afvalstoffenheffing - grijs	€ 0,45
Afvalstoffenheffing - groen	€ 0,25

Rioolrecht	€ 223,00
------------	----------

Lastendruk in vergelijking

Het Coelo brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Hierin is een groot aantal tarieven en vergelijkingen opgenomen. In de Atlas 2022 is opgenomen dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met eigen woning in Westerkwartier € 1.001 bedragen en in de provincie Groningen gemiddeld € 1.000. De woonlasten voor eenpersoonshuishoudens met eigen woning bedragen in Westerkwartier € 907 en in de provincie Groningen gemiddeld € 913.

Woonlasten 2022	Westerkwartier	Provincie Groningen	Nederland
Meerpersoonshuishouden met eigen woning	€ 1.001	€ 1.000	€ 904
Eenpersoonshuishouden met eigen woning	€ 907	€ 913	€ 826

E. Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Westerkwartier kent geen kwijtschelding, maar wel een minimabeleid. Het gaat in dit kader om een tegemoetkoming in de kosten van de gemeentelijke belastingen.

Paragraaf H – Novatec

In deze paragraaf gaan we eerst in op een aantal belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen in het jaar 2022. Vervolgens geven we inzicht in het financiële resultaat van Novatec over het afgelopen jaar en de opbouw daarvan.

Belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen in 2022

Over 2022 is een viertal belangrijke ontwikkelingen te noemen, die we hieronder toelichten.

Sturing Novatec

Met de vorming van de gemeente Westerkwartier per 1 januari 2019 is naast de samensmelting van de vier ambtelijke organisaties ook het sociaal werkbedrijf Novatec onderdeel geworden van de gemeentelijke organisatie Westerkwartier. In 2022 zijn verdere stappen gezet tot volledige inbedding van Novatec in de gemeentelijke organisatie. Alle activiteiten met betrekking tot het werkgeverschap van doelgroep medewerkers is belegd bij Novatec. Novatec is niet alleen werkzaam voor inwoners van de gemeente Westerkwartier, maar verleent ook diensten aan inwoners van de gemeente Noordenveld. Er zijn dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met de gemeente Noordenveld afgesloten met betrekking tot de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet (personeel 'nieuw beschut'). Deze DVO's zijn ook in deze paragraaf verantwoord. In 2022 zijn door middel van een addendum DVO's aangepast, waarbij het systeem van voor- en nacalculatie is losgelaten en vervangen door een vaste tarieven systeem.

Ambtelijk is in 2022 gewerkt aan het vaststellen en uitvoeren van de visie en strategie van Novatec. Er is een belangrijk besluit genomen om de spuiterij niet in de huidige vorm mee te verhuizen naar de nieuwbouw Leeksterveld. De hoge investering die nodig is weegt niet op tegen de lage bezetting en verwachte instroom de komende jaren. Er is gekozen om een doorontwikkeling te realiseren van de spuiterij naar een afdeling Techniek.

We zien het aantal medewerkers dat bij Novatec werkt in een dienstverband toenemen. Er is een daling van 16 medewerkers (4,6%) van de oude WSW. Het aantal medewerkers dat instroomt vanuit de CAO aan de slag is toegenomen met 33. In het vervolg van deze paragraaf geven we meer inzicht in onze personeelsopbouw.

Nieuwbouw Leeksterveld

In 2021 is er toestemming gekomen vanuit de gemeenteraad om een nieuw pand te bouwen op Leeksterveld voor Novatec en de Buitendienst. We zijn in 2022 verder gegaan met het ontwikkelen van een ruimtestaat binnen de werkgroep om de indeling van dit nieuwe pand zo optimaal mogelijk te bepalen. De vastgestelde visie en strategie helpen om de juiste beslissingen te nemen voor de indeling van het nieuwe pand.

Corona

In het begin van 2022 hebben we nog last gehad van de Coronacrisis. We hebben 1 keer te maken gehad met een bedrijfssluiting om de verspreiding van het virus tegen te gaan en we hebben alle maatregelen om afstand te houden nog in stand gehouden. Gelukkig is gebleken dat we de besmetting een halt hebben kunnen toeroepen.

Het coronavirus heeft ook effect op het resultaat van de detacheringsfaciliteit. Door het wegvallen van werk bij inlenende partijen is een terugstroom van personeel uit detacheringen naar het beschutte bedrijf aan de orde en hebben we de medewerkers niet allemaal terug

kunnen plaatsen in nieuwe detacheringen. Mede hierdoor hebben we structureel een grotere groep medewerkers in Beschut werken dan voor de Coronacrisis.

Financiële integratie

Om het bedrijfsmatige karakter van Novatec en het daarbij behorende kosten- en opbrengstenpatroon te borgen zijn de financiën van Novatec in een aparte paragraaf opgenomen in de programmabegroting en jaarrekening van onze gemeente. Novatec voert een eigen subadministratie die aansluit op de behoeften van een sociaal ontwikkelbedrijf van deze omvang. Deze subadministratie is geconsolideerd in de gemeentelijke hoofdadministratie. De afstemming van wederzijdse posten (eliminaties) heeft ook plaatsgevonden, zodat Novatec een geïntegreerd onderdeel van de jaarrekening van Gemeente Westerkwartier uitmaakt. Met de daaraan verbonden gelijke waarderingsgrondslagen en eisen aan administratieve organisatie en interne controle. In het onderdeel taakvelden van deze paragraaf laten we zien in welke taakvelden Novatec welk aandeel heeft.

Financieel resultaat 2022

In dit deel van deze paragraaf presenteren we eerst de verantwoording in cijfers van Novatec, gevolgd door een toelichting daarop. Vervolgens geven we in enkele tabellen en grafieken informatie over de werkzame populatie bij Novatec.

Het financiële gedeelte van deze paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. Algemene financiële toelichting;
- B. Financiële verantwoording 2022;
- C. Taakvelden: onderverdeling;
- D. Ontwikkeling aantal medewerkers;

A. Algemene financiële toelichting

Het resultaat van Novatec is € 878.000 beter uitgevallen dan verwacht. Deze bijstelling heeft grotendeels een structureel karakter.

Bij de oorspronkelijke begroting was nog uitgegaan van een negatief saldo van € 783.000. Bij de 2^e bestuursrapportage is de prognose voor het jaar 2022 bijgesteld naar een negatief saldo van € 1.134.000. Het eindresultaat komt op € 256.000 negatief, het verschil ten opzichte van de prognose 2^e bestuursrapportage is € 878.000 positief. Er is op een zevental onderdelen sprake van voordelen. In de volgende tabel is een nadere uitwerking gegeven hiervan, waarbij ook is aangegeven of de bijstelling een structureel of een incidenteel karakter heeft.

Afwijking (bedragen x € 1.000)	Structureel ^{*)}	Incidenteel	Totaal
Bruto marge	377		377
Overige opbrengsten	64		64
Bedrijfskosten	45		45
Bijzondere baten en lasten		65	65
Subsidieresultaat SW	203		203
Subsidieresultaat nieuw beschut	60		60
Subsidieresultaat afspraakbanen	-23		-23
Lage inkomensvoordeel (LIV)	87		87
Totaal	813	65	878

Het voordeel op de brutomarge van € 377.000 is mede veroorzaakt door de doorberekening van de groendetachering buitendienst van € 259.000, waarvan € 165.000 betrekking heeft op de tariefaanpassing afspraakbanen. Binnen de gemeente is het bedrag van € 259.000 een budgettair neutrale post (tegenover voordeel Novatec staat een nadeel op onderdeel openbaar groen).

*) De structurele componenten hebben een doorwerking naar 2023 en verder. Op onderdelen is daar in de meerjarenbegroting van Novatec al op geanticipeerd. Of en zo ja in welke mate er sprake is van een structureel voordeel zal blijken uit de begroting 2024.

B. Financiële verantwoording 2022

Financiële verantwoording Novatec (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Prognose 2e bestuurs-rapportage	Realisatie 2022	Verschil realisatie en prognose
Totaal opbrengsten	3.982	4.102	4.516	414
Totaal kostprijs opbrengsten	551	519	556	37
Totaal brutomarge	3.431	3.583	3.960	377
Totaal overige opbrengsten	140	170	234	64
Totaal bedrijfskosten	2.995	3.200	3.155	45
Bedrijfsresultaat: excl. bijz. baten en lasten	576	553	1.039	486
Totaal bijzondere baten en lasten	400	382	447	65
Bedrijfsresultaat: incl. bijz. baten en lasten	976	935	1.486	551
Subsidieresultaat Wsw	-1.466	-1.276	-1.073	203
Subsidieresultaat nieuw beschut	-116	-361	-301	60
Subsidieresultaat afspraakbanen	-248	-551	-574	-23
Totaal subsidieresultaat	-1.582	-1.637	-1.948	240
Lage- inkomensvoordeel (LIV)	71	119	206	87
Totaal resultaat	-783	-1.134	-256	878

Toelichting realisatie financiële verantwoording 2022 Novatec

Opbrengsten: € 4.516.000

- **Opbrengsten beschut werken: € 1.122.000**

De opbrengsten uit beschut werken bestaan uit de productie door de sw-doelgroep aangevuld met de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet. De opbrengsten van het beschutte bedrijf zijn onderverdeeld naar de afdelingen als volgt:

Inpak	Food	Kringloop	Kwekerij	Spuiterij	Totaal
€ 457.000	€ 17.000	€ 250.000	€ 176.000	€ 222.000	€ 1.122.000

- **Opbrengsten: begeleiding P-budget: € 162.000**

Dit betreft het deel van het rijksbudget begeleidingsmiddelen Beschut Werk wat betrekking heeft op de medewerkers vanuit de gemeente Westerkwartier nieuw beschut van Novatec. Het bedrag dat voor de begeleiding 2022 van een beschutte werkplek beschikbaar is bedraagt € 8.100 op jaarbasis bij een aanstelling van 31 uur per week.

- **Opbrengsten groepsdetachering: € 1.519.000.**

Dit betreft de doorberekening van de sw-medewerkers en de medewerkers die via een afspraakbaan of re-integratiebaan (1 persoon) werkzaam zijn in de buitendienst van de gemeente Westerkwartier.

- **Opbrengsten individuele detacheringen: € 1.083.000.**

Dit betreft de opbrengst van de gedetacheerde sw-medewerkers bij diverse werkgevers.

- **Opbrengsten begeleid werken: € 630.000.**

Dit betreft de rijksbijdragen van de sw-medewerkers die in dienst zijn bij verschillende werkgevers. Na opgave van de gewerkte uren wordt een deel van deze rijksbijdrage doorbetaald aan de werkgever. Deze doorbetaling (loonkostensubsidie) is gekoppeld aan de loonwaarde van betreffende medewerker. In het jaar 2022 betreft het gemiddeld 20,71 Se's. De rijksbijdrage per standaard eenheid (Se) is voor 2022 € 30.403.

Kostprijs opbrengsten: € 556.000

- **Beschut werken: inkopen: € 280.000**

Dit betreft met name inkoop van verpakkingsmaterialen voor de inpakafdeling, inkoopmaterialen voor de spuiters en inkoop potgrond voor de kwekerij. De inkoopkosten bedragen 25% van de opbrengst beschut werken van € 1.122.000.

- **Loonkostensubsidie begeleid werken: € 276.000**

Dit betreft de verstrekte loonkostensubsidie aan de werkgevers. Gemiddeld wordt er 44% van de rijkssubsidie uitbetaald aan de werkgevers.

- **Loonkosten afspraakbanen en 1 re-integratiebaan: € 44.000**

Dit betreft de loonkosten van medewerkers die via uitzendorganisatie Abiant, tot 1 juli 2021, werkzaam zijn in de buitendienst van de gemeente. De geraamde kosten zijn de loonkosten verminderd met loonkostensubsidie.

Overige opbrengsten: € 234.000

- **Huuropbrengsten: € 28.000**

Dit betreft de huuropbrengsten van de dienstwoning (Feithsweg 6) in Tolbert, magazijn (opslag) en de verhuur van ruimtes aan het Alfa-college in de hoofdvestiging Feithsweg 4 in Tolbert.

- **Gemeente Noordenveld: DVO en vergoeding jobcoaching: € 206.000**

(DVO's) gemeente Noordenveld WSW Detachering en Beschut: € 204.000.

Dit betreft afspraken die naar aanleiding van de opheffing van de GR Novatec zijn gemaakt tussen de gemeente Noordenveld en de gemeente Westerkwartier. Er zijn vanaf 2019 twee dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) afgesloten, die in onderstaande tabel zijn weergegeven. In 2022 is middels een addendum overgegaan tot het factureren op basis van vaste tarieven.

DVO's		Aantal Se	Tarief	Opbrengst
Uitvoering P-Wet	Tarief uitvoering	11,04	€ 9.342	€ 103.175
	Tarief detachering	29,90	€ 5.444	€ 162.759
Uitvoering WSW	Tarief detachering	17,02	-€ 3.611	-€ 61.454
Totaal				€ 204.479

Vergoeding jobcoaching voor 2 personen: € 1.571

Bedrijfskosten: € 3.155.000

- Personeelskosten niet-sw personeel: € 2.333.000**
 Dit betreft de loonkosten van het ambtelijk personeel. Het gaat voornamelijk om de loonkosten van de teams Beschut werk/ detacheringen en Ondersteuning werk. Daarnaast zijn een deel van de loonkosten van het team Mens en gezin opgenomen. Het betreft het deel jobcoaching ten behoeve van de Novatec medewerkers.
- Overige personeelskosten: € 10.000**
 Dit betreft andere personeelskosten van ambtelijk loon.
- Externe inzet: € 23.000**
 Dit betreft kosten voor inzet van een preventiemedewerker (veiligheid) en vrijwilligersvergoedingen.
- Machinekosten: € 105.000**
 Dit betreft onderhoudskosten en kosten hulpstoffen.
- Huisvestingskosten: € 254.000**
 De energiekosten bedragen € 135.000, dit betreft alle kosten voor nutskosten: gas, water en elektra. Overige huisvestingskosten bedragen € 119.000, dit betreft de kosten onderhoud, vaste lasten, verzekeringen, schoonmaakkosten en beveiliging.
- Vervoermiddelen: € 49.000**
 Dit betreft de kosten onderhoud, brandstof, verzekering en houderschapsbelasting.
- Algemene kosten/kantoorkosten/verkoopkosten: € 252.000**
 De algemene kosten betreffen afvalkosten, telefoonkosten, ICT-kosten, verkoopkosten, kosten Wsw-loonadministratie, accountantskosten en kosten dienstverlening. De kantoorkosten betreffen portokosten, kopieerkosten en contributies.
- Afschrijvingen: € 125.000**
 De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend op basis van de aanwezige activa ultimo 2021, verhoogd met de afschrijvingen op investeringen 2022 verminderd met de afschrijvingen op desinvesteringen 2022.
- Financieringskosten: € 4.000**
 Novatec heeft geen langlopende leningen meer. De kosten betreffen de kosten betalingsverkeer van de BNG en de Rabobank.

Bijzondere baten en lasten: € 447.000 (per saldo bate)

- Compensatie frictiekosten als gevolg van de opheffing van de GR Novatec: € 400.000**
 Door de opheffing van de GR Novatec per 1 januari 2019 ontstaan er frictiekosten. Dit is het gevolg van de overname van het werkgeverschap van een deel van de inwoners met een sw-indicatie van Noordenveld door de gemeente Noordenveld. In nauw overleg met de gemeente Noordenveld zijn de frictiekosten Novatec op € 400.000 per jaar gecalculeerd. Naast de opheffing van de GR Novatec is ook de ISD Noordenveld opgeheven. De totale vereffening van de ISD en Novatec is

uiteindelijk met gesloten beurs gerealiseerd. De gecalculeerde frictiekosten Novatec worden onder het taakveld 04 overhead verantwoord.

- *Overige baten en lasten: € 47.000 (per saldo bate)*

Het betreft met name vrijval reservering vakantietoeslag 2021 Cao aan de slag van € 40.000.

Subsidieresultaat SW: € 1.073.000 (negatief)

- *Loonkosten sw-medewerkers: € 8.549.000*

De loonkosten van de sw-medewerkers bedragen in totaal € 10.094.000. Dit is inclusief de loonkosten van de sw-medewerkers vanuit de gemeente Noordenveld. De salariskosten van deze medewerkers zijn conform de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Noordenveld doorberekend. In totaal is een bedrag van € 1.545.000 doorberekend.

- *Subsidie SW: € 7.476.000*

Onder de Participatiewet is binnen het Gemeentefonds een Participatiebudget beschikbaar. Onderdeel van dit Participatiebudget is een bedrag voor de sociale werkvoorziening. Voor het jaar 2022 is het budget € 8.106.000. Van dit budget heeft € 630.000 betrekking op het onderdeel Begeleid werken, de beschikbare subsidie komt daarmee op € 7.476.000.

Subsidieresultaat Nieuw Beschut: € 301.000 (negatief)

- *Loonkosten nieuw beschut: € 615.000*

De totale loonkosten bedragen € 823.000. Dit is inclusief de loonkosten van de medewerkers vanuit de gemeente Noordenveld. Conform de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Noordenveld zijn deze loonkosten doorberekend. In totaal is een bedrag van € 208.000 doorberekend.

- *Loonkostensubsidie nieuw beschut: € 314.000*

De loonkostensubsidie komt ten laste van het BUIG-budget (het voormalige I-deel uit de Wet werk en bijstand). Het subsidiepercentage kwam bij de jaarrekening 2022 uit op 51 % van de loonkosten. De totale loonkostensubsidie bedraagt € 431.000. Conform de DVO met de gemeente Noordenveld is een bedrag van € 117.000 verrekend.

Subsidieresultaat Afspraakbanen: € 574.000 (negatief)

- *Loonkosten afspraakbanen: € 977.000*

De totale loonkosten bedragen € 1.090.000. Dit is inclusief de loonkosten van de medewerkers vanuit de gemeente Noordenveld. De loonkosten van de medewerkers vanuit de gemeente Noordenveld zijn voor een totaalbedrag van € 113.000 doorberekend.

- *Loonkostensubsidie afspraakbanen € 403.000*

De loonkostensubsidie komt ten laste van het BUIG-budget (het voormalige I-deel uit de Wet werk en bijstand). Het subsidiepercentage kwam bij de jaarrekening 2022 uit op 41 % van de loonkosten. De totale loonkostensubsidie bedraagt € 456.000. Hiervan is een bedrag van € 53.000 verrekend met de gemeente Noordenveld.

- *Lage inkomensvoordeel (LIV): € 206.000*

Met deze maatregel worden werkgevers gecompenseerd bij de inzet van werknemers die inkomens hebben tot 125% van het minimumloon (WML). Op basis van een 38-urige werkweek is het maximumbedrag aan werkgeversvoordeel in 2022 verhoogd naar € 1.520 per jaar (was € 960). Het bedrag voor 2022 is verhoogd met terugwerkende kracht.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

- **Verplichtingen: € 483.000**
 - Aan de sw-medewerkers en aan medewerkers werkzaam via de cao aan de slag wordt vakantiegeld betaald over de periode 1 juni - 31 mei. De reservering vakantiegeld per 31 december 2021 is conform regelgeving BBV niet gepassiveerd. Deze reservering is naar schatting € 483.000.
 - De verplichting inzake het stuwmeer verlof is niet in de balans tot uitdrukking gebracht. Dit stuwmeer was per 31 december 2022 geschat op ongeveer 45.300 uur. Een gedeelte van het stuwmeer verlof is omgezet in spaarverlof; hierbij gaat het om 22.700 uur.
 - De gemeenteraad heeft een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw. Dit ter vervanging van de panden aan de Feithsweg 4. Aannemelijk is, gezien de geringe boekwaarde, dat er op termijn een boekwinst wordt gemaakt. 30% hiervan komt ten gunste van de gemeente Noordenveld. Dit is vastgelegd in het Liquidatieplan "Opheffing Gemeenschappelijke Regeling Novatec 2006" blz 14 2.6.1. waardebepaling activa.

C. Taakvelden: onderverdeling

De financiële gegevens van Novatec zijn integraal opgenomen in deze jaarrekening. Ze raken meerdere taakvelden uit een drietal programma's van onze begroting. In onderstaande tabel is de verdeling naar taakvelden in de jaarrekening weergegeven. Het eerste cijfer van het taakveld verwijst naar het programma uit de begroting.

Verdeling naar taakvelden <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Omschrijving taakveld	Bedrag
0.1	Bestuur	11 N
0.4	Overhead	798 N
0.5	Treasury	4 N
0.7	IU Sociaal domein (bate)	-8.267 V
6.4	Sociale werkvoorziening	3.764 N
6.5	Arbeidsparticipatie	3.936 N
8.3	Wonen en bouwen	10 N
Saldo		256 N

D. Ontwikkeling aantal medewerkers

Als sociaal ontwikkelbedrijf draait Novatec om mensen. In deze paragraaf geven we daarom informatie over de ontwikkeling in onze verschillende populaties, waarbij we onderscheid maken in de WSW (Wet sociale werkvoorziening), Nieuw beschut en overige doelgroepen. Aangezien instroom in de WSW niet meer mogelijk is, daalt die populatie door natuurlijk verloop. De instroom van inwoners in de groepen Nieuw beschut en overige doelgroepen stijgt. Door andere financieringsmodellen brengt deze verandering ook financiële consequenties met zich mee. Met onze strategie spelen we daarop in.

Hieronder tonen we achtereenvolgens:

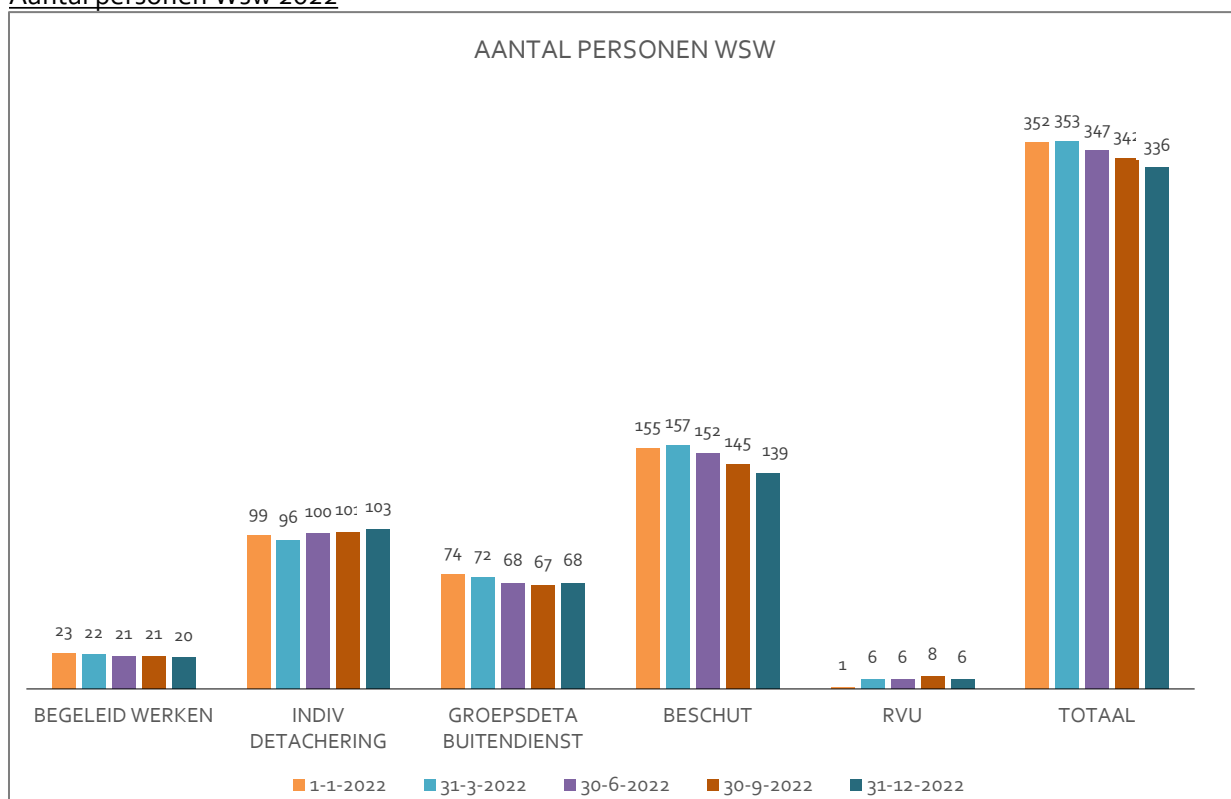
- Verloop in SE en gemiddelde SE
- Aantal personen in de WSW in 2022
- Aantal personen in Nieuw beschut 2022
- Aantal personen in overige doelgroepen
- Aantal personen in CAO Aan de slag

Verloop in SE en gemiddelde SE

Een standaard eenheid (SE) is volgens de Wet sociale werkvoorziening een eenheid die overeenkomt met een arbeidsplaats voor een werkweek van 36 uur (ofwel 1 fte) voor een werknemer die is ingedeeld in de arbeidshandicap categorie matig. De subsidie die we krijgen van het Rijk op grond van de WSW is afhankelijk van ons aantal SE's.

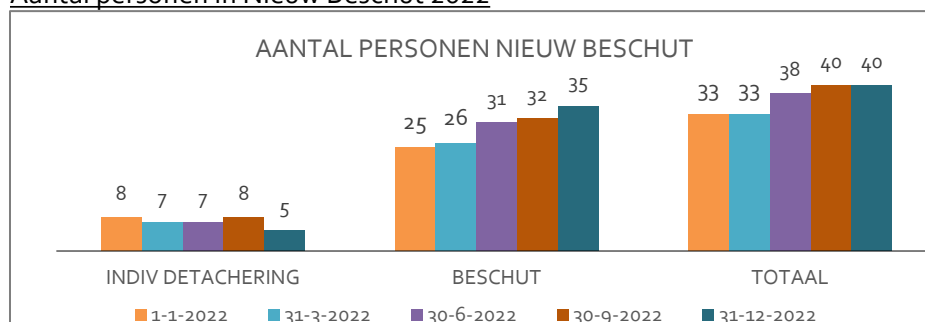
Onderdeel	1-1-2022			31-12-2022			Gemiddeld		
	Real.	Begr.	Verschi	Real.	Begr.	Verschi	Real.	Begr.	Verschi
Beschut binnen	133	134	-1	119	131	-12	126	133	-7
<i>Totaal binnen</i>	133	134	-1	119	131	-12	126	133	-7
Begeleid werken	22	23	-1	19	23	-4	21	23	-2
Groepsdeta	71	73	-2	65	70	-5	68	72	-3
Individuele deta	92	94	-2	95	92	2	93	93	0
RVU	1	0	1	6	0	6	3	0	3
<i>Totaal buiten</i>	186	191	-4	185	185	0	186	188	-2
Totaal	319	325	-6	304	316	-12	312	321	-9

Aantal personen Wsw 2022

Het aantal personen in de Wsw is gedaald van 352 begin 2022 naar 336 op het einde van 2022. Dit is een daling van 4,6%. Het aantal personen in Begeleid Werken is gedaald met 3 personen. Bij Individuele Detachering is het aantal personen gestegen met 4 personen. Het aantal sw-medewerkers in het Groen bij de gemeente Westerkwartier is met 6 personen afgenomen. Bij het Beschutte bedrijf is dit jaar een daling van 16 personen te zien. Het aantal personen, dat gebruik van de regeling vervroegd uittreden (RVU) maakt is gestegen met 5. De werkgever betaalt aan medewerkers een bedrag ter hoogte van het RVU-vrijgestelde bedrag. De medewerker blijft wel in dienst maar wordt vrijgesteld van werk en bouwt geen pensioen of verlof op.

Aantal personen in Nieuw Beschut 2022

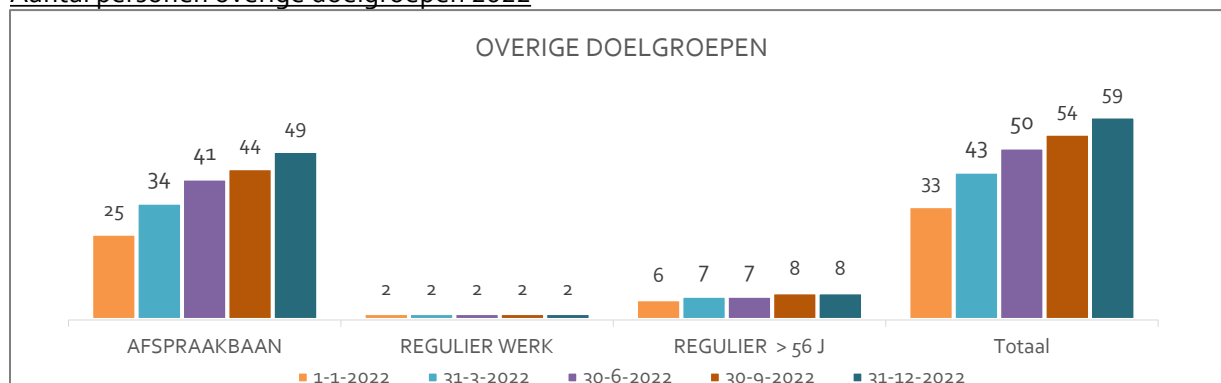

Het aantal personen met een indicatie Nieuw Beschut is toegenomen van 33 naar 40. Hiervan zijn 14 personen afkomstig uit de gemeente Noordenveld en 26 uit de gemeente Westerkwartier.

De grootste groep is jonger dan 30 jaar, namelijk 88%. 24% is met een arbeidscontract Nieuw Beschut op een werkplek op de arbeidsmarkt geplaatst in Individuele Detachering.

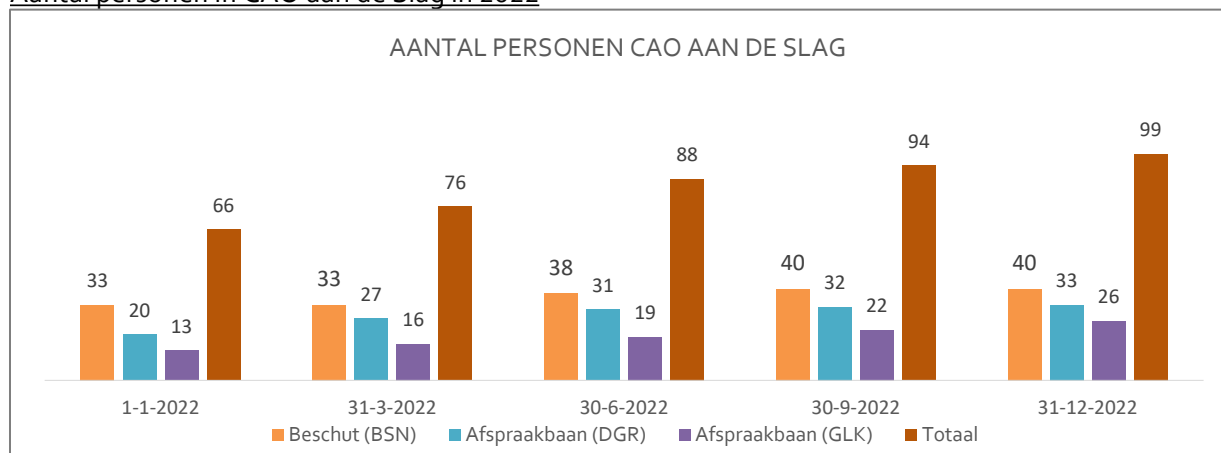
Alle contracten Nieuw Beschut worden verloond via Cao aan de Slag.

Aantal personen overige doelgroepen 2022

32 personen zijn geplaatst in het groen bij de gemeente Westerkwartier, 6 personen zijn werkzaam in het groen bij de gemeente Noordenveld. 15 personen zijn op de arbeidsmarkt geplaatst in Individuele Detachering. 6 personen zijn werkzaam bij Beschut.

Aantal personen in CAO aan de Slag in 2022

Het aantal personen in CAO aan de Slag is 99 personen. Het betreft 40 personen in de regeling BSN (Beschut), 33 personen in de regeling DGR (Afspraakbaan (doelgroep register UWV) en 26 personen in de regeling GLK (Afspraakbaan, niet in doelgroep register UWV)

2. Jaarrekening

2.1 Balans

De artikelen verwijzen naar het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In paragraaf 2.2 geven we een toelichting op de wijze van opstellen van de balans en de gebruikte begrippen. In paragraaf 2.3 lichten we de balans cijfermatig toe.

Vaste activa (bedragen x € 1.000)	31 dec 2022	31 dec 2021
<u>Immateriële vaste activa</u> (art. 34)	8.241	8.280
a. Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	179	270
b. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.062	8.010
<u>Materiele vaste activa</u> (art. 35)	177.009	169.156
a. Investerings met economisch nut	97.230	91.951
b. Investerings met economisch nut waarvan gronden in erfpacht uitgegeven	1.611	1.611
c. Investerings met economisch nut waarvoor heffing	49.145	48.036
d. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	29.023	27.558
<u>Financiële vaste activa</u> (art. 36)	7.589	6.361
a. Kapitaalverstrekkingen aan:		
1. Deelnemingen	418	418
b. Leningen aan:		
1. Deelnemingen	432	432
c. Overige langlopende leningen	6.739	5.511
Totaal vaste activa	192.839	183.797

 Vlottende activa (bedragen x € 1.000) 	 31 dec 2021 	 31 dec 2020
<u>Voorraden</u> (art. 38)	15.600	16.630
a. Grond en hulpstoffen	81	82
b. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	15.519	16.548
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</u> (art. 39)	16.901	17.388
a. Vorderingen op openbare lichamen	13.603	9.178
b. Overige vorderingen	3.298	8.210
<u>Liquide middelen</u> (artikel 40)	316	301
a. Kassaldi	6	8
b. Banksaldi	310	293
<u>Overlopende activa</u> (art. 40a)	12.138	6.267
a. Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	12.138	6.267
Totaal vlottende activa	44.955	40.586
Totaal generaal	237.794	224.383

Vaste passiva (bedragen x €1.000)**31 dec 2022****31 dec 2021**Eigen vermogen (art. 43 lid 1)

a. Algemene reserve

b. Bestemmingsreserves

Te bestemmen resultaat

	50.345		37.749
20.009		17.272	
19.080		13.965	
11.256		6.512	

Voorzieningen (art. 44)

a. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

b. Voorzieningen ter egalisatie van kosten

	8.610		7.907
7.200		6.280	
1.410		1.627	

Vaste schulden met een rente typische looptijd van een jaar of langer (art. 46)

a. Onderhandse leningen aan binnenlandse banken

b. Waarborgsommen

c. Vooruit ontvangen bedragen met looptijd van 1 jaar of langer

	138.943		143.397
138.921		143.377	
22		20	
0		0	

Totaal vaste passiva

197.898

189.053

Vlottende passiva (bedragen x €1.000)**31 dec 2022****31 dec 2021**Netto vlottende schulden (art. 48)

a. Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen

b. Overige kasgeldleningen

c. Banksaldi

d. Overige schulden

	19.660		24.448
0		0	
8.000		8.000	
4.209		5.533	
7.451		10.915	

<u>Overlopende passiva</u> (art. 49)	20.236	10.882
a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	10.281	5.440
b. De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
1. Europese overheidslichamen	0	0
2. Het Rijk	9.108	4.512
3. Overige Nederlandse overheidslichamen	682	925
c. Overige vooruit ontvangen bedragen	165	5
Totaal vlottende passiva	39.896	35.330
Totaal generaal	237.794	224.383
Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen (art. 50)	213.041	237.422

2.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften, zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet), waarin door de gemeenteraad op 2 januari 2019 de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. Op 24 juni 2020 en 15 december 2021 is deze gewijzigd. De financiële verordening geeft met de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) kaders voor de uitoefening van de treasuryfunctie. De inhoudelijke mandatering is nader geregeld in het Algemeen mandaatbesluit. Op 3 december 2019 is het Treasurystatuut vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben (baten/lastenstelsel). Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen als zij vóór de vaststelling van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat over verschillende zaken een oordeel wordt gevormd, en dat er schattingen worden gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling van continuïteit. De uitkomsten van 2022, de vermogenspositie en de begroting voor 2023 geven geen aanleiding te veronderstellen dat de continuïteit op enigerlei wijze in het geding is. Ook de oorlog in Oekraïne en de hoge inflatie brengen hierin geen verandering.

Toelichting op de gebruikte termen in de balans

- *Vaste activa*: Vaste activa zijn activa die langer dan een jaar worden gebruikt. Vaste activa zijn te verdelen in immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa.
- *Immateriële vaste activa*: Immateriële vaste activa kunnen kosten van geldleningen betreffen of kosten van onderzoek en ontwikkeling. Voor onderzoeks- en ontwikkelingskosten gelden cumulatieve voorwaarden op grond van het BBV. Een andere mogelijkheid is een bijdrage aan activa in eigendom van derden, dat kan tegen oorspronkelijk betaalde waarde minus afschrijvingen, maximaal gelijk aan

de gebruiksduur door de derde. Echter ook hier gelden cumulatieve criteria op grond van het BBV.

De afschrijvingslasten over een investering worden voor het eerst verantwoord in het jaar volgend op het jaar waarin investeringsuitgaven zijn gerealiseerd.

- *Materiële vaste activa:* Materiële vaste activa zijn de fysieke bezittingen van gemeenten. Ze kenmerken zich door een levensduur die langer is dan een jaar. De materiële vaste activa zijn onder te verdelen in investeringen met economisch nut (al dan niet met heffing) en investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte.

Investerings met economisch nut kunnen worden verhandeld of er kan een bijdrage voor worden gevraagd. Bij investeringen met maatschappelijk nut kan dat niet.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingskosten kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Ten aanzien van de investeringen met economisch nut geldt dat specifieke investeringsbijdragen van derden op de desbetreffende investering in mindering worden gebracht.

Op grondbezit wordt niet afgeschreven, op overige materiële vaste activa wel.

De afschrijvingslasten over een investering worden voor het eerst verantwoord in het jaar volgend op het jaar waarin investeringsuitgaven zijn gepleegd.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in 3.5.

- *Financiële vaste activa:* Financiële vaste activa hebben betrekking op financiële kapitaalgoederen zoals deelnemingen, beleggingen en leningen. Afzonderlijk worden tenminste opgenomen kapitaalverstrekking aan deelnemingen, langlopende leningen aan deelnemingen en overige langlopende leningen. Deelnemingen hebben betrekking op gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen zijn gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs, eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Financiële vaste activa hebben een rente typische looptijd van een jaar of langer.

- *Vlottende activa:* Vlottende activa zijn activa met een beperkte looptijd, zoals voorraden, kortlopende vorderingen, kortlopende beleggingen in effecten (niet bedoeld als deelneming om invloed uit te oefenen) en liquide middelen.
- *Vorraden:* De voorraden omvatten grondstoffen en halffabricaten, onderhanden werk, gereed product en handelsgoederen.
- *Grond- en hulpstoffen:* Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.
- *Onderhanden werk waaronder gronden in exploitatie:* De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de

vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

- *Tussentijdse winstneming en verliesvoorzieningen:* Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

Voorzieningen voor een eventueel voorzienbaar verlies zijn opgenomen conform de contante waarde van het voorziene exploitatietekort. In de presentatie zijn voorzieningen in mindering gebracht op de boekwaarde van de respectievelijke grondexploitaties.

- *Gereed product:* Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich voor als voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

- *Kortlopende vorderingen:* Kortlopende vorderingen zijn vorderingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar. Deze vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Afzonderlijk worden opgenomen: vorderingen op openbare lichamen, verstrekte kasgeldleningen en overige vorderingen.

- *Liquide middelen en overlopende activa:* Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen

- *Vaste passiva:* Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rente typische looptijd van één jaar of langer.

- *Eigen vermogen:* Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

- *Voorzieningen:* Voorzieningen worden gevormd door:

- a. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten is;
- b. Bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;

- c. Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
 - d. Van derden verkregen middelen die specifiek besteedt moeten worden. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van (voormalige) wethouders wordt echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
- a. Onderhandse leningen binnenlandse banken.
 - b. Onderhandse leningen binnenlandse bedrijven.
 - c. Waarborgsommen.

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van een jaar of langer.
- a. *Vlottende passiva*: Vlottende passiva zijn schulden die binnen een jaar na de balansdatum moeten worden betaald. De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
 - b. *Borg- en garantstellingen*: Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de (cijfermatige) toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.
 - c. *Vennootschapsbelasting*: Voor de vennootschapsbelasting (Vpb) geldt, dat er ten aanzien van de grondexploitaties (nog steeds) landelijke discussies zijn over het bepalen van de openingsbalans en de bepaling van de jaarwinst. Hier zijn verschillende lijnen te volgen, voornamelijk waar het betreft de rentetoerekening. Voor deze complexe problematiek laat de gemeente Westerkwartier zich, vooralsnog structureel ondersteunen door fiscaal adviesbureau Caraad. Caraad heeft de Vpb-plicht voor 2019 onderzocht en stemt af met de Belastingdienst. Op basis van de nu door de Belastingdienst voorgestelde berekenmethode voor de grondexploitaties verwachten we, dat na verrekening van de verliezen, voor de grondexploitaties en de andere twee ondernemingsactiviteiten (verkoop reststoffen en reclame) over 2019 nog een belastbare winst van in totaal € 553.227 resteert. Het bedrag waarmee is gerekend in de aanvankelijke aangifte 2019 was € 499.499. Op basis van het laatstgenoemde bedrag is in 2021 voor belastingjaar 2019 € 112.873 aan Vpb betaald. Er zal op basis van de actuele gegevens dus nog een beperkte nabetaling volgen, omdat de belastbare winst hoger is dan in de eerste aangifte 2019 is opgenomen. Over het verschil aan heffing moet belastingrente worden voldaan. Opgemerkt dient te worden dat het overleg met de Belastingdienst nog niet is afgerond en dus deze uitkomst nog niet helemaal vaststaat. In 2022 is een beoordeling gedaan van de Vpb-plicht van het jaar 2020. In 2020 was sprake van een negatief resultaat van €-764.546 (voor de eerdergenoemde drie belaste activiteiten), waardoor de winst uit 2019 kan worden verrekend. Dit betekent dat het over 2019 belaste bedrag aan Vpb kan worden teruggevraagd. Het resultaat ten aanzien van de grondexploitaties zal waarschijnlijk ook in het jaar 2020 nog (iets) wijzigen door de eerdergenoemde

discussie met de Belastingdienst. In de eerste helft van 2023 wordt het jaar 2021 beoordeeld op Vpb-plicht.

- **Toerekening overhead:** Om de gemeenteraad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten voor overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is wettelijk voorgeschreven om de kosten voor overhead apart te presenteren. Zie hiervoor paragraaf 1.3 onderdeel B van het jaarverslag. In de programma's zijn de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Overhead omvat de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Binnen de begroting en jaarrekening is sprake van "gesloten systemen" als rioleringen, afval etc. In deze gevallen blijft een deel van de overhead conform het verdelingsprincipe toegerekend aan de programma's. De totale lasten voor het taakveld overhead vormen de basis voor de toerekening van de overhead aan leges en heffingen. Deze zijn opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.
- **Gemeentefonds:** De uitkering uit het gemeentefonds is verwerkt op basis van de laatste uitkeringsspecificatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2.3 Toelichting op de balans

Toelichting op de posten aan de activa zijde van de balans

Immateriële vaste activa

Afzonderlijk moeten worden opgenomen kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio, kosten van onderzoek en ontwikkeling en bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De volgende immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven:

- Kosten voor het afsluiten van geldleningen, agio of disagio worden in 4 jaar afgeschreven.
- Kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden in 4 jaar afgeschreven.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden: in dezelfde looptijd als de economische levensduur van het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief en van de bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringsen 2022	Desinvest. 2022	Afschrijvingen 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten onderzoek en ontwikkeling	270			91	179
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.010	317		265	8.062
Totaal	8.280	317		356	8.241

De investeringen 2022 onder bijdragen aan activa in eigendom van derden betreffen MFC Zevenhuizen voor € 146.000 en de maatschappelijke Plint Marum voor € 171.000.

Materiële vaste activa

De materiele vaste activa worden lineair afgeschreven. De afschrijving start in het jaar volgend op de besteding van het krediet. Er wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Op investeringen die voor 1 januari 2019 zijn gedaan én investeringen waarvan vóór 1 januari 2019 een krediet beschikbaar is gesteld, maar die nog niet volledig zijn gerealiseerd, blijven de afschrijvingstermijnen en methode gelden zoals deze van toepassing waren voor de afzonderlijke gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Investerings met economisch nut	91.951	97.230
In erfpacht gegeven gronden	1.611	1.611
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	48.036	49.145
Investerings met maatschappelijk nut	27.558	29.023
Totaal	169.156	177.009

Onderverdeling investerings met economisch nut (exclusief aandeel waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven).

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	7.191	1.997	969				8.218
In erfpacht uitgegeven gronden	1.611						1.611
Woonruimten	1.031			64			967
Bedrijfsgebouwen	71.000	7.666	346	3.563			74.756
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.292	482		510			5.264
Vervoermiddelen	2.051	565	1	472			2.145
Machines, apparaten en installaties	1.620	493		275			1.838
Overige materiële vaste activa	3.766	883	1	606			4.042
Totaal	93.562	12.086	1.317	5.490	0	0	98.841

De investeringen materiële vaste activa met economisch nut groter dan € 100.000 in 2022 staan in het hieronder opgenomen overzicht vermeld.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Investerings 2022	Desinvest. 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Bouw IKC Marum	8.678	5.272	170	8.484
Nieuwbouw/uitbreiding scholen	5.898	603		878
Grondaankoop Leeksterveld	1.987	1.987		1.987
ICT	1.821	843		1.054
Vervanging materieel en tractie 2019	250	176		310
Vervanging materieel en tractie 2020	250	278		318
Div gronden verkoop/inbreng grex			969	969
Zonnecarport	696	439		697
Renovatie kleedkamers sport	1.765	1.551		1.609
Renovatie veld / zwembad	2.129	925		1.717

De investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (denk hierbij aan rioolheffing, afvalstoffenheffing, en begraaftplaatsrechten) kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investeren- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	34						34
Bedrijfsgebouwen	141			11			130
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	47.286	2.406		1.479			48.213
Vervoermiddelen	3			3			0
Machines, apparaten en installaties	538	260		36			762
Overige materiële vaste activa	34			28			6
Totaal	48.036	2.666	0	1.557	0	0	49.145

De investeringen met economisch nut met een heffing groter dan € 100.000 in 2022 staan in het hieronder opgenomen overzicht vermeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Investeren- 2022	Desinvest. 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Ondergrondse afvalcontainers	504	260		459
Watertakenplan (voorheen GRP)	6.446	2.406		2.406

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investeren- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	27.558	3.324		1.645	659	14	29.023
Totaal	27.558	3.324	0	1.645	65	149	29.023

De investeringen met maatschappelijk nut groter dan € 100.000 in 2022 staan in het hieronder opgenomen overzicht vermeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Investeren- 2022	Desinvesteringen 2022	Bijdragen van derden	Cumulatief besteed t/m 2022
Openbare verlichting	1.350	221			627
Wegen	7.084	2.763			5.939
Renovatie bruggen	1.0200	111			687

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in het volgende overzicht opgenomen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Investeren	Desinvesteringen / Aflossingen	Mutatie voorziening	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen:					
- Deelnemingen	418				418
Sub-totaal	418				418
Leningen aan:					
- Deelnemingen	432				432
Sub-totaal	432				432
Overige langlopende leningen	6.582	1.795	1.340		7.037
Voorziening verstrekte leningen	-1.071			773	-298
Sub-totaal	5.511	1.795	1.340	773	6.739
Totaal	6.361	1.795	1.340	773	7.589

Toename langlopende leningen betreft € 1,5 miljoen starters-/duurzaamheidsleningen, € 0,3 miljoen BBZ leningen.

Onderstaande tabel specificeert de kapitaalverstrekking en leningen aan deelnemingen (artikel 36a 1):

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022
Bank Nederlandse Gemeenten	132
N.V. Waterbedrijf Groningen	9
Deelneming Oikocredit	5
Deelneming Enexis	534
Deelneming in BV 's escrow en CBL	17
Aandelen Dataland	1
Aandelen Omrin	152
Totaal	850

Vorraden

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderen	Boekwaarde 31-12-2022
Grondbank	517		15	502
Vorraden onderhanden werk (incl bouwgronden in exploitatie)	19.943	6.277	6.216	20.004
Overige grond- en hulpstoffen	82		1	81
Voorziening grex	-3.912	-2.029	-954	-4.987
Totaal	16.630	4.248	5.278	15.600

Van de voorraden onderhanden werk kan van het verloop in 2022 het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
BIE: Bedrijventerreinen	7.098	8.278	16.693	- 1.317	-1.124
BIE: Woningbouwlocaties	12.906	23.568	32.177	4.296	4.061
Totaal	20.004	31.846	48.871	2.979	2.937

Nb: een negatieve waarde betekent een positief resultaat

Voor een toelichting op de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	9.178	13.603
Overige vorderingen	8.210	3.298
Totaal	17.388	16.901

Op 23 maart 2023 stond aan vorderingen op openbare lichamen nog € 9,856 miljoen open, het betreft een teruggave BTW-compensatiefonds.

Overige vorderingen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Belastingdebiteuren	662	480
Voorziening oninbaarheid belastingdebiteuren	-36	-41
Debiteuren Sociaal domein	1.328	1.612
Voorziening oninbaarheid debiteuren sociaal domein	-426	-738
Debiteuren overige	6.866	2.061
Voorziening oninbaarheid debiteuren overige	-184	-76
Totaal	8.210	3.298

Op 29 maart 2023 stond nog bij de belastingdebiteuren een bedrag van € 299.235 open. Van de overige debiteuren stond op 30 maart 2023 nog een bedrag open van € 1.172.947.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Kas	8	6
BNG	0	77
Rabobank	257	233
Bunq	36	0
Totaal	301	316

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Vooruitbetaalde bedragen	451	1.923
Nog te ontvangen bedragen	5.816	10.215
Totaal	6.267	12.138

In het bedrag van nog te ontvangen bedragen zitten de aanslagen Diftar 2022 voor een bedrag van € 3,8 miljoen, voorlopige afrekening RIGG Jeugd ZIN 2022 € 1,2 miljoen, bijdrage transitiekosten Marum € 0,8 miljoen en definitief resultaat Beschermd Wonen 2022 van € 0,6 miljoen.

Toelichting op de posten aan de passiva-zijde van de balans

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	17.272	20.009
Bestemmingsreserves	13.965	19.080
Gerealiseerde resultaat	6.512	11.256
Totaal	37.749	50.345

Het verloop in 2022 wordt hieronder per reserve weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Resultaat- bestemming 2021	Vermeer- deringen 2022	Verminder- ingen 2022	Verminder- ing ter dekking afschr. 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	17.272	4.852	1.058	3.174		20.008
Totaal algemene res.	17.272	4.852	3.061	2.466		20.008
Reserve grondexploitatie	988	720	-36	56		1.616
Reserve MFC Oostwold	102		16	36		82
Reserve herinrichting voorm. zandwinput	217	60				277
Reserve IKC Marum	1.068	8	160			1.236
Reserve afboeking boekwaarden scholen	860					860
Reserve MFC De Wierde Grijpskerk	232					232
Reserve Natuurpark	367			18		349
Reserve overheveling niet- uitgegeven budgetten	29	729	9.019	5.516		4.261
Reserve Verduurzamings- maatregelen	203					203
Reserve groot onderhoud gebouwen	194					194
Reserve afschrijving diverse investeringen	7.743				365	7.378
Reserve programma huisvesting	300	143	285			728
Reserve beheerskosten TOZO	415					415
Reserve Sociaal domein	8					8
Reserves Winsum	1.239					1.239
Totaal bestemmingsres.	13.965	1.660	9.445	5.626	365	19.080

De mutaties van de reserves zijn toegelicht in paragraaf 3.4

Voorzieningen

Niet alle voorzieningen worden op de balans credit weergegeven. In onderstaand tabel wordt weergegeven welke voorzieningen op de balans staan en welke in mindering worden gebracht op de activa van de balans:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	In mindering op activa	Opgenomen in de balans
Pensioen wethouders	5.959		5.959
Egalisatie rioolheffing	1.410		1.410
Oostindie S/B	110		110
Voorzieningen GREX	4.987	4.987	
Voorzieningen debiteuren	962	962	
Voorziening verstrekte leningen	444	444	
Totaal	13.872	6.393	7.479

Het verloop van de voorzieningen in 2022 wordt hieronder weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.280	7.200
Voorzieningen ter egalisatie van kosten	1.627	1.410
Door derden beklemden middelen met een specifieke aanwendingsrichting		
Totaal	7.907	8.610

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeer- deringen 2022	Vrijval 2022	Vermin- deringen 2022	Boekwaarde 31-12-2022
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Voorziening Pensioenen wethouders	6.153	104			6.257
Voorziening wachtgeld wethouders	17		17		0
Voorziening Oostindie	110			1	110
Voorziening Verlofsparen		833			833
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.280	937	17	1	7.200
<i>Voorzieningen ter egalisatie van kosten</i>					
Voorziening egalisatie riolering	1.627			217	1.410
Totaal voorzieningen ter egalisatie van kosten	1.627			217	1.410
Totaal voorzieningen	7.907	937	17	218	8.610

De mutaties van de voorzieningen zijn toegelicht in paragraaf 3.4

Vaste schulden met een rente-typische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhandse leningen		
- van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	143.377	138.921
Waarborgsommen	20	22
Totaal	143.397	138.943

Over de langlopende geldleningen is in 2022 een bedrag van € 3,7 miljoen aan rente verantwoord.

In het volgende overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2022:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2021	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2022
Onderhandse leningen:				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	143.377	24.000	28.456	138.921
Waarborgsommen	20	2		22
Totaal	143.397	24.002	28.456	138.943

Flottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	24.448	19.660
Overlopende passiva	10.882	20.236
Totaal	35.330	39.896

Op 30 maart 2023 was de stand van de openstaande overige schulden € 398.386.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Verplichtingen die in de loop van het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.086	8.873
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	5.437	9.791
Nog te betalen rente	1.354	1.408
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	5	164
Totaal	10.882	20.236

Verplichtingen die in de loop van het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022
HH ZIN	358
Ministerie SZW en VWS	594
Verplichtingen Novatec bij derden	189
Uitkeringen	1.019
Loonheffing/ABP	2.915
Overig	3.798
Totaal	8.873

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Saldo 01-01-2022	Ontvangen bedrag	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2022
Onderwijsachterstandenbeleid	406		292	114
Lokaal onderwijsbeleid	191		22	169
Koplopersproject	0	50		50
Inburgering	0	377		377
Regeling stim verkeersveiligheidsmaatr 22/23	0	486		486
Energiearmoede	0	1.433	215	1.218
Proeftuin MOL aardgasvrije wijken	0	4.612	139	4.473
Onderwijsroute	0	55		55
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	0	57		57
Niet-krimpmiddelen	56		56	0
TOZO	2.707		1.692	1.015
Retail Westerkwartier	133		127	6
Toeslagenaffaire	0			0
Stimulering verkeersveiligheids-maatregelen	0			0
Reductie energieverbruik	0			0
Ventilatie in scholen	800			800
Lokaal preventieakkoord	130	45	74	101
Lokaal sportakkoord	80	75	80	75
Reductie energiegebruik woningen	197		78	119
Fietsroute	319			319
Kickstart	392		112	280
Begeleiden kwetsbare schoolverlaters	26			26
Erfgoeddeal MH	0	52		52
Samen koken in WK	0	10	9	1
Totaal	5.437	7.252	2.896	9.791

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Hoofdsom	% garant	Boekwaarde 01-01-2022	Totaalbedrag betalingen	Boekwaarde 31-12-2022	Garantie- bedrag
St. Wold en Waard	26.174	100	15.547		14.542	14.542
St. Biblionet Groningen	1.207	100	1.046		1.027	1.027
St. Woon/zorgcentrum het Hooge Heem	14.035	100	10.545		10.015	10.015
St. MFC Zevenhuizen	500	100	500		488	488
St. Woonzorg Nederland	2.481	100	2.033		1.932	1.932
St. Visvliet vitaal	150	100	142		138	138
Tennisclub Nienoord	75	100	10		5	5
St. Behoud dorpshuis Kornhorn	50	100	6		4	4
St. Wold en Waard	119.804	50	99.380	1.000	98.665	49.333
St. Huisvesting Vredewold	31.127	50	17.782	1.680	17.115	8.558
Nationale hypotheekgarantie (NHG)		50	254.000		239.000	119.500
Totaal			400.991	2.680	382.931	205.542

Langlopende financiële verplichtingen

Conform artikel 53 BBV vermeldt de gemeente belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren verbonden is. Niet opgenomen zijn de contracten met betrekking tot projecten, ambtelijk personeel en financiering (bijv. leningen). Daarnaast zijn de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen niet opgenomen. Deze staan al vermeld in de paragraaf Verbonden partijen. Hierna is een niet-limitatief overzicht van meerjarige contracten met een jaarlast groter dan € 1.000.000:

Meerjarige contracten (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Financiële verplichting	Looptijd
Inzameling en verwerking van de brongescheiden stromen	7.3	3.245	1-1-2020 – 1-1-2026 met de mogelijkheid tot verlenging met 1 keer 2 jaar
Inzameling gft en restafval	7.3	1.604	1-1-2020 – 1-1-2026 met de mogelijkheid tot verlenging met 1 keer 2 jaar
Post collection	7.3	2.000	1-1-2019 – 31-12-2022 (Na 2019 drie keer verlengd).
Bijdrage Rondweg Zuidhorn	2.1	1.350	Zie toelichting

Rondweg Zuidhorn: Bij de opening van de grondexploitatie voor de vervolgfases van fase 2D-A van de Oostergast betaalt de gemeente de resterende bijdrage van € 1,35 miljoen op 1 januari 2024 aan de provincie Groningen. Wanneer de datum van 1 januari 2024 niet wordt gehaald, omdat de uitgifte van woningen trager verloopt dan voorzien, dan kan de gemeente in overleg gaan met de provincie en moet tot overeenstemming worden gekomen over de betaling.

Langlopende verplichtingen Novatec:

- Aan de SW-medewerkers en aan medewerkers werkzaam via de cao aan de slag, wordt vakantiegeld betaald over de periode 1 juni - 31 mei. De reservering vakantiegeld per 31 december 2021 is conform regelgeving BBV niet gepassiveerd. Deze reservering is naar schatting € 483.000.
- De verplichting inzake het stuwmeer verlof is niet in de balans tot uitdrukking gebracht. Dit stuwmeer was per 31 december 2022 geschat op ongeveer 45.300 uur. Een gedeelte van het stuwmeer verlof is omgezet in spaarverlof; hierbij gaat het om 22.700 uur.
- De gemeenteraad heeft een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw op locatie Leeksterveld. Dit ter vervanging van de panden aan de Feithsweg 4. Aannemelijk is, gezien de geringe boekwaarde, dat er op termijn een boekwinst wordt gemaakt. 30% hiervan komt ten gunste van de gemeente Noordenveld. Dit is vastgelegd in het Liquidatieplan "Opheffing Gemeenschappelijke Regeling Novatec 2006" blz 14 2.6.1. waardebepaling activa.

2.4 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma (bedragen x € 1.000)		LASTEN				
		Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Programma 0	Bestuur en ondersteuning	4.743	4.922	5.405	5.384	21 V
Programma 1	Veiligheid	5.639	5.473	5.671	5.743	72 N
Programma 2	Verkeer, vervoer en waterstaat	10.200	10.085	10.797	10.995	198 N
Programma 3	Economie	530	512	543	830	287N
Programma 4	Onderwijs	6.907	7.308	7.403	8.440	1.037 N
Programma 5	Sport, cultuur en recreatie	15.055	14.609	15.312	15.472	160 N
Programma 6	Sociaal domein	85.106	83.003	100.382	101.127	745 N
Programma 7	Volksgezondheid en milieu	20.615	18.721	21.236	20.255	981 V
Programma 8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.769	5.628	6.265	8.785	2.520 N
Algemene dekkingsmiddelen:						
o.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.071	847	1.097	1.071	26 V
o.4	Overhead	21.137	20.854	22.301	22.596	296 N
o.5	Treasury	-119	8	630	742	112 N
o.61	OZB woningen	753	595	731	718	13 V
o.62	OZB niet-woningen	182	204	212	192	20 V
o.64	Belastingen overig	0	65	65	60	5 V
o.7	Algemene uitkering	9	9	139	9	130 V
o.8	Overige baten en lasten	619	1.458	1.257	426	831 V
o.9	VPB	113	50	50	52	2 N
	Totaal lasten voor bestemming	178.326	174.352	199.497	202.896	3.400 N
o.10	Mutaties reserves	5.193	3.187	17.589	17.030	559 V
Totaal lasten		183.520	177.539	217.085	219.926	2.841 N

Programma <i>(bedragen x € 1.000)</i>		BATEN				
		Rekening 2021	Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022	Vershil
Programma 0	Bestuur en ondersteuning	1.292	972	972	872	100 V
Programma 1	Veiligheid	111	38	48	56	8 V
Programma 2	Verkeer, vervoer en waterstaat	328	83	106	534	428 V
Programma 3	Economie	919	43	43	172	129 V
Programma 4	Onderwijs	950	1.205	1.250	1.620	370 V
Programma 5	Sport, cultuur en recreatie	2.280	1.696	2.134	2.585	449 V
Programma 6	Sociaal domein	27.163	22.728	36.043	41.245	5.202 V
Programma 7	Volksgezondheid en milieu	18.018	16.741	18.159	17.401	758 N
Programma 8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.134	1.641	2.204	3.486	1.282 V
Algemene dekkingsmiddelen:						
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.446	188	541	530	11 N
0.4	Overhead	626	442	395	630	236 V
0.5	Treasury	300	260	295	354	59 V
0.61	OZB woningen	9.206	9.766	9.383	9.439	56 V
0.62	OZB niet-woningen	5.611	5.925	5.647	5.665	18 V
0.64	Belastingen overig	0	65	65	66	1 V
0.7	Algemene uitkering	113.758	113.867	128.528	130.513	1.984 V
0.8	Overige baten en lasten	338	700	0	325	325 V
0.9	VPB	0	0	0	0	0
Totaal baten voor bestemming		185.479	176.359	205.813	215.492	9.679 V
0.10	Mutaties reserves	4.552	1.180	16.286	15.690	596 N
Totaal baten		190.032	177.539	222.099	231.182	9.083 V
Rekeningresultaat		6.512	0	5.014	11.256	6.242 V

2.5 Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening

Verloop 2022 (bedragen x € 1.000)	Saldo
Primaire begroting	1.705 V
Dotatie Algemene Reserve	- 1.705 N
Saldo primaire begroting	0
Eerste Bestuursrapportage	1.323 V
Saldo na Eerste BR	1.323 V
Tweede Bestuursrapportage	1.580 V
Saldo na Tweede BR	2.903 V
Laatste bijstelling begroting	2.111 V
Saldo na laatste bijstelling	5.014 V
Jaarrekeningresultaat	11.256 V
Verschil jaarrekening tov begroting incl wijzigingen	6.242 V

Totaalanalyse

Het jaarrekeningresultaat over 2022 is € 11.256.000 positief. Op basis van de bestuursrapportages is de begroting in de loop van 2022 bijgesteld tot een saldo van € 5.014.000 positief. De afwijking van het jaarrekeningresultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting bedraagt € 6.242.000 positief.

Analyses per programma - algemeen

Hieronder geven we een toelichting op afwijkingen per programma. Voordat we dat doen gaan we in op salarissen en inhuur, omdat dit zowel de programma's als het taakveld overhead raakt.

Salarissen/ inhuur personeel

De salaris- en inhuurkosten van alle medewerkers worden toegerekend aan de diverse taakvelden en daarmee aan de programma's. In de analyse gaan we in op de begroting en realisatie ten aanzien van salarissen en inhuur over 2022 op totaalniveau, dat wil zeggen over alle programma's en het taakveld overhead heen. De bedragen zijn exclusief raad, college en griffie. Het bestuur wordt toegelicht bij programma o.

We onderscheiden diverse soorten inhuur:

- Inhuur formatie: inhuur bij niet ingevulde vacatures
- Inhuur incidenteel: inhuur bij projecten of tijdelijke vraag
- Inhuur in verband met vervanging wegens ziekte of zwangerschap
- Inhuur voor Novatec
- Inhuur in verband met corona

Hieronder gaan we eerst in op salarissen en inhuur formatie bij niet ingevulde vacatures, en vervolgens op incidentele inhuur en inhuur wegens ziekte. Inhuur voor Novatec en inhuur in verband met corona komen ten laste van specifieke budgetten en worden indien nodig elders toegelicht.

Salarissen en inhuur formatie niet ingevulde vacatures <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil
Salarissen personeel	38.719	36.329	2.390 V
Naar projecten		-543	543 V
Totaal salarissen	38.719	35.786	2.933 V
Inhuur formatie niet ingevulde vacatures	1.170	3.191	-2.021 N
Totaal salarissen en inhuur formatie niet ingevulde vacatures	39.889	38.977	912 V

Aan salarissen personeel en inhuur formatie bij niet ingevulde vacatures hebben we € 39,9 miljoen begroot. Van de salarissen hebben we € 0,5 miljoen doorbelast aan projecten zoals de opvang van ontheemden uit Oekraïne, crisishulpverlening van asielzoekers en het programma Kickstart, deze kosten komen niet ten laste van het begrote salarisbudget. Na deze aanpassing waren de werkelijke salarislasteren € 35,8 miljoen.

De inhuur formatie bij niet ingevulde vacatures was € 3,2 miljoen, wat maakt dat de totale kosten samen € 39,0 miljoen bedragen. Hoewel inhuur duurder is dan eigen personeel, is een voordeel ontstaan van € 0,9 miljoen. Dit voordeel is ontstaan doordat niet voor alle vacatures inhuur is ingezet en niet voor alle projectinzet (zoals voor project opvang ontheemden uit Oekraïne) vervangende inhuur heeft plaatsgevonden.

Incidentele inhuur <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil
Inhuur incidenteel	776	1.198	-422 N

Aan incidentele inhuur hebben we € 0,4 miljoen meer besteed dan geraamd.

Inhuur wegens ziekte <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil
Inhuur bij ziekte	950	1.041	-91 N
Verrekening UWV	-	-189	189 V
Totaal	950	852	98 V

Voor inhuur wegens ziekte of zwangerschap hebben we in 2022 € 0,2 miljoen geraamd en kunnen we voor € 750.000 een beroep doen op frictie. De totale inhuurkosten wegens ziekte of zwangerschap waren € 1,0 miljoen. Daarnaast hebben we € 0,2 miljoen aan UWV-inkomsten ontvangen ter dekking van deze inhuurkosten. Na verrekening hiervan is sprake van een voordeel van € 0,1 miljoen.

Programma o – Bestuur en ondersteuning

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	5.405	5.384	22 V
Baten	971	872	-100 N
Saldo	4.434	4.512	-78 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
66 V	66 V		<u>Pensioenen wethouders</u> Voor de dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de wethouders moeten we geld reserveren. Jaarlijks berekent een extern bureau de hoogte van de benodigde middelen. In de begroting is een storting van € 225.000 in de voorziening pensioenen opgenomen. Uit de actualisatie blijkt dat we € 9.000 moeten storten in de voorziening. Daarnaast hebben we € 150.000 aan uitgekeerde pensioenen ten laste van de voorziening gebracht. Per saldo € 66.000 voordeel op de lasten.
-40 N	116 V	-156 N	<u>Leges burgerzaken</u> Minder inwoners hebben een paspoort of identiteitskaart aangevraagd dan verwacht. In 2021 en 2020 was dit ook het geval, toen als gevolg van corona. Dit heeft geleid tot € 156.000 minder legesopbrengsten dan begroot, tegenover deze lagere baten staan ook lagere lasten dan begroot door € 116.000 lagere afdrachten.
-103 N	-160 N	56 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 160.000 hogere lasten en € 57.000 hogere baten.
78 V	22 V	100 N	Totaal afwijking programma

Programma 1 – Veiligheid

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	5.671	5.743	-72 N
Baten	48	56	8 V
Saldo	5.623	5.687	-64 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
68 V	68 V		<u>Veiligheidsbeleid</u> In 2022 is minder besteed op het integraal veiligheidsbeleid. Dit beleid wordt zoals afgesproken in 2023 geactualiseerd.
-188 N	-188 N		<u>Salarissen en inhuur</u>

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 1 is sprake van een nadeel van € 188.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
56 V	48 V	8 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleinere afwijkingen zorgen voor € 48.000 lagere lasten en voor € 8.000 hogere baten.
-64 N	-72 N	8 V	Totaal afwijking programma

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroet incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	10.797	10.995	-198 N
Baten	106	534	428 V
Saldo	10.691	10.461	230 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
165 V	-200 N	366 V	<u>Wegen</u> Er is sprake van een voordeel van € 100.000 op een nog niet gerealiseerd project "herinrichting Centrum Leek". We stellen voor om hiervan € 90.000 te bestemmen voor 2023. Voor de inhuur voor toezicht op de aanleg van glasvezel in het buitengebied en voor het herstel van asfaltschades door het trekken van kabels zijn meerkosten gemaakt die worden gedekt door hogere opbrengsten van leges- en degeneratievergoedingen. Per saldo pakt dit voordelig uit en is daardoor de grootste verklaring van het positieve saldo.
79 V	183 V	-104 N	<u>Borghlocatie</u> Dit resultaat op de Borghlocatie wordt, conform besluit, toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. In 2023 volgt nog € 20.000 aan kosten ter afronding van het project. Deze worden onttrokken aan de reserve grondexploitatie. De afwikkeling van dit project blijft binnen de beschikbaar gestelde middelen.
-15 N	-181 N	166 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 181.000 hogere lasten en € 166.000 hogere baten.
230 V	-198 N	428 V	Totaal afwijking programma

Programma 3 – Economie

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	543	829	-286 N
Baten	43	172	129 V
Saldo	500	657	-157 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
-51 N	-178 N	127 V	<u>Stimulering bedrijvigheid</u> De verschillen ontstaan voornamelijk bij het actieprogramma detailhandel. Voor deze regeling is cofinanciering van 50% vereist tegenover een bijdrage van de provincie. Zowel de uitgaven als de inkomsten waren niet geraamd.
-91 N	-91 N		<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 3 is sprake van een nadeel van € 91.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
-15 N	-17 N	2 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 17.000 hogere lasten en € 2.000 hogere baten.
-157 N	-286 N	129 V	Totaal afwijking programma

Programma 4 – Onderwijs

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	7.403	8.440	-1.037 N
Baten	1.250	1.620	370 V
Saldo	6.153	6.820	- 667 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
4 V	-180 N	184 V	<u>Onderwijsachterstand</u> In het kader van het onderwijsachterstandsbeleid zijn geoordeelde onderwijsachterstandsmiddelen uit voorgaande jaren ingezet ter dekking van hogere uitgaven in 2022.
-723 N	-848 N	125 V	<u>Onderwijshuisvesting</u> In verband met het niet doorgaan van de renovatie van RSG de Borgen door de sterk gestegen kosten voor het definitief ontwerp,

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			worden de gemaakte kosten uit de twee voorbereidingskredieten als last in de jaarrekening afgeboekt. Daarnaast is sprake van zowel hogere baten als hogere lasten (beide € 123.000, per saldo 0) als gevolg van tijdelijke onderwijshuisvesting voor ontheemde leerlingen.
52 V	-9 N	61 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 9.000 hogere lasten en € 61.000 hogere baten.
-667 N	-1.037 N	370 V	Totaal afwijking programma

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	15.312	15.472	-160 N
Baten	2.134	2.584	450 V
Saldo	13.178	12.888	290 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
276 V	-59 N	335 V	<u>Sport Algemeen</u> De SPUK-sport uitkering wordt jaarlijks op basis van de vastgestelde begroting aangevraagd. De Rijksuitkering heeft een plafond en de totale aanvraag van gemeenten bepaalt de uitkering. In de jaarrekening hebben we een uitkering van € 677.000 berekend. Deze wordt achteraf door het Rijk vastgesteld. De berekening is € 272.000 hoger dan door het Rijk op basis van de begroting beschikt. Verder is sprake van extra uitgaven voor coronacompensatie in het kader van de SPUK-IJZ (ijsbanen en zwembaden). Deze extra last wordt gedekt uit Rijksbaten voor deze regeling.
192 V	192 V		<u>Cultureel erfgoed gebouwen</u> Het geplande onderhoud voor molens en voor onze gebouwen op landgoed Nienoord is in 2022 niet compleet uitgevoerd. De voorbereidingstijd voor het onderhoud kostte in de huidige krappe markt veel tijd, waardoor het onderhoud vertraging opliep. Dit geeft op dit onderdeel een voordeel van € 121.000 (en op de totale kostenplaats een voordeel van ruim € 200.000). Dit restantbudget kan niet worden overgeheveld naar 2023, omdat het een structureel budget betreft. Het onderhoud staat inmiddels op de planning voor 2023, waaronder een complete aanpak van de voorzijde van de Borg. In de eerste bestuursrapportage 2023 zal extra budget aangevraagd worden.
114 V	-59 N	173 V	<u>Topsporthal Leek</u> De hogere baten zijn het gevolg van de vergoeding van € 218.000 voor de crisishulpopvang voor het COA. Daar staan lagere reguliere huurbaten van € 48.000 voor diezelfde periode tegenover. Verder is sprake van hogere lasten, met name door hogere energiekosten en de vervanging van drie cv-ketels met een totaalbedrag van € 42.000.

112 V	112 V		<u>Recreatie</u> Er is sprake van onderschrijdingen op regiomarketing (€ 70.000) en het vernieuwen van bebording (€ 30.000). Deze projecten zijn inmiddels van start gegaan in 2023 en er zijn werkgroepen ingesteld om de projecten uit te voeren. Het begrote bedrag voor regiomarketing is structureel en valt daarom vrij. Het bedrag voor het vernieuwen van bebording is een incidenteel budget en we stellen voor dit te bestemmen voor 2023.
79 V	79 V		<u>Bibliotheek gebouwen</u> Door een vertraagde verhuizing naar De Plint in Marum is de subsidieverhoging hiervoor nog niet ingezet.
61 V	61 V		<u>Zwembad Marum</u> Het begrote groot onderhoud voor het zwembad De Wotterwille in Marum is niet volledig uitgevoerd in verband met werkdruk bij de exploitant en bij toeleveranciers. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met de exploitant om dit in de toekomst te voorkomen. Het is niet gelukt om het peuterbad inclusief terras en speeltoestellen op te knappen volgens planning. Ook zou een groenplan worden opgesteld en uitgevoerd. Het niet uitgevoerde onderhoud wordt in 2023 opgepakt. De hiervoor beschikbare budgetten zijn toereikend.
33 V	190 V	-157 N	<u>Erfgoeddeal MH en Reitdiepdal</u> De gemeente Westerkwartier voert het penvoerderschap voor de zogenaamde erfgoeddeal. Het doel van deze deal is het uitwerken van een gebiedsofferte voor Middag Humsterland, waarmee het cultureel erfgoed behouden blijft en dat bijdraagt aan het verdienmodel van de boeren in het gebied. In de deal werken gebiedspartijen samen. De begrote bedragen zijn niet ingezet in 2022. Het project start in 2023. Een begrote garantstelling van de gemeente Westerkwartier van € 33.000 is niet meer nodig en vervalt.
o	75 V	-75 N	<u>Sportakkoord 2022</u> De toegekende middelen voor het Sportakkoord 2022 zijn nog niet ingezet en worden met toestemming van het Rijk doorgeschoven naar 2023.
-52 N	-52 N		<u>Sportaccommodaties</u> De uitgaven voor sport- en spelmaterialen zijn met € 52.000 overschreden, onder meer door een nieuwe vloer in de turnhal Leek.
-65 N	-133 N	68 V	<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's, waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 5 is sprake van een nadeel van € 133.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. We hebben € 68.000 aan loonkostensubsidie ontvangen, deze waren niet begroot. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
-564 N	-564 N		<u>Openbaar groen</u> De grootste afwijking bij openbaar groen wordt veroorzaakt door de hogere tariefstelling van Novatec (€ 527.000). Dit nadeel geeft eenzelfde voordeel bij de opbrengsten voor Novatec binnen programma 6. In de begroting 2023 en verder wordt dit hersteld.
104 V	-2 N	106 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 2.000 hogere lasten en € 106.000 hogere baten.
290 V	-160 N	450 V	Totaal afwijking programma

Programma 6 – Sociaal domein

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	100.382	101.127	-745 N
Baten	36.043	41.245	5.202 V
Saldo	64.339	59.882	4.457 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
1.618 V	297 V	1.321 V	<u>Opvang ontheemden Oekraïne</u> Vanuit de bekostigingsregeling voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne hebben we een normvergoeding per beschikbare plek ontvangen van bijna € 7,3 miljoen. Daarnaast hebben we een separate bekostiging gekregen van € 1,5 miljoen voor de gemaakte kosten gemaakt voor de transitie van gebouwen. Verder ontvangen we bekostiging voor de verstrekking van leefgeld aan ontheemden in particuliere opvang en voor de uitvoering daarvan. Per saldo is sprake van totale baten van ruim € 9,3 miljoen en lasten van € 7,7 miljoen, dus een positief resultaat van ruim € 1,6 miljoen. Begroot waren baten en lasten van € 7,4 miljoen. Gezien alle onzekerheden rondom de opvang stellen we voor het resultaat toe te voegen aan een in te stellen bestemmingsreserve Vluchtelingen.
792 V	117 V	675 V	<u>Novatec</u> Op programma 6 zijn inzake Novatec de lasten € 117.000 lager en de baten € 675.000 hoger. Voor een nadere toelichting zie de paragraaf Novatec, waarin het totaalresultaat van Novatec en de effecten per programma inzichtelijk worden gemaakt.
480 V	480 V		<u>Wmo Maatwerkvoorziening, Hulp bij het huishouden</u> Wmo Maatwerkvoorziening, Hulp bij het huishouden laat een voordeel zien van € 0,5 miljoen ten opzichte van het begrote budget van afgerond € 5,5 miljoen. Het voordeel heeft meerdere oorzaken, belangrijkste is dat we scherper aan de wind zijn gaan varen. Die beweging is al eerder ingezet door invoer van het protocol Hulp bij het Huishouden, waarvan het effect geleidelijk merkbaar is in de herindicaties. We hebben een Wlz-check ingevoerd om ervoor te zorgen dat er geen dubbele verstrekkingen plaatsvinden van maatwerkvoorzieningen op basis van de Wmo slimmer, beter, anders. Daarnaast is er achteraf gezien voorzichtig begroot. Er was budgettaire ruimte vastgehouden voor de nieuwe tarieven vanaf 1 juli 2022. Begin 2023 zijn deze tarieven met terugwerkende kracht vastgesteld. De financiële impact viel mee. Bovendien bleef de verwachte stijging als gevolg van vergrijzing uit.
467 V	567 V	-100 N	<u>Wmo Maatwerkvoorziening, Begeleiding</u> Wmo Maatwerkvoorziening, Begeleiding laat een voordeel zien van € 467.000 ten opzichte van het begrote budget van afgerond € 6,0 miljoen. Het voordeel ontstaat met name bij PGB (€ 350.000

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			voordeel). In 2022 is er meer terughoudend omgegaan met het verstrekken van nieuwe PGB budgetten. Een inwoner die gebruik wil maken van een PGB heeft bepaalde kennis en vaardigheden nodig. Wanneer dit bij de inwoner of zijn netwerk niet aanwezig is, wordt gekozen voor zorg in natura in plaats van een PGB.
459 V	-495 N	954 V	<u>Bijstandsuitkeringen BUIG³ inclusief BBZ bedrijfskredieten</u> Op BUIG is er per saldo sprake van een voordeel van € 0,45 miljoen ten opzichte van totale begrote budget van afgerond € 15 miljoen. Bij de laatste bestuursrapportage 2022 was rekening gehouden met een overschot ten opzichte van het Rijksbudget van € 1,4 miljoen. Uiteindelijk blijkt het overschot nog wat hoger uit te komen, namelijk bijna € 1,6 miljoen. De overige mutaties van lasten en baten hebben met name betrekking op administratieve boekingen, waaronder actualisatie van de voorziening debiteuren Sociaal Domein. Per saldo betekent dit een voordeel van € 0,25 miljoen.
424 V	272 V	152 V	<u>Salarissen</u> In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's, waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 6 is sprake van een voordeel van € 272.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. We hebben € 152.000 aan bijdragen ontvangen, deze waren niet begroot. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
257 V	257 V		<u>Jeugdhulp</u> Jeugdhulp (ZIN/PGB en overig) laat een voordeel zien van € 257.000 zien ten opzichte van het begrote budget jeugd van afgerond € 20,9 miljoen. Dit voordeel is gebaseerd op de concept verantwoording jeugdhulp 2022.
185 V		185 V	<u>Beschermd Wonen</u> Op basis van de ontvangen definitieve jaarrekening 2022 is er sprake van een vrijval van € 615.000 in plaats van € 430.000 vanuit centrumgemeente Groningen inzake Beschermd Wonen. Door lagere cliëntaantallen en een lagere gemiddelde indicatiewaarde zijn de zorgkosten lager dan begroot. Daarnaast was er in de begroting van Beschermd Wonen rekening gehouden met een uitname door het Rijk door de overgang van cliënten naar de Wlz. Dit heeft niet plaatsgevonden, waardoor er sprake is van een vrijval van deze buffer (provinciaal groot € 2,1 miljoen).
155 V	155 V		<u>Wmo Maatwerkvoorzieningen</u> Met betrekking tot Wmo Maatwerkvoorzieningen is er sprake van een voordeel van € 155.000 op een totaalbudget van € 1,1 miljoen. In 2022 waren er minder grote woningaanpassingen dan verwacht.
114 V	114 V		<u>Invoeringskosten nieuwe wet Inburgering</u> De invoeringskosten van de nieuwe wet Inburgering zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit komt doordat de inhuur van externen beperkt is gebleven en abonnementskosten nog niet zijn gemaakt.
107 V	107 V		<u>Maatschappelijke Begeleiding Statushouders</u>

³ BUIG is de benaming voor een gebundelde uitkering van het Rijk aan gemeenten voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			Bij de septembercirculaire 2022 gemeentefonds is € 107.000 ontvangen met betrekking tot maatschappelijke begeleiding statushouders. In 2022 niet uitgegeven, valt vrij in resultaat. De ondersteuning heeft kunnen plaatsvinden binnen de opdracht aan de Schans.
101 V	171 V	-70 N	<u>Club- en buurthuizen</u> Verschil ontstaat voornamelijk door de vertraagde realisatie van de Plint in Marum, waardoor exploitatielasten en -baten van dit gebouw tijdelijk vrijvallen. Daarnaast valt een voorziening debiteuren met een bedrag van € 86.000 vrij.
94 V	94 V		<u>Inburgering doelgroep oudkomers</u> Met betrekking tot inburgering oudkomers is er sprake van een voordeel van € 94.000. De kosten van het in beeld brengen van arbeidspotentieel is lager uitgevallen dan begroot en de doelgroep is via de reguliere dienstverlening geholpen.
73 V	73 V		<u>Inkomensondersteuning</u> Met betrekking tot inkomensondersteuning is er sprake van een overschot op meerdere onderdelen van in totaal ongeveer € 73.000. De oorzaak is dat het aantal toekenningen inkomensondersteuning net zoals in 2021 lager is uitgevallen dan verwacht. Dit past in het beeld, omdat ook het aantal bijstandsgerechtigden in 2022 is afgenomen.
60 V	60 V		<u>WMO</u> Er is sprake van lagere uitgaven voor trainingen op het gebied van positieve gezondheid en een terugontvangen subsidie over 2021 waarover in de verantwoording bleek dat de geplande activiteiten niet zijn uitgevoerd.
53 V	53 V		<u>Armoedepact</u> Met betrekking tot armoedepact is er sprake van een voordeel van € 53.000. In 2022 was er incidenteel € 50.000 extra beschikbaar. Deze middelen zijn niet ingezet in afwachting van het integraal armoedebeleid.
52 V	52 V		<u>Clientondersteuning</u> Het koploperproject is gestart in oktober 2020 en ondertussen verlengd tot zomer 2023. Mede door corona hebben de geplande activiteiten in 2021 en 2022 vertraging opgelopen. Voorgesteld wordt om de beschikbare ruimte van € 51.862 over te hevelen en in te zetten voor afronding van het project in 2023.
14 V	-919 N	933 V	<u>Uitvoering Beschermd Wonen ZIN/PGB</u> Met betrekking tot uitvoering Beschermd Wonen zijn de zorglasten € 0,9 miljoen hoger dan begroot. Deze zorglasten worden volledig vergoed door de centrumgemeente Groningen. De baten vallen daardoor ook € 0,9 miljoen hoger uit dan begroot.
0	-1.311 N	1.311 V	<u>Crisis Noodopvang Leek</u> Voor de crisisonoodopvang van asielzoekers in Leek hebben we ruim € 1,3 miljoen aan kosten gemaakt, deze zijn volledig vergoed door het COA.
0	110 V	-110 N	<u>Specifieke Uitkering Wet Inburgering</u> Met betrekking tot de SPUK Wet Inburgering is er in 2022 € 20.000 uitgegeven. Daarmee vallen de lasten € 110.000 lager uit dan begroot. De lagere uitgaven hebben te maken met de daadwerkelijke start in september als gevolg van de aanloopfase (bijvoorbeeld eerst vormen van een klas inburgeraars voordat je van start kan). Daarnaast is er een verschil in betalingsritme van de

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			rijksbaten en de gemeentelijke lasten met betrekking tot de meerjarige inburgeringstrajecten. Aan de batenkant is er sprake van een nadeel van € 110.000. Het ten opzichte van de begroting niet uitgegeven deel is op de balans geparkeerd om volgend jaar uit te geven.
0	-106 N	106 V	<u>Kinderopvangtoeslagen affaire</u> De daadwerkelijke lasten met betrekking tot de kinderopvangtoeslag zijn € 106.000 hoger dan begroot. Deze lasten kunnen worden gedeclareerd bij het Rijk. Daardoor zijn de baten ook € 106.000 hoger dan begroot.
-11 N	-58 N	47 V	<u>Uitvoeringskosten TOZO</u> In 2022 is € 58.000 aan uitvoeringskosten gemaakt met betrekking uitvoering van de regeling Tijdelijke Overbrugging Zelfstandigen. Hier staat tegenover een vrijval balanspost TOZO uitvoeringskosten van € 47.000. Voorgesteld wordt bij de resultaatbestemming 2022 om het restant van € 11.000 te dekken vanuit de reserve beheerskosten TOZO.
-54 V	-86 N	32 V	<u>Bijzondere Bijstand</u> Op bijzondere bijstand is er per saldo sprake van een nadeel van € 54.000 op een begroot budget van € 900.000. Aan de lastenkant is er meer algemene bijstand en leenbijstand verstrekt dan begroot. Aan de batenkant zijn de terugvorderingen € 32.000 hoger dan begroot. Dit houdt onder meer verband met een toename van het aantal statushouders.
-110 N	-110 N		<u>Algemeen maatschappelijk werk</u> Als gevolg van indexering en een arbeidsmarkttoelage voor medewerkers van Sociaal Werk De Schans is sprake van € 110.000 hogere kosten. Tegenover deze overschrijding staat een onderschrijding op de stelpost loon- en prijscompensatie bij 0.8 Overige baten en lasten.
-807 N	-807 N		<u>Energietoeslag 2022</u> Energietoeslag 2022 laat ten opzichte van het begrote budget van € 2,4 miljoen een nadeel van € 0,8 miljoen zien. Bij de budgetoverheveling 2022 was € 0,6 miljoen van het budget overgeheveld naar 2023. Nu blijkt dat de uitgaven toch grotendeels in 2022 hebben plaatsgevonden. Bij de resultaatbestemming budgetoverheveling wordt dit gecorrigeerd. Daarnaast zit in de realisatie 2022 een subsidiebijdrage aan Stichting Noodfonds van € 200.000. De verwachting is dat we dit bedrag volledig terugontvangen, omdat zij voldoende hadden aan hun eigen middelen en het een aanvullende subsidie betrof.
-66 N	168 V	-234 N	<u>Diverse verschillen</u> <i>Diverse kleine verschillen zorgen samen voor € 66.000 hogere lasten en € 234.000 lagere baten.</i>
4.457 V	-745 N	5.202 V	Totaal afwijking programma (per saldo € 4.457.000 voordeel)

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	21.236	20.255	981 V
Baten	18.159	17.401	-758 N
Saldo	3.077	2.853	224 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
236 V	-108 N	344 V	<u>Watertakenplan</u> De belangrijkste afwijkingen zijn: 1. Een hogere opbrengst rioolheffing (€ 63.000). 2. Een onttrekking aan de voorziening in plaats van een toevoeging (€ 341.000). 3. Hogere onderhoud- en reparatiekosten door meer externe inzet (€ 284.000). 4. Lagere kosten voor een stresstest en maatregelen voor een klimaatadaptatieplan en het opstellen van een basisrioleringsplan (€ 89.000), dit wordt in 2023 binnen de waterketensamenwerking opgepakt. <i>Ad 1. De hogere opbrengst rioolheffing wordt niet betrokken in de verrekening met de voorziening. Aangescherpte financiële regelgeving geeft aan dat bij deze verrekening (en bij de bepaling van het kostendekkendheidspercentage) uitgegaan wordt van de begrote opbrengst. Daarmee is het resultaat van de heffing een voordeel in de gemeentelijke exploitatie.</i> <i>Ad 2. Aan de voorziening wordt onttrokken in plaats van toegevoegd (dotatie) door een hogere toerekening van lasten buiten dit programma zoals kosten voor slootschonen, meer extracomptabele lasten als btw door hogere lasten, en overhead door meer toegerekende salariskosten.</i> De uitkomsten van deze jaarrekening worden betrokken bij de tariefstelling voor 2024. Voor een analyse van het resultaat op baten en lasten waarmee het dekkingspercentage van de rioolheffing wordt berekend, verwijzen wij naar de tabel in de paragraaf lokale heffingen.
80 V	80 V		<u>Duurzaam</u> Verschillende kleinere verschillen op diverse deelbudgetten leiden tot een resultaat van € 80.000.
o	473 V	-473 N	<u>Proeftuin aardgasvrije wijken</u> De dorpen Midwolde, Oostwold en Lettelbert (MOL-dorpen) zijn in aangewezen als een van de 64 proeftuinen aardgasvrije wijken. De gemeenten heeft een subsidie van € 4,6 mln. (waarvan € 0,6 mln. in 2022 geraamd) ontvangen op de woningen in de MOL-dorpen aardgasvrij te maken. In 2022 is € 139.000 ingezet. Het nog beschikbare bedrag vanaf 2023 is € 4.473.000.
o	435 V	-435 N	<u>Regeling Aanpak Energiearmoede</u>

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			Voor uitvoering van de regeling reductie energie is een uitkering van € 1.060.000 ontvangen. Het doel van de regeling is het verminderen van CO ₂ -uitstoot door het nemen van energiebesparende maatregelen door huiseigenaren en, in mindere mate, huurders. Met deze regeling zetten gemeenten projecten op waarmee huiseigenaren voorgelicht en gestimuleerd worden energiebesparende maatregelen te nemen. De regeling loopt door in 2023. Het nog beschikbare bedrag is € 435.000.
0	119 V	-119 N	<u>Regeling Reductie Energiegebruik Woningen</u> Voor uitvoering van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) worden gemeenten gestimuleerd om huishoudens te ondersteunen bij het reduceren van hun energiegebruik door het treffen van eenvoudige energiebesparende maatregelen in de woningen en het geven van advies over energiebesparing aan de bewoners. Dit leidt tot reductie van het energieverbruik bij huishoudens en daarmee tot CO ₂ -reductie. De regeling liep af in 2022. Het restantbedrag € 78.000 wordt terugbetaald.
-126 N	38 V	-164 N	<u>Afval</u> Op afval is sprake van diverse afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting. Het nadelig effect wordt met name veroorzaakt door sluiting van de composteerinrichting van de milieustraat "De Tweemat" (op last van de Omgevingsdienst). De inrichting is buitengebruik gesteld en is met een bedrag van € 148.000 afgewaardeerd. Een ander groot effect betreft de inzameling van grijs- en groenafval, waar minder is ingezameld dan in 2021 (respectievelijk 173 en 468 ton). Dit heeft geleid tot lagere kosten (€ 119.000), maar ook tot lagere opbrengsten diftar (€ 160.000).
-126 N	-126 N		<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's, waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 7 is sprake van een nadeel van € 126.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
160 V	50 V	90 V	<u>Diverse verschillen</u> <i>Diverse kleine verschillen zorgen voor € 71.000 lagere lasten en € 89.000 hogere baten.</i>
224 V	981 V	-758 N	Totaal afwijking programma

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	6.264	8.785	-2.521 N
Baten	2.204	3.486	1.282 V
Saldo	4.060	5.299	-1.239 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
-1.717 N	-2.521 N	804 V	<u>Grondexploitaties</u> De afwijkingen kunnen als volgt worden toegelicht: 1. Grondexploitaties – actualisatie onderliggende voorzieningen (per saldo € 1.903.000 nadeel): De diverse grondexploitaties zijn geactualiseerd per 1 januari 2023. In samenhang hiermee zijn ook de onderliggende voorzieningen in verband met verliesgevende exploitaties opnieuw beoordeeld. Voor één plan is de voorziening verlaagd, maar voor vijf plannen moest de verliesvoorziening worden verhoogd. Grootste mutatie betreft de storting in de voorziening van project Oostindie. Waar vorig jaar nog een deel van de voorziening vrij kon vallen, moet deze nu met € 1.903.000 worden verhoogd. Zie de paragraaf Grondbeleid voor een nadere toelichting. 2. Winst- en verliesnemingen over afgesloten projecten 2022 (per saldo € 138.000 voordeel): De diverse grondexploitaties zijn geactualiseerd per 1 januari 2023. Bij deze herziening zijn een vijftal grondexploitaties afgesloten. Per saldo heeft dit geleid tot een financieel voordeel van € 138.000. De grootste betreft een winstneming van € 68.000 voor Marum-West te Marum. De winstnemingen worden in de paragraaf Grondbeleid en separaat in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) per 1-1-2023 toegelicht. 3. Tussentijdse winstnemingen (per saldo € 48.000 voordeel): Bij het herzien van de grondexploitaties is conform de geldende regelgeving tussentijds winst genomen via de Percentage of Completion (PoC) methode. Per saldo heeft dit geleid tot een financieel voordeel van € 198.000. De grootste betreft een winstneming van € 188.000 voor Alberdaheerd II te Marum. De tussentijdse winstnemingen worden in de paragraaf Grondbeleid en separaat in de MPG per 1-1-2023 toegelicht. In de primaire begroting 2022 is rekening gehouden met een winstneming van € 150.000. Voorgesteld wordt de winstnemingen te bestemmen en conform eerder besluit toe te voegen aan de reserve grondexploitaties.
400 V	-134 N	534 V	<u>Bouw- en woningtoezicht</u> Het resultaat is het gevolg van de grote hoeveelheid aanvragen die is behandeld. Er waren er aanzienlijk meer aanvragen om omgevingsvergunningen. Dit heeft ook extra lasten met zich meegebracht, die we hebben kunnen dekken uit de extra opbrengsten.

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
117 V	117 V		<u>Ruimtelijke Ordening</u> Voor het opstellen van integrale stedenbouwkundige visies en het actualiseren van bestemmingsplannen zijn structurele middelen beschikbaar gesteld. Er komen van buitenaf veel aanvragen voor bestemmingsplannen, wijzigingsplannen etc. Hier wordt prioriteit aan gegeven en dit leidt tot een tijdelijke vrijval van middelen.
-190 N	-190 N		<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's, waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. Daarnaast zijn in de begroting de vacatures naar programma's verdeeld. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 8 is sprake van een nadeel van € 190.000 bij salarissen en inhuur bij niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
80 V	207 V	-56N	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 527.000 hogere lasten en € 607.000 hogere baten.
-1.239 N	-2.521 N	1.282 V	Totaal afwijking programma

Algemene dekkingsmiddelen

De analyse van de algemene dekkingsmiddelen is opgesplitst naar de onderstaande taakvelden:

Taakveld	(bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.3 Beheer gebouwen en gronden		26 V	-11 N	15 V
0.4 Overhead		295 N	235 V	60 N
0.5 Treasury		16 V	35 V	51 V
0.6 OZB en Belastingen		38 V	75 V	113 V
0.7 Algemene uitkering		130V	1.985 V	2.115 V
0.8 Overige baten en lasten		831 V	325 V	1.156 V
0.9 VPB		-2 N	0	-2 N
0.10 Mutaties reserves		559 V	-596N	.37 N
Totaal		1.303 V	2.048 V	3.351 V

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
(bedragen x € 1.000)			
Lasten	1.097	1.071	26 V
Baten	541	530	-11 N
Saldo	556	541	15 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
-53 N		-53 N	<u>Verkopen onbebouwd vastgoed</u> De verkoop van een perceel grond aan de Pastorijlaan in Oldehove heeft € 30.000 minder opgeleverd dan geraamd. Ook de opbrengst van overige stukjes grond was lager dan begroot.
78 V		78 V	<u>Locatie Hoofdstraat Midwolde</u> Voor de verhuuropbrengsten van Hoofdstraat 101-1 is meer ontvangen dan begroot. Een opbrengst van € 20.000 heeft nog betrekking op 2021.
64 V	64 V		<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's, waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. Daarnaast zijn in de begroting de vacatures naar programma's verdeeld. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij taakveld 0.3 is sprake van een voordeel van € 64.000 bij salarissen en inhuur bij niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
-74 N	-38 N	-36 N	<u>Diverse kleinere verschillen</u> <i>Diverse kleine verschillen zorgen voor € 38.000 hogere lasten en € 36.000 lagere baten.</i>
15 V	26 V	-11 N	Totaal afwijking taakveld

0.4 Overhead

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	22.301	21.763	-295 N
Baten	395	630	235 V
Saldo	21.906	21.133	-60 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
162 V	162 V		<u>Overhead – ambtelijke huisvesting</u> Nu besluiten zijn genomen over ambtelijke huisvesting gaan we over tot minimaal (basis) onderhoud aan de gebouwen die we gaan verlaten. De besparing op onderhoudskosten worden toegevoegd aan de reserve voor programma huisvesting. Aanvullend op een toevoeging in 2022 van € 428.000 voegen we nogmaals dit voordeel van € 162.000 toe aan de reserve. De stand van de reserve ultimo 2022 is € 890.000.
136 V	136 V		<u>Open overheid</u> Op 1 mei 2022 is de Wet Openbaarheid van bestuur (WOB) vervangen door Wet open overheid (Woo). De activiteiten daarvoor zijn in 2022 wel gestart maar waren nog beperkt van omvang.
374 V	185 V	189 V	<u>Salarissen en inhuur</u>

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			In de begroting 2022 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's, waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij overhead (0.4) is sprake van een voordeel van € 185.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. De UWV inkomsten bij ziekte bedroegen € 189.000. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
-53 N	-53 N		<u>Overhead – vorming en opleiding</u> We hebben meer uitgegeven aan opleidingen. Door corona waren in 2020 en 2021 de fysieke mogelijkheden beperkt. Afgelopen jaar konden we weer volop inzetten op scholing.
-53 N	-53 N		<u>Overhead – arbo</u> De kosten voor ondersteuning, onderzoeken en hulpmiddelen voor medewerkers waren € 53.000 hoger.
-833 N	-833 N		<u>Voorziening verlof sparen</u> Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 vakantie-uren sparen. Bij verlofsparen is sprake van arbeidskostengerelateerde verplichtingen met een niet voorspelbare opbouw en afbouw. De financiële regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording, BBV) schrijft voor dat dan een voorziening moet worden gevormd. De storting wordt bepaald door niet opgenomen verlof te vermenigvuldigen met het uurloon van betreffende medewerkers.
207 V	161 V	46 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 161.000 lagere lasten en € 46.000 hogere baten.
60 N	-295 N	235 V	Totaal afwijking taakveld (per saldo € 773.000 voordeel)

0.5 Treasury

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroet incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	630	614	16 V
Baten	295	330	35 V
Saldo	335	284	51 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
51 V	16 V	35 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 16.000 lagere lasten en € 35.000 hogere baten.
51 V	16 V	35 V	Totaal afwijking taakveld

o.6 OZB en Belastingen

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	1.008	970	38 V
Baten	15.095	15.170	75 V
Saldo	-14.087	-14.200	113 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
70 V		70 V	De opbrengst van OZB op woningen en niet-woningen was € 70.000 hoger dan begroot.
43 V	38 V	5 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 38.000 lagere lasten en € 5.000 hogere baten.
113 V	38 V	75 V	Totaal afwijking taakveld (per saldo €113.000 voordeel)

o.7 Algemene uitkering

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	139	9	130 V
Baten	128.528	130.513	1.985 V
Saldo	-128.389	-130.504	2.115 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
1.985 V		1.985 V	<u>Algemene uitkering</u> We hebben bijna € 2,0 miljoen meer uit het gemeentefonds ontvangen dan begroot. Dit komt doordat het Rijk in de decembercirculaire op de valreep extra middelen heeft verstrekt die we niet hadden begroot. De extra middelen voor energietoeslag (€ 1,2 miljoen), erfgoeddeal (€ 0,16 miljoen) en de decentralisatie uitkering Gezond in de stad voor Kansrijke start (€ 0,03 miljoen) betrekken we bij de resultaatbestemming om in 2023 beschikbaar te stellen.
130 V	130 V		<u>Inzet integratie-uitkering</u> In de meicirculaire hebben we extra middelen ontvangen voor de integratie uitkering Voogdij (€ 105.000) en voor Participatie (€ 25.000). Deze extra middelen zijn niet ingezet in 2022.
2.115 V	130 V	1.985 V	Totaal afwijking taakveld (per saldo € 2.115.000 voordeel)

o.8 Overige baten en lasten

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	1.257	426	831 V
Baten	0	325	325 V
Saldo	1.257	101	1.156 V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
946 V	946 V		<u>Overige lasten en baten – inzet stelpost loon- en prijscompensatie</u> Via de algemene uitkering ontvangen we compensatie voor stijgende lonen en prijzen. In 2022 hebben we hiervoor € 3,6 miljoen toegevoegd aan deze stelpost en vervolgens € 2,7 miljoen via begrotingswijzigingen aan taakvelden toegevoegd. Tegenover het restantbedrag van € 946.000 staan onder meer extra uitgaven op andere taakvelden: € 250.000 bij Jeugd en € 110.000 bij de Schans. Op deze onderdelen is de begroting niet aangepast omdat (te) laat duidelijk werd om welke bedragen het ging.
291 V	291 V		<u>Overige baten en lasten – themafondsen en coronathemafonds</u> In 2022 hebben we € 150.000 begroot voor de inzet vanuit themafondsen. We hebben voor € 116.000 bijgedragen aan diverse projecten, € 34.000 is niet ingezet. De bijdragen zijn toegelicht en verwerkt in de eerste en tweede bestuursrapportage, daarna zijn geen nieuwe besluiten genomen om bij te dragen aan projecten. Voor het corona themafonds was € 1.537.000 begroot, hiervan hebben we € 281.000 ingezet voor diverse projecten en € 1.000.000 overgeheveld naar 2023. Er resteert € 256.000. We stellen voor dit bij de resultaatsbestemming alsnog over te hevelen naar 2023.
-75 N	-395 N	325 V	<u>Overige lasten en baten – Afhandeling van belastingen voorgaande jaren</u> Afhandeling van met name BTW voormalige gemeenten heeft geleid tot € 395.000 hogere lasten en € 325.000 hogere baten.
-11 N	-11 N		<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 11.000 lagere lasten.
1.156 V	831 V	325 V	Totaal afwijking taakveld

o.9 VPB

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	50	52	-2 N
Baten	0	0	0
Saldo	50	52	-2 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
-2 N	-2 N		<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 2.000 hogere lasten.
-2 N	-2 N	0	Totaal afwijking taakveld

0.10 Mutatie reserves

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	17.589	17.030	559 V
Baten	16.286	15.690	-596 N
Saldo	1.303	1.340	-37 N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
0	559 V	-559 N	Zowel de lasten als de baten zijn bij de reserves € 559.000 lager, per saldo neutraal. Door het positieve jaarrekeningresultaat hoeven twee toevoegingen en onttrekkingen aan de algemene reserve niet meer plaats te vinden.
-37 N		-37 N	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen zorgen voor € 37.000 lagere baten.
-37 N	559 V	.596 N	Totaal afwijking taakveld

2.6 Analyse begrotingsafwijkingen en -rechtmatigheid

Inleiding

Het budgetrecht is een recht dat de gemeenteraad toekomt. Het budgetrecht houdt in dat het college van burgemeester en wethouders (B&W) in principe alleen uitgaven kan doen en verplichtingen kan aangaan na toestemming ofwel autorisatie van de gemeenteraad. Met de vaststelling van de begroting geeft de gemeenteraad het college van B&W deze toestemming.

Begrotingsrechtmatigheid betreft de verantwoording van de lasten op het juiste jaar, voor het juiste bedrag en op het juiste programma. Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft – mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad. Daarom verzoeken wij u deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2022. Na instemming van de gemeenteraad met deze overschrijdingen is formeel geen sprake meer van 'overschrijdingen' en geen begrotingsonrechtmatigheid in het kader van de controleverklaring.

De Commissie BBV geeft in de Kadernota rechtmatigheid aan welke 'soorten' begrotingsafwijkingen bij de toetsing van begrotingsafwijkingen worden onderkend. Per uitgave die heeft geleid tot een begrotingsoverschrijding op programmaniveau dient te worden aangegeven of de uitgaven binnen het door de gemeenteraad uitgezette beleid passen, dan wel dat er sprake is van strijdigheid met een wettelijke bepaling c.q. met een door de gemeenteraad genomen beslissing.

Cat.	Soort begrotingsafwijking	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2.1	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die zijn ontstaan na de laatste begrotingswijziging, te weten de Tweede Bestuursrapportage.	X	
2.2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de gemeenteraad.		X

Cat.	Soort begrotingsafwijking	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
3	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de gemeenteraad nog geen besluit genomen.		X
6	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
6.1	- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
6.2	- geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen ofwel totaal geautoriseerd krediet) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
7.1	- jaar van investeren		X
7.2	- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	

Dit hoofdstuk omvat een overzicht van alle afwijkingen in de lasten tussen de definitieve Begroting 2022 en de Rekening 2022. Gelet op de rapporteringstolerantie die is opgenomen in het Controleprotocol 2022 worden alleen afwijkingen groter dan € 100.000 toegelicht (op programmaniveau).

In het jaarverslag is reeds per programma, voor de algemene dekkingsmiddelen en investeringskredieten ingegaan op de verschillen tussen de realisatie en de begrotingscijfers voor en na wijziging. Voor een gedetailleerde toelichting op de afwijkingen wordt hiernaar verwezen. Hieronder wordt per begrotingsafwijking en per afwijking van het investeringskrediet geconcludeerd of de afwijking wel of niet meetelt voor het oordeel van de accountant.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Programma	LASTEN Begroot	LASTEN Werkelijk	AFWIJKING
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	10.797.000	10.995.000	-198.000
3. Economie	543.000	830.000	-287.000
4. Onderwijs	7.403.000	8.440.000	-1.037.000
5. Sport, cultuur en recreatie	15.312.000	15.472.000	-160.000
6. Sociaal domein	100.382.000	101.127.000	-745.000
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.265.000	8.785.000	-2.520.000

NB. De uiteindelijke afwijking betreft een saldo dat is ontstaan uit verschillende voordelen en nadelen op de lasten. In de analyse hieronder worden alleen de belangrijkste nadelen (overschrijdingen) op de lasten toegelicht.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de definitieve Begroting 2022 en de Rekening 2022 van € 198.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

- *Waterwegen:* Op last van de Omgevingsdienst is de composteerinrichting van milieustraat De Tweemat in juli gesloten. Na verloop van tijd is gebleken dat de vloer van de milieustraat niet meer vloeistof dicht te maken was en dat daarom het materiaal afgevoerd moet worden. Medio november hebben we hiertoe de eerste stappen gezet. Het verwerken en afvoeren van slootruigte betekent een niet begrote kostenpost van € 113.000. Dit betreft een overschrijding in categorie 2.1.
- *Onderhoud wegen:* Voor onderhoud wegen is ruim € 277.000 meer uitgegeven dan begroot. Deze kostenoverschrijding wordt echter geheel gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Te weten inkomsten voor inritten etc. en degeneratievergoedingen voor herstelkosten na aanleg van (glasvezel) kabels ter hoogte van € 139.000 en extra legesinkomsten van € 205.000. Dit betreft een overschrijding in categorie 3.

Programma 3 Economie

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de definitieve Begroting 2022 en de Rekening 2022 van € 287.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

- *Actieprogramma detailhandel:* Er is voor ruim € 158.000 meer als lasten verantwoord dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door de lopende verplichtingen die dit jaar nog zijn aangegaan inzake gevelsubsidies. Tegenover de subsidiabele kosten staat een bijdrage van de Provincie Groningen van 50 procent in deze uitgaven. Het gaat hierbij om een bedrag van € 127.000. Dit betreft een overschrijding in categorie 3.

Programma 4 Onderwijs

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de definitieve Begroting 2022 en de Rekening 2022 van € 1.037.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

- *Onderwijshuisvesting:* In verband met het niet doorgaan van de renovatie van RSG de Borgen door de sterk gestegen kosten voor het definitief ontwerp, zijn de gemaakte voorbereidingskosten ad € 870.000 als last binnen programma 4 verantwoord. Dit betreft een overschrijding in categorie 2.1.
- *Onderwijsachterstand:* De uitgaven overschrijden dit jaar het budget met € 167.000. Hiervoor zijn geormerkte onderwijsachterstandsmiddelen uit voorgaande jaren ter dekking ingezet. Het betreft een overschrijding in categorie 3.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de definitieve Begroting 2022 en de Rekening 2022 van € 160.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

- *Openbaar groen:* De tariefstelling van Novatec is hoger dan geraamd/voorheen. Het nadeel bedraagt € 527.000. Bij programma 6 zijn de opbrengsten voor Novatec ook hoger. Het betreft een overschrijding in categorie 3.

Programma 6 Sociaal domein

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de definitieve Begroting 2022 en de Rekening 2022 van € 745.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

- *Crisis Noodopvang Leek:* De kosten zijn € 1.310.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit geldt echter ook voor de baten. Het saldo effect is op begrotingsbasis € 0 en op rekeningbasis resteert een klein negatief saldo. Het betreft een overschrijding in categorie 3.
- *Energietoeslag:* Er is een nadeel ontstaan van € 807.000. Er is € 600.000 budget overgeheveld naar 2023, in de veronderstelling dat een deel van de uitgaven in dat jaar zouden worden verantwoord. Dit blijkt dus al in 2022 te zijn gerealiseerd. Daarnaast is voor € 200.000 uitbetaald aan Stichting Noodfonds Energie. Deze middelen zijn slechts beperkt ingezet, hetgeen nog tot een terugbetaling zal leiden in 2023. Het betreft een overschrijding in de categorie 2.1.
- *Beschermd wonen ZIN/PGB:* Het nadeel bedraagt € 919.000. Hiertegenover staat echter een vordering op beschermd wonen centrum regeling van ongeveer voornoemde tekort. Het betreft derhalve een overschrijding in de categorie 3.

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de definitieve Begroting 2022 en de Rekening 2022 van € 2.520.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

- *Grondexploitaties – actualisatie onderliggende voorzieningen:* De systematiek van jaarlijks herzien van de grondexploitaties vindt plaats bij de jaarrekening. Conform het door de gemeenteraad vastgesteld grondbeleid. De diverse grondexploitaties zijn geactualiseerd per 1 januari 2023. In samenhang hiermee zijn de onderliggende voorzieningen opnieuw beoordeeld. De tekorten in de grondexploitaties zijn nagenoeg volledig veroorzaakt door de gestegen civiele kosten, grotendeels het gevolg van indexatie van kosten. De grootste stijging heeft plaatsgevonden tussen oktober 2022 en januari 2023. Dit kon logischerwijs niet worden voorzien binnen het

boekjaar 2022. Dit heeft geresulteerd in een verhoging van vijf voorzieningen voor een totaal bedrag van € 2.029.000. Het betreft hier een overschrijding in categorie 2.1.

- *Salarissen en kosten inhuur*: Deze kosten worden toegerekend aan de taakvelden en programma's, waarvoor de medewerkers dienstbaar zijn geweest. Voor programma 8 resulteert dit in een nadeel van € 255.000. Voor een integrale toelichting van de salariskosten en inhuur zie paragraaf 2.5. De bijstellingen bij de bestuursrapportages zijn niet toereikend geweest. Dit betreft een overschrijding in categorie 2.1.

Conclusie

Uit bovenstaande blijkt dat er bij programma's 2, 3, 4, 5, 6 en 8 een overschrijding is bij de lasten die niet meetellen in het oordeel voor rechtmatigheid.

2.7 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT is op 6 december 2011 door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht, indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi)publieke instelling.

WNT-verantwoording Gemeente Westerkwartier

De WNT is van toepassing op gemeente Westerkwartier. Het voor gemeente Westerkwartier toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000, het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking:

Bedragen x € 1	I.A. Schulting	E. Paré	H.J. Koning	J.L. de Jong	O.E. de Vries
Functiegegevens	Gemeente-secretaris	Waarnemend gemeentesecretaris	Waarnemend gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 30-09	01-10 t/m 31-12	01-10 t/m 31-12	01-01 t/m 31-03	01-03 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.090	32.472	30.961	37.467	91.802
Beloningen betaalbaar op termijn	13.929	4.487	4.262	4.131	14.011
<i>Subtotaal</i>	<i>116.019</i>	<i>36.959</i>	<i>35.223</i>	<i>41.598</i>	<i>105.813</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	161.557	54.444	54.444	53.261	181.085
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	116.019	36.959	35.223	41.598	105.813

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

De verantwoording over 2021 was als volgt:

bedragen x € 1	A. Schulting	J. de Jong
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01-01- 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 130.342	€ 102.297
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.101	€ 19.157
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 152.443</i>	<i>€ 121.454</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 152.443	€ 121.454

2.8 Incidentele baten en lasten

Om vast te kunnen stellen dat sprake is van een structureel evenwicht, is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. Dit verplichte (meerjarige) overzicht speelt een rol bij het vast kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht.

Programma	Overzicht incidentele baten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022
0	Bestuur en organisatie	
	Overige mutaties (< €50.000)	28
1	Veiligheid	
	Overige mutaties (< €50.000)	18
2	Verkeer en vervoer	
	Degeneratievergoeding	92
	Overige mutaties (< €50.000)	61
3	Economie	
	Bijdrage Provincie Groningen – actieplan detailhandel	127
	Overige mutaties (< €50.000)	0
4	Onderwijs	
	NPO	496
	Tijdelijke huisvesting Woldborg Grootegast	123
	Overige mutaties (< €50.000)	0
5	Sport, cultuur en recreatie	
	Sportakkoord	80
	Verlening tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties	106
	Verlening Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	64
	Gebruik topsporthal Leek crisisnoodopvang	218
	Overige mutaties (< €50.000)	219
6	Sociaal Domein	
	Gemeente Groningen – decentrale toegang	134
	Vrijval voorziening debiteuren overig (clubhuizen)	86
	Opvang ontheemden Oekraïne	6.874
	Crisisnoodopvang Leek	4.111
	Transitiekosten opvang ontheemden Oekraïne	1.521
	Kickstart – thema 4 Organisatie, monitoring en kennis	59
	Kindertoeslagaffaire	106
	Voorziening bbz leningen	773
	Leefgeld Oekraïners	926
	Overige mutaties (< €50.000)	252
7	Volksgesondheid en milieu	
	Zwerfafvalvergoeding	73
	Aanpak energiearmoede	215
	Regeling reductie energiegebruik woningen	78
	Proeftuin aardgasvrije wijken	139

	Onttrekking voorziening egalisatie riolering	217
	Overige mutaties (< €50.000)	182
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	
	Borghlocatie Zuidhorn	453
	Vrijval voorzieningen grondexploitatie	954
	Overige mutaties (< €50.000)	58
ADM	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	
	Verkoop dorps huis Jonkersvaart	137
	Verkoop grond Oldehove	150
	Frictiekostenvergoeding	2.793
	Mutaties voorgaande dienstjaren	381
OH	Overhead	
	Overige mutaties (< €50.000)	5
RES	Reserves	
	Algemene reserve (bijdrage FLO Veiligheidsregio)	238
	Algemene reserve	9.447
	Reserve Overheveling niet uitgegeven budgetten	5.519
	Reserve grondexploitatie (Borghlocatie Zuidhorn)	56
	Overige mutaties (< €50.000)	47
TOTAAL		37.616

Programma	Overzicht incidentele lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022
0	Bestuur en organisatie	
	Overige mutaties (< €50.000)	-2
1	Veiligheid	
	FLO bijdrage Veiligheidsregio Groningen	238
	Overige mutaties (< €50.000)	10
2	Verkeer en vervoer	
	Toezicht glasvezelproject buitendienst	90
	Bijdrage veetunnel Grijpskerk	50
	Overige mutaties (< €50.000)	68
3	Economie	
	Actieprogramma detailhandel	256
	Overige mutaties (< €50.000)	11
4	Onderwijs	
	Vorbereidingskosten huisvesting RSG De Borgen Leek	870
	Tijdelijke huisvesting Woldborg Grootegast	123
	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	496
	Overige mutaties (< €50.000)	120
5	Sport, cultuur en recreatie	
	Corona meerkosten	112
	Sportakkoord	82

	Cultuurcoach	57
	Subsidie corona	188
	Overige mutaties (< €50.000)	26
6	Sociaal Domein	
	Inhuur personeel incidenteel	482
	Corona meerkosten	173
	Energietoeslag	3.204
	Subsidie corona	158
	Subsidie verbouw dorps huis Ezinge	125
	Opvang ontheemden Oekraïne	5.251
	Crisisnoodopvang Leek	4.117
	Transitiekosten opvang ontheemden Oekraïne	1.521
	Kickstart – thema 4 Organisatie, monitoring en kennis	59
	Kindertoeslagaffaire	106
	Leefgeld Oekraïners	780
	Voorziening dubieuze debiteuren sociaal domein	312
	Project Home Start	53
	Tijdelijke Overbruggen Zelfstandige Ondernemers (TOZO) - uitvoeringskosten	58
	Overige mutaties (< €50.000)	421
7	Volksgesondheid en milieu	
	Lokaal preventieakkoord	74
	Afwikkeling ARCG Woltjerspoor	81
	Zwerfafval (icm zwerfafvalvergoeding)	82
	Aanpak energiearmoede	215
	Regeling reductie energiegebruik woningen	78
	Proeftuin aardgasvrije wijken	139
	Overige mutaties (< €50.000)	246
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	
	Omgevingswet	264
	Woonplannen	74
	Voorzieningen grondexploitaties	2.029
	Winstneming grondexploitaties	-336
	Borghlocatie Zuidhorn	391
	Overige mutaties (< €50.000)	2
ADM	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	
	Inhuur personeel incidenteel WOZ taxaties op basis van oppervlakte	127
	Voorziening belastingen en heffingen	50
	Exploitatiekosten bij verkoop bebouwd vastgoed	159
	Overige mutaties (< €50.000)	430
OH	Overhead	
	Frictiekosten	1.296
	Frictiekosten Novatec (604000)	400
	Inhuur personeel incidenteel	517
	Dotatie voorziening verlof sparen	833

	Overige mutaties (< €50.000)	114
RES	Reserves	
	Algemene reserve (wisselwerking frictie)	1.058
	Algemene reserve	4.852
	Reserve grondexploitatie	684
	Reserve herinrichting vml zandwinput (opbrengst zandwinput)	71
	Reserve Integraal Kindcentrum Marum	168
	Reserve Programma Huisvesting	428
	Reserve Overheveling niet uitgegeven budgetten	9.751
	Overige mutaties (< € 50.000)	16
TOTAAL		43.908

2.9 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Aan een tweetal reserves worden structurele bedragen onttrokken:

Reserve <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Stand per 1-1-2022	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2022
Afschrijvingsreserve diverse investeringen	7.743		365	7.378
Reserve natuurpark Kommerzijl	367		18	349
Totaal	8.111	0	383	7.728

3. Bijlagen

3.1 Single Information Single Audit (SISA)

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Omvang	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t/m de transitie - uitzonderend uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten t/m de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (PCO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle R Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 4.983.000	€ 2.286.401	€ 0	€ 1.521.012	€ 0	€ 346.886
		Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) PCO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (PCO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Som indicatoren 01 t/m 08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 0	€ 183.960	€ 9.321.259	€ 9.321.259	Nee	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/Nee) (vanaf 2021)
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/Nee) (vanaf 2021)	Normbedragen voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			3	88	2	€ 10	Ja	Ja
		Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09	Aard controle R Indicator: B2/10	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12
		Nee	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15
			€ 202	€ 824				
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21
			€ 1.140	€ 26.600	€ 6.936	€ 34.680	€ 0	€ 0
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26	
			€ 48.000	€ 48.000	€ 400	€ 400	€ 56.678	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten indicator 04 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
			1 50	SLU/IS21-00743340	€ 0	Nee	Renovatieproject is stopgezet	Ja
		Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
			1 50	SLU/IS21-00743340	Nee			
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00450415	€ 78.128	€ 481.543	6.556	Ja	
		Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?					
			Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08				
			3.287	Ja				

BZK	C55	Aanpak energietoelating	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energieverbruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energieverbruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			333	€ 213.301	€ 213.301	3	€ 1.650	€ 1.650
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energieverbruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
BZK	C72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde	€ 16.378	Nee				
			Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij reedymgemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
			Aard controle R Indicator: C72/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C72/02	Aard controle D2 Indicator: C72/03	Aard controle D2 Indicator: C72/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C72/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C72/06
			€ 138.906	€ 138.906	3	5	Ja	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 617.865	€ 10.000	€ 34.140	€ 9.345	€ 342.311	
			Heronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Heronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	Bedrag
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10	
			1					
			2					
			100					
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 495.823	€ 0	€ 0	€ 0	€ 168.994	
			Heronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Heronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1					
			2					
			10					
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 66.242	€ 422.183	€ 267.683	Ja		
			Naamnummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuk, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			1	Nee	155			
			2	Nee	5.500			
			3	Nee	2			
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee				
			126 Aanleggen van veilige berm 80 km/u - Begin/indruk geleiderail aantal in st	Nee				
			126 Aanleggen van veilige berm 80 km/u - Kappen boom aantal in st	Nee				

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet Inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 19.625	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04		
			€ 3.375	€ 0	Ja		
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie			
			Gemeenten				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02			
			€ 676.946	€ 571.809			
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1	SPUKSPRT22035	€ 571.809	€ 541.194	€ 24.585	€ 6.030
		100					
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulative besteding aanstellen sportakkoord (tm jaar T)
					Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05
		1	1042149	€ 75.433	€ 0	€ 1.141	€ 0
		2	1038567	€ 170.285	€ 0	€ 114.104	€ 0
		3					€ 1.141
		4					€ 114.104
		Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08			
		1	1042149	Nee			
		2	1038567	Ja			
		3					
		4					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03		
			€ 40.000	Ja	Nee		
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - Indien bij H21/01 Indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (tm jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05
			Nee	Gehete subsidie wordt ingezet in 2023 en verantwoord in 2024	€ 0	€ 0	Nee
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering (s)banen en zwembaden (ronde 3)	Beschikkingnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend	Totale definitieve exploitatietekort	Totale cumulatieve besteding	Eindverantwoording
					Automatisch berekend	Automatisch berekend	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05
		1	SPUKJZ21-22137	€ 63.553	€ 63.553	€ 63.553	Ja
		Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulative besteding per locatie (tm jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06	Aard controle R Indicator: H25/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08	Aard controle R Indicator: H25/09	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/10
		1	Zwemkasteel Nienoord	Nov + dec 2021	€ 25.396	€ 25.396	€ 25.396
		2	Zwembad Eskeburen	Nov + dec 2021	€ 13.516	€ 13.516	€ 13.516
		3	Zwemkasteel Nienoord	Jan-22	€ 18.719	€ 18.719	€ 18.719
		4	Zwembad Eskeburen	Jan-22	€ 5.922	€ 5.922	€ 5.922
GRO	GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen	Heronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen eraan de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulative totale besteding tot en met jaar T
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/02	Aard controle R Indicator: GRO2C/03	Aard controle R Indicator: GRO2C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/05
			1	2021-042720	Subsidie fietsoversteek Okdebert	€ 0	€ 0
			2	2018-054108	Subsidie knelpunt infrastructuur	€ 54.935	€ 101.778
			3	2021-042731	Fietsoversteek Pieterszijl	€ 0	€ 0
			4	2021-059049	regionaal arrangement Programma Kickstart	€ 476.872	€ 782.999
		Kopie beschikkingnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulative besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/07	Aard controle R Indicator: GRO2C/08	Aard controle R Indicator: GRO2C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/11
		1	2021-042720	€ 0	€ 0	€ 0	gepland in 2024
		2	2018-054108	€ 12.631	€ 62.360	Ja	
		3	2021-042731	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	2021-059049	€ 113.206	€ 120.488	Nee	
GRO	GRO8C	Leefbaarheid Groningen	Heronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen eraan de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulative totale besteding tot en met jaar T
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/02	Aard controle R Indicator: GRO8C/03	Aard controle R Indicator: GRO8C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/05
			1	2022-049649	subsidie regeling Hiepoo versnelling voorfase woningbouw provincie Groningen	€ 30.168	€ 30.168
			2	2020-105967	subsidie regeling relaties provincie Groningen	€ 256.046	€ 335.456
		Kopie beschikkingnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulative besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/07	Aard controle R Indicator: GRO8C/08	Aard controle R Indicator: GRO8C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/11
		1	2022-049649	€ 18.080	€ 18.080	Nee	af ronding in 2023, de subsidies die de gemeente heeft verleend in het kader van gemeentebestuur zijn nog niet allemaal afgerond.
		2	2020-105967	€ 128.023	€ 155.249	Nee	
		100					

3.2 Overzicht taakvelden

Taakveld (bedragen x €1.000)		LASTEN		
		Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022
0.1	Bestuur	3.345	3.795	3.881
0.2	Burgerzaken	1.577	1.610	1.503
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	847	1.097	1.071
0.4	Overhead	20.854	22.301	22.596
0.5	Treasury	8	630	742
0.61	OZB woningen	595	731	718
0.62	OZB niet-woningen	204	212	192
0.64	Belastingen overig	65	65	60
0.7	Alg uitkering en ov uitkeringen gemeentefonds	9	139	9
0.8	Overige baten en lasten	1.458	1.257	426
0.9	Vpb	50	50	52
0.10	Mutaties reserves	3.187	17.589	17.030
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	3.010	0
	Taakveld 0	32.200	52.485	48.280
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4.411	4.437	4.384
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.062	1.235	1.359
	Taakveld 1	5.473	5.671	5.743
2.1	Verkeer en vervoer	8.663	9.313	9.488
2.2	Parkeren	401	416	430
2.3	Recreatieve havens	38	39	38
2.4	Economische havens en waterwegen	915	965	959
2.5	Openbaar vervoer	67	65	79
	Taakveld 2	10.085	10.797	10.995
3.1	Economische ontwikkeling	194	218	427
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	31	33	32
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	162	164	190
3.4	Economische promotie	125	128	181
	Taakveld 3	512	543	830
4.1	Openbaar basisonderwijs	297	298	292
4.2	Onderwijshuisvesting	3.671	3.584	4.433
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.340	3.521	3.715
	Taakveld 4	7.308	7.403	8.440
5.1	Sportbeleid en activering	594	736	638
5.2	Sportaccommodaties	5.100	5.132	5.335

5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	809	1.117	1.136
5.4	Musea	260	264	226
5.5	Cultureel erfgoed	455	502	334
5.6	Media	1.350	1.369	1.290
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.041	6.193	6.514
	Taakveld 5	14.609	15.312	15.472
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.604	17.768	17.917
6.2	Wijkteams	1.377	1.426	1.485
6.3	Inkomensregelingen	19.100	21.712	23.035
6.4	Begeleide participatie	7.004	7.701	7.714
6.5	Arbeidsparticipatie	9.666	10.485	10.104
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.784	2.698	2.592
6.71	Maatwerkvoorzieningen 18+	14.721	15.035	14.0390
6.72	Maatwerkvoorzieningen 18-	19.079	19.501	19.213
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	249	1.627	2.571
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.419	2.429	2.456
	Taakveld 6	83.003	100.382	101.127
7.1	Volksgezondheid	2.750	2.925	2.867
7.2	Riolering	4.741	4.759	4.922
7.3	Afval	8.184	8.686	8.687
7.4	Milieubeheer	2.276	3.988	2.888
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	770	878	891
	Taakveld 7	18.721	21.236	20.255
8.1	Ruimtelijke ordening	1.859	1.951	2.323
8.2	Grondexploitatie	350	383	2.700
8.3	Wonen en bouwen	3.419	3.930	3.762
	Taakveld 8	5.628	6.265	8.785
	Totaal	177.539	220.095	219.926

Taakveld (bedragen x €1.000)		BATEN		
		Begroting 2022	Begr incl wijziging	Rekening 2022
0.1	Bestuur	0	0	56
0.2	Burgerzaken	972	972	816
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	188	541	530
0.4	Overhead	442	395	630
0.5	Treasury	260	295	354
0.61	OZB woningen	9.766	9.383	9.439
0.62	OZB niet-woningen	5.925	5.647	5.665
0.64	Belastingen overig	65	65	66
0.7	Alg uitkering en ov uitkeringen gemeentefonds	113.867	128.528	130.513
0.8	Overige baten en lasten	700	0	325
0.9	Vpb	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	1.180	16.286	15.690
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	-2.005	0
	Taakveld 0	133.365	160.108	164.085
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	20	20	18
1.2	Openbare orde en veiligheid	18	28	38
	Taakveld 1	38	48	56
2.1	Verkeer en vervoer	52	77	470
2.2	Parkeren	7	7	40
2.3	Recreatieve havens	12	14	19
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	11	7	5
	Taakveld 2	83	106	534
3.1	Economische ontwikkeling	10	10	137
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	33	33	34
3.4	Economische promotie	0	0	0
	Taakveld 3	43	43	172
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	106	106	231
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.099	1.144	1.389
	Taakveld 4	1.205	1.250	1.620
5.1	Sportbeleid en activering	0	155	80
5.2	Sportaccommodaties	1.172	1.272	1.831
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	198	201	212
5.4	Musea	57	57	50

5.5	Cultureel erfgoed	47	47	74
5.6	Media	30	30	14
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	191	372	322
	Taakveld 5	1.696	2.134	2.584
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	732	11.012	13.116
6.2	Wijkteams	7	7	115
6.3	Inkomensregelingen	15.172	16.121	17.431
6.4	Begeleide participatie	2.911	3.259	3.450
6.5	Arbeidsparticipatie	3.211	3.438	3.919
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3	3	10
6.71	Maatwerkvoorzieningen 18+	693	633	515
6.72	Maatwerkvoorzieningen 18-	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	1.571	2.688
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
	Taakveld 6	22.728	36.043	41.245
7.1	Volksgezondheid	0	139	109
7.2	Riolering	6.305	6.305	6.654
7.3	Afval	9.883	9.703	9.539
7.4	Milieubeheer	10	1.469	444
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	543	543	655
	Taakveld 7	16.741	18.159	17.401
8.1	Ruimtelijke ordening	2	2	8
8.2	Grondexploitatie	150	150	954
8.3	Wonen en bouwen	1.489	2.052	2.525
	Taakveld 8	1.641	2.204	3.486
	Totaal	177.539	220.095	231.182

3.3 Beleidsindicatoren

				2019	2020	2021	2022
o. Bestuur en ondersteuning	Formatie (formatieplan 1-1-2022)	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,43	7,88	7,77	7,74
o. Bestuur en ondersteuning	Bezetting (werkelijke bezetting 31-12-2020)	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,11	7,30	7,25	7,20
o. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	716,00	742,05	723,47	749,97
o. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	14,60	15,17	12,65	15,94
o. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	15,30	11,70	11,54	10,26
1. Veiligheid	Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	CBS		0,5	0,8	0,8
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	CBS		2,1	2,0	2,0
1. Veiligheid	Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	CBS		1,1	0,3	0,5
1. Veiligheid	Vernieling en beschadiging (openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	CBS		4,3	4,5	4,5
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	10	6	7	
3. Economie	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	147,0	151,4	156,3	
3. Economie	Functiemenging	%	LISA	47,0	46,3	46,5	
4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	%	DUO/Ingrado		1,2	1,3	
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	DUO/Ingrado	0,6	1,9	0,9	
4. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	DUO/Ingrado	13	nb	12	
5. Sport en recreatie	Niet-sporters	%	gezondheidsmonitor		56,7		
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	609	597,9	604,8	
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS	69,5	69,6		73,3
6. Sociaal domein	Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jre	CBS	248	290,4	261,2	261,2
6. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-75jr	CBS				
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-64 jaar	CBS	100,3	126,8		95,7

6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor rechter	%	CBS		1	1	
6. Sociaal domein	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	CBS	500	700	680	
6. Sociaal domein	% Kinderen in uitkeringsgezin	%	CBS	4	4	4	
6. Sociaal domein	% Werkloze jongeren	%	CBS	2	2	2	
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,4	11,5	11,5	13,8
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	CBS	0,2	0,2	0,1	0,2
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS	0,8	0,9	0,8	0,8
7. Gezondheid en milieu	Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS			112	
7. Gezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	9,3			
8. Vhrosv	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	COELO	731	771	806	907
8. Vhrosv	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	COELO	811	825	881	1001
8. Vhrosv	WOZ-waarde woningen	dzd euro	CBS	2014	225	238	262
8. Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	ABF	9,3	7,2		7,7
8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	60,1	79,7	80,2	80,7

3.4 Mutaties in de reserves en voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2022	Resultaat- bestemming vorig jaar	Vermeer- deringen 2022	Verminde- ringen 2022	Verminder- ing ter dekking afschr. 2022	Boek- waarde 31-12-2022
Algemene reserve	17.272	4.852	1.058	3.174		20.008
Totaal algemene reserves	17.272	4.852	3.061	2.466		20.008
Reserve grondexploitatie	988	720	-36	56		1.616
Reserve armoede- beleid kinderen	0					0
Reserve MFC Oostwold	102		16	35		83
Reserve herinrichting voorm. Zandwinput	217	60				277
Reserve IKC Marum	1.068	8	160			1.236
Reserve afboeking boekwaarden scholen	860					860
Reserve MFC De Wierde Grijpskerk	232					232
Reserve Natuurpark	367			18		349
Reserve overheveling niet- uitgegeven budgetten	29	729	9.019	5.516		4.261
Reserve Verduur- zamingsmaatregelen	203					203
Reserve groot onderhoud gebouwen	194					194
Reserve afschrijving diverse investerings	7.743				365	7.378
Reserve Sociaal Domein	8					8
Reserves Winsum	1.239					1.239
Programma Huisvesting	300	143	285			728
Beheerkosten TOZO	415					415
Totaal bestemmingsreserves	13.965	1.660	9.444	5.625	365	19.079

Toelichting vermeerderingen

- *Algemene reserve:* Van het rekeningresultaat 2021 ad € 6.522.000 is € 4.852.000 toegevoegd. Daarnaast is het begrote saldo effect frictie van € 1.058.000 gedoteerd.
- *Reserve grondexploitatie:* Van het rekeningresultaat 2021 is € 720.000 gedoteerd. Verder is € 20.000 toegevoegd ter dekking van verwachte uitgaven Borghlocatie Zuidhorn in 2023. Tenslotte is er een correctie doorgevoerd van € 56.000, zijnde een onterechte toevoeging vanuit de resultaatbestemming 2021 (zie ook baten)
- *Reserve MFC Oostwold:* Het bedrag (betaalde)huren 2018 is gedoteerd.
- *Reserve herinrichting voormalige zandwinput:* Van het rekeningresultaat 2021 is per saldo € 60.000 gedoteerd (€ 70.000 - € 10.000). Het betreft extra opbrengst storkosten 2021 van de voormalige zandwinput die te zijner tijd ingezet wordt voor het creëren van een natuurvriendelijk, ecologisch waardevolle en duurzame plas. Daarnaast zijn er vorig jaar ontwikkelingskosten voor de plas Trimunt gemaakt, waarvoor deze reserve ter dekking wordt aangewend.

- *Reserve Integraal KindCentrum (IKC) Marum:* Van het rekeningresultaat 2021 is € 8.000 gedoteerd. Daarnaast zijn gelden ad € 160.000 toegevoegd om op termijn ingezet te kunnen worden ter dekking van de resterende boekwaarde van de vrijkomende gebouwen/locaties in geval van nieuwe huisvesting in het IKC.
- *Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten:* Van het rekeningresultaat 2021 is per saldo € 729.000 (€ 732.000 - € 3.000) toegevoegd. Verder is er in verband met de budgetoverheveling van 2022 naar 2023 € 9.019.000 gedoteerd.
- *Reserve programma huisvesting:* Van het rekeningresultaat 2021 is € 143.000 gedoteerd. Daarnaast is het saldo van de onder-uitputting op de budgetten onderhoud gebouwen gemeentehuizen/werven conform begroting van € 285.000 toegevoegd ten einde een buffer te hebben voor tegenvallers in de vervolgperioden bij de herhuisvesting van de binnendienst/kantoorpersoneel.

Toelichting verminderingen

- *Algemene reserve:* Er wordt vijf jaar (2020 t/m 2024) voor € 238.400 aan de algemene reserve onttrokken om het eigen vermogen van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) aan te vullen. Dit is wettelijk geregeld en is veroorzaakt door de voorziening die de VRG heeft moeten treffen inzake de kosten van de Regeling FLO-overgangsrecht 75% netto garantie. Daarnaast zijn er voor een deel van de reguliere budgetoverheveling van 2021 naar 2022 gelden aan de reserve onttrokken.
- *Reserve grondexploitatie :* De vermindering betreft een extra onttrekking in relatie tot het saldo resultaat 2021 voor de woningbouw Borghlocatie te Zuidhorn. Betreft de juiste verwerking van de resultaatbestemming 2021.
- *Reserve MFC Oostwold:* De instandhoudingskosten worden vanuit deze reserve gedekt.
- *Reserve Natuurpark (park Kommerzijl) :* Het onderhoud is afgekocht door de NAM. De afkoopsom is berekend op eindwaarde. Jaarlijks wordt een vast bedrag onttrokken aan de reserve ter dekking voor het onderhoud.
- *Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten:* Er is in verband met de budgetoverheveling van 2022 naar 2023 € 4.783.000 (tegenrekening baten exploitatie) gedoteerd. Daarnaast zijn er voor een deel van de reguliere budgetoverheveling van 2021 naar 2022 gelden ad € 733.000 aan de reserve onttrokken.
- *Reserve afschrijving diverse investeringen:* De vermindering betreft dekking van de afschrijvingslasten van uitbreiding aula Marum, brede school Nuis-Niebert, parkeergarage Dorpsvenne, bouw gemeentehuis Zuidhorn, aanpassen raadszaal Zuidhorn, verbouw – renovatie – zonnepanelen gemeentehuis Zuidhorn, nieuwbouw werkplaats Zuidhorn, nieuw cultureel centrum, verbeteren bermen Hooiweg/Hoge Tilweg, verhard pad Lindsterlaan.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen 2022	Vrijval 2022	Vermin- deringen 2022	Boek- waarde 31-12-2022
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Voorziening Pensioenen wethouders	6.153	104			6.257
Voorziening Infrastructurele voorzieningen Centrum Marum	0				0
Voorziening verlof sparen		833			833
Voorziening wachtgeld wethouders	17		17		0
Voorziening Oostindie	110			1	110
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.280	937	17	1	7.200
<i>Voorzieningen ter egalisatie van kosten</i>					
Voorziening egalisatie riolering	1.627			217	1.410
Voorziening egalisatie afvalstoffen	0				0
Totaal voorzieningen ter egalisatie van kosten	1.627			217	1.410
Totaal voorzieningen	7.907	937	17	218	8.610

Toelichting vermeerderingen/ verminderingen voorzieningen

- *Voorziening pensioenen wethouders:* Deze voorziening is ingesteld omdat gemeenten verplicht zijn om een voorziening in te stellen voor pensioenen van wethouders.
Voorziening verlof sparen: Er heeft een dotatie plaatsgevonden van € 833.000.
- *Voorziening wachtgeld wethouders:* Het saldo ad € 17.000 is vrijgevallen.
- *Oostindie:* Betreft een voorziening die gevormd is voor de verwachte exploitatietekorten in de grondexploitatie Oostindie Slagen/Buiten. Er zijn dit jaar nog beperkt uitgaven rechtstreeks ten laste van deze voorziening verantwoord.
- *Voorziening egalisatie riolering:* Opvangen fluctuaties in de kosten van de riolering op basis van het GRP die via de rioolheffing worden doorberekend aan de inwoners. Het exploitatietekort 2022 riolering van € 217.000 is onttrokken aan deze voorziening.

3.5 Gehanteerde afschrijvingstermijnen

Immateriële vaste activa

- Kosten voor het afsluiten van geldleningen, agio of disagio wordt in 4 jaar afgeschreven.
- Kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 4 jaar afgeschreven.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden: in dezelfde looptijd als de economische levensduur van het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt.

Materiële vaste activa

Omschrijving	Afschrijvingstermijn lineair
(Bedrijfs)gebouwen:	
Gebouwen/woonruimten	40
Urnenmuur/columbarium/begraafplaatsen	40
Parkeergarage	30
Installaties (gebouwen)	10
Inventaris	10
Renovaties(levensduurverlengende) verbouwing	25
Gronden en terreinen:	
Gronden en terreinen	geen
Kunstgrasveld	
- Bovenlaag	15
- Onderlaag	30
Sportvelden aanleg/renovatie	15
Inrichting terreinen (o.a. afrastering/infrastructuur)	25
Grond, wet- en waterbouwkundige werken:	
Riolering	50
Pompen en gemalen m.b.t. riolering	15
Openbare verlichting	25
Nieuwe aanleg en reconstructies wegen	50
Levensduur verlengende maatregelen (renovatie) wegen	20
Nieuwe aanleg en reconstructies bruggen	50
Levensduur verlengende maatregelen (renovatie) bruggen	15
Ondergrondse afvalcontainer	20
Wegmeubilair	10
Machines, apparaten, installaties en overig:	
Machines en installaties	8
Automatiseringsapparatuur, hardware en software	5
Vervoersmiddelen:	8
Overig:	
Speeltoestellen, gymnastiekmaterialen	10

3.6 Investeringsoverzicht

Object-nummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Afwijking t.o.v. krediet
Programma o – Bestuur en ondersteuning						
7003002	Voormalige bodewoning	0	0			0
7003086	Vorbereidingskrediet Hoofdstraat 101-1 Midwolde	200	173	12		161
7004037	SAN's (automatisering) 2019	20	19	7		12
7004038	Vervanging servers 2021	55	55			55
7004045	Energiebesp maatr gemeentelijke gebouwen 2019	0	-2			-2
7004046	Energiebesp maatr gemeentelijke gebouwen 2018	0	0	2		-2
7004047	Energiebesp maatr gemeentelijke gebouwen 2020	0	0			0
7004048	Gemeentehuis 2018	65	44			44
7004049	Gemeentehuis 2020	53	53	44		9
7004050	Gemeentewerf	63	63			63
7004055	Automatisering 2019	62	30	16		14
7004058	Automatisering 2018	15	7	7		0
7004169	Dienstauto	25	25	22		3
7004199	Vervanging Trilo bladzuiger	49	49	41		8
7004203	Zaak en procesgericht werken 2017 Mrm	150	54			54
7004218	Vervanging ESX Hosts 2021	250	121	52		69
7004221	Huisvesting gem apparaat label C 2021	238	238			238
7004222	Nieuwbouw energie- neutraal gebouw 2022	7.334	7.334			7.334
7004223	Nieuwbouw energie- neutraal installatie 2022	2.545	2.545			2.545
7004224	Grondaankoop Leeksterveld 2022	1.987	1.987	1.987		0
7004225	Verharding en terreininrichting 2022	632	632			632
7004226	Deel inrichtingskosten werf 2022	35	35			35
7004227	Vervanging AS-400 mini computer Burgerzaken 2022	50	50			50
7004228	Externe firewall 2022	80	51	12		39
7004229	Nieuwe werkplek devices 2022	1.090	1.090	749		341
7004230	Verv inv informatie-	50	50			50

Object-nummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Afwijking t.o.v. krediet
	veiligheid en privacy 2022					
7004231	Onderhoud eigen huisvesting	2.800	2.800			2.800
7004323	Gebouwenbeheersysteem 2022	35	35	25		10
Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat						
7210014	Verkeersmaatregelen langs Pr Margrietkanaal	0	-46	1		-47
7210021	Wegen 2021	225	9	19		-10
7210034	Reconstructie centrum Tolbert	388	110			110
7210036	Verkeersvisie uitvoering 2019	470	110	84		26
7210037	Verkeersvisie uitvoering 2020	140	26			26
7210038	Verkeersvisie uitvoering 2021	250	250			250
7210225	Openbare verlichting 2020	450	34	34		0
7210226	Openbare verlichting 2021	450	450	187	-10	273
7210227	Openbare verlichting 2022	450	450			450
7210250	Reconstructie Rijksstraatweg 2016 en 2018	1.160	319	61		258
7210252	Transferium	704	411	46		365
7210289	Vervangen vaste brug Visvlieterdiep Visvliet	500	33	1		32
7210311	Infrastructuur MFC Zevenhuizen	300	164	139		25
7210312	Fietspad Leek-Groningen	1.750	1.750			1.750
7210313	Renovatie bruggen 2020	150	41			41
7210314	Vangrail van Starkenborghkanaal 2020	271	150	11		139
7210315	Herinrichting doorgaande route Aduard 2020	442	-484	24		-508
7210320	Wegen levensduur-verlengende maatregelen 2021	1.052	733	737		-4
7210321	Wegen reconstructies 2021	1.071	664	533		131
7210323	Verkeersmaatregelen voor IKC Marum 2022	34	34	450		-416
7210324	Infrastructuur campus Waezenburglaan 2022	40	33	17		16
7210325	Aanpassing toegangspad IKC Marum 2022	50	50			50
7210326	Verb netwerk wandel- en fietspaden 2022	300	300			300
7210327	Herinr plein bibliotheek Grijpskerk 2022	125	125	102		23
7210328	Wegen levensduur-	1.052	1.052	618		434

Object- nummer	Omschrijving <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Oorspron- kelijk krediet	Restant krediet 2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Afwijking t.o.v. krediet
	verlengende maatregelen 2022					
7210329	Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte) 2022	370	370	110		260
7210330	Fietspad Kokswijk Zevenhuizen 2021	110	3	55	-56	4
7210332	Verkeersveilige school- omgeving Het Veenpluis 2022	75	75	58		17
7210333	Herinrichting Centrumweg Opende 2023			4		-4
7210342	Wegen reconstructies 2022	1.071	1.071			1.071
Programma 4 – Onderwijs						
7420262	Verbouwing het Anker	330	56			56
7420265	Voorbereiding IKC Marum	400	44	49		-5
7420290	Realisatie IKC Marum (scholen) 2021	6.208	4.089	4.042	-170	217
7420293	Huisvesting RSG de Borgen, Oldeborg 2022	5.000	5.000			5.000
7420294	Nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk 2022	200	200	200		0
7420295	Uitbreiding huisvesting Het Veenpluis 2022	367	367	403		-36
7430014	Realisatie IKC Marum (kinderopvang) 2021	1.455	959	949		10
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie						
7520019	Zwemkasteel gebouwen 2020	110	22	22		0
7520020	Zwemkasteel Installaties 2019	90	43	69		-26
7520036	Kleedgebouw boerderij Rodenburg	0	0			0
7520044	Vervanging toplaag K.C. Rodenburg 2020	98	98			98
7520046	Vervanging toplaag kunstgras Oostindie 2020	393	43	20		23
7520049	Topsportal Leek	40	0			0
7520050	Topsportal Leek	0	0			0
7520052	Gymzaal Nijenoert	0	0			0
7520201	Renovatie hoofdveld Boerakker 2021	64	64	65		-1
7520267	Nieuwbouw kleedkamers VV Grijpskerk	150	98	96		2
7520268	Renovatie bestaand club- kleedgebouw V.V. Grijpskerk	42	42			42
7520270	Renovatie trainingsveld Aduard met een O2 lava	61	61			61

Object-nummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Afwijking t.o.v. krediet
	behandeling					
7520282	Sportzaal Oldenoert 2020	0	0			0
7520283	Topsportthal Leek 2020	0	0			0
7520287	Verplaatsen sportvelden (IKC Marum)	200	-54			-54
7520288	Club- en kleedkamer-accommodatie VV Grijskerk	1.573	1.567	1.454		1.113
7520289	Zwemkasteel gebouwen 2021	195	181	187		-6
7520290	VV Pelikaan S Oostwold toplaag renovatie 2022	436	436	365		71
7520291	SV Marum De Holten verplaatsing 2022	242	242			242
7520292	Zwembad de Wotterwille renvatie bassin 2022	200	200	197		3
7530004	Deelname kunstbedrijven IKC Marum 2021	60	40	39		1
7530005	Deelname Biblionet in campus Waezen 2022	1.000	1.000			1.000
7530006	Deelname Kunstkwartier in campus Borgen 2022	100	100			100
7550046	Ond geb Nienoord '09	45	15			15
7550049	Woning/kantoor Borgterrein	12	12			12
7550050	Borg Nienoord verv brandmeldinstallatie 2022	53	53			53
7570007	Speeltoestellen 2020	45	22	22		0
7570009	Speeltoestellen 2021	45	45	12		33
7570013	Vervanging materieel/tractie 2019	250	116	176		-60
7570015	Vervanging materieel/tractie 2021	250	210	278		-68
7570083	Renovatie diverse speelterreinen	95	95			95
7570090	Elektrokar 2022	30	30	32		-2
7570091	Inrichting 2 ^e ring rondom school de Violier 2022	43	43			43
Programma 6 – Sociaal domein						
7610027	MFC Zevenhuizen 2020	2.780	144	146		-2
7610029	Maatschappelijke Plint 2021	542	542	171		371
Programma 7, Volksgezondheid en milieu						
7710006	Realisatie IKC Marum (consultatiebureau) 2021	355	218	193		25
7720029	Watertakenplan 2021	3.451	3.004	2.307		697
7720032	Watertakenplan 2022	2.995	2.995	99		2.896
7720191	Riolering Nachtegaalstraat/Langestraat 2019	260	260			260
7730004	Upgrading Tweemat Milieustraat	390	81		-148	229

Object-nummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Afwijking t.o.v. krediet
7730008	Ondergrondse Afvalcontainers (nieuw)	168	31	31		0
7730009	Ondergrondse Afvalcontainers (nieuw)	168	168	168		0
7730010	Ondergrondse Afvalcontainers 2020	168	107	62		45
7740001	Verduurzamen maatsch vastgoed	78	5	5		0
7740002	Panelen zonnecarport 2021	399	278	227		51
7740003	Constructie zonnecarport 2021	298	160	212		-52
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
7810002	Groene dorpsrand Oostindie-Terheijl	200	64	32		32
7830029	Herstructurering en uitbreiding woonwag en Opende 2022	1.326	1.326			1.326
Totaal		64.691	50.746	18.599	-384	32.531

Object-nummer	Omschrijving	Afsluiten	Toelichting
7003002	Voormalige bodewoning	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7003086	Voorbereidingskrediet Hoofdstraat 101-1 Midwolde	Nee	De voorbereidingen lopen nog
7004037	SAN's (automatisering) 2019	Ja	
7004038	Vervanging servers 2021	Ja	Is meegenomen in 7004218
7004045	Energiebesp maatregelen gemeentelijke gebouwen 2019	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7004046	Energiebesp maatregelen gemeentelijke gebouwen 2018	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7004047	Energiebesp maatregelen gemeentelijke gebouwen 2020	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7004048	Gemeentehuis 2018	Nee	Betrekken in dekking programma huisvesting
7004049	Gemeentehuis 2020	Nee	Betrekken in dekking programma huisvesting
7004050	Gemeentewerf	Nee	Betrekken in dekking programma huisvesting
7004055	Automatisering 2019	Ja	Krediet kan worden afgesloten
7004058	Automatisering 2018	Ja	Krediet kan worden afgesloten
7004169	Dienstauto	Ja	
7004199	Vervanging Trilo bladzuiger	Ja	
7004203	Zaak en procesgericht werken 2017 Mrm	Nee	Project wordt in 2023 afgerond
7004218	Vervanging ESX Hosts 2021	Nee	Wellicht is er nog uitbreiding nodig, zijn we aan het onderzoeken
7004221	Huisvesting gem apparaat label C 2021	Nee	Betrekken in dekking programma huisvesting

7004222	Nieuwbouw energie-neutraal gebouw 2022	Nee	Project is in 2023 gestart
7004223	Nieuwbouw energie-neutraal installatie 2022	Nee	Project is in 2023 gestart
7004224	Grondaankoop Leeksterveld 2022	Ja	Aankoop is gedaan
7004225	Verharding en terreininrichting 2022	Nee	Project is in 2023 gestart
7004226	Deel inrichtingskosten werf 2022	Nee	Project is in 2023 gestart
7004227	Vervanging AS-400 mini computer Burgerzaken 2022	Nee	Is naar hosting omgezet
7004228	Externe firewall 2022	Nee	Project loopt nog
7004229	Nieuwe werkplek devices 2022	Nee	Project loopt komende jaren nog door
7004230	Verv inv informatie-veiligheid enprivacy 2022	Ja	
7004231	Onderhoud eigen huisvesting	Nee	Betrekken in dekking programma huisvesting
7004323	Gebouwenbeheersysteem 2022	Nee	Nakomend implementatiewerk volgt
7210014	Verkeersmaatregelen langs Pr Margrietkanaal	Ja	
7210021	Wegen 2021	Ja	
7210034	Reconstructie centrum Tolbert	Ja	
7210036	Verkeersvisie uitvoering 2019	Nee	Is nodig voor uitvoering verkeersvisie
7210037	Verkeersvisie uitvoering 2020	Nee	Is nodig voor uitvoering verkeersvisie
7210038	Verkeersvisie uitvoering 2021	Nee	Is nodig voor uitvoering verkeersvisie
7210225	Openbare verlichting 2020	Ja	
7210226	Openbare verlichting 2021	Nee	We gaan in 2023/2024 4.000 lichtpunten vervangen voor LED
7210227	Openbare verlichting 2022	Nee	We gaan in 2023/2024 4.000 lichtpunten vervangen voor LED
7210250	Reconstructie Rijksstraatweg 2016 en 2018	Nee	Dekking € 150.000 voor verleggen van de nieuwe Gast
7210252	Transferium	Nee	Afronding zonnecarport en groen in 2023
7210289	Vervangen vaste brug Visvlietdiep Visvliet	Ja	
7210311	Infrastructuur MFC Zevenhuizen	Nee	Groenvoorziening in 2023
7210312	Fietspad Leek-Groningen	Nee	In 2023 wordt gestart met de 1 ^e onderdelen van de fietsverbinding
7210313	Renovatie bruggen 2020	Nee	We moeten bij 2 bruggen nog de slagbomen vervangen (Poffert en Oostwolmerdraai)
7210314	Vangrail van Starkenborghkanaal 2020	Ja	Project is afgerond
7210315	Herinrichting doorgaande route Aduard 2020	Nee	Bijdragen van diverse partijen zijn in de 2 ^e burap onjuist geraamd. Dit wordt in de 1 ^e burap 2023 hersteld waarna het resultaat positief is. Dit project wordt in 2023 afgerond
7210320	Wegen levensduur-verlengende maatregelen 2021	Ja	

7210321	Wegen reconstructies 2021	Nee	Werk is nog in uitvoering. Afronding in 2023. (Sprikkenburg)
7210323	Verkeersmaatregelen voor IKC Marum 2022	Nee	Het totale project IKC Marum ronden we medio 2023 af
7210324	Infrastructuur campus Waezenburglaan 2022	Nee	Project uitgesteld
7210325	Aanpassing toegangspad IKC Marum 2022	Nee	Het totale project IKC Marum ronden we medio 2023 af
7210326	Verb netwerk wandel- en fietspaden 2022	Nee	Fietspad Peterzijl-Munnikezijl aanleg in 2024/2025
7210327	Herinr plein bibliotheek Grijpskerk 2022	Nee	Beplanting en herstelwerk uitvoeren in 2023
7210328	Wegen levensduur-verlengende maatregelen 2022	Nee	Volgens planning werk uitvoeren in 2023, aanbesteding loopt
7210329	Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte) 2022	Nee	Werk is nog in uitvoering. Afronding in 2023.
7210330	Fietspad Kokswijk Zevenhuizen 2021	Ja	
7210332	Verkeersveilige school-omgeving Het Veenpluis 2022	Nee	Project wordt in 2023 afgerond
7210333	Herinrichting Centrumweg Opende 2023	Nee	Krediet is bij de begroting 2023 opgenomen
7210342	Wegen reconstructies 2022	Nee	Volgens planning werk uitvoeren in 2023
7420262	Verbouwing het Anker	Nee	Voor de verbouwing en overdracht aan Quadraten volgen in 2023 nog nota's
7420265	Voorbereiding IKC Marum	Ja	
7420290	Realisatie IKC Marum (scholen) 2021	Nee	Een deel van het project is nog niet formeel opgeleverd (installaties), dus het is nog niet afgerekend.
7420293	Huisvesting RSG de Borgen, Oldeborg 2022	Nee	Investering is uitgesteld
7420294	Nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk 2022	Ja	Pas activeren na realisatie nieuwbouw
7420295	Uitbreiding huisvesting Het Veenpluis 2022	Ja	Is overschreden door stijging van de bouwkosten
7430014	Realisatie IKC Marum (kinderopvang) 2021	Nee	Een deel van het project is nog niet formeel opgeleverd (installaties), dus het is nog niet afgerekend.
7520019	Zwemkasteel gebouwen 2020	Ja	
7520020	Zwemkasteel Installaties 2019	Ja	
7520036	Kleedgebouw boerderij Rodenburg	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7520044	Vervanging topplaag K.C. Rodenburg 2020	Nee	Uitvoering staat gepland voor 2025
7520046	Vervanging topplaag kunstgras Oostindie 2020	Nee	Werk loopt nog door
7520049	Topsporthal Leek	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7520050	Topsporthal Leek	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7520052	Gymzaal Nijenoert	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd

7520201	Renovatie hoofdveld Boerakker 2021	Ja	
7520267	Nieuwbouw kleedkamers VV Grijskerk	Ja	
7520268	Renovatie bestaand club-kleedgebouw V.V. Grijskerk	Nee	Wordt in 2023 afgesloten
7520270	Renovatie trainingsveld Aduard met een O2 lava behandeling	Nee	Uitvoering staat gepland voor 2023
7520282	Sportzaal Oldenoert 2020	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7520283	Topsportal Leek 2020	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7520287	Verplaatsen sportvelden (IKC Marum)	Nee	Het totale project IKC Marum ronden we medio 2023 af.
7520288	Club- en kleedkamer-accommodatie VV Grijskerk	Nee	Wordt in 2023 afgesloten
7520289	Zwembad gebouwen 2021	Ja	
7520290	VV Pelikaan S Oostwold toplaag renovatie 2022	Nee	Werk loopt nog door in 2023
7520291	SV Marum De Holten verplaatsing 2022	Nee	Het totale project IKC Marum ronden we medio 2023 af.
7520292	Zwembad de Wotterwille renvatie bassin 2022	Ja	
7530004	Deelname kunstbedrijven IKC Marum 2021	Nee	Een deel van het project is nog niet formeel opgeleverd (installaties), dus het is nog niet afgerekend.
7530005	Deelname Biblionet in campus Waezen 2022	Nee	Investering is uitgesteld
7530006	Deelname Kunstkwartier in campus Borgen 2022	Nee	Investering is uitgesteld
7550046	Ond geb Nienoord '09	Nee	Uitvoering project in 2023
7550049	Woning/kantoor Borgterrein	Nee	Uitvoering project in 2023
7550050	Borg Nienoord verv brandmeldinstallatie 2022	Nee	Uitvoering project in 2023
7570007	Speeltoestellen 2020	Ja	
7570009	Speeltoestellen 2021	Nee	Doorzetten naar 2023 er lopen nog leveringen
7570013	Vervanging materieel/tractie 2019	Ja	Overschrijding door aanschaf van een eigen versnipperaar. Het boomonderhoud is met ingang van 2022 volledig in eigen hand genomen.
7570015	Vervanging materieel/tractie 2021	Ja	Aanschaffingen van een maaimachine, extra auto door formatieuitbreiding BOA's en een extra auto voor een toezichthouder kabels en leidingen
7570083	Renovatie diverse speelterreinen	Nee	Doorzetten naar 2023 er lopen nog leveringen
7570090	Elektrokar 2022	Ja	
7570091	Inrichting 2 ^e ring rondom school de Violier 2022	Nee	Vertraging in subsidieaanvraag, uitvoering in 2023
7610027	MFC Zevenhuizen 2020	Ja	
7610029	Maatschappelijke Plint 2021	Nee	In uitvoering
7710006	Realisatie IKC Marum (consultatiebureau) 2021	Nee	Een deel van het project is nog niet formeel opgeleverd (installaties), dus het is nog niet

			afgerekend.
7720029	Watertakenplan 2021	Nee	Is in uitvoering. Onderdeel van het watertakenplan (zie planningslijst projecten)
7720032	Watertakenplan 2022	Nee	Is in uitvoering. Onderdeel van het watertakenplan (zie planningslijst projecten)
7720191	Riolering Nachtegaalstraat/Langestraat 2019	Nee	Wordt in 2024 uitgevoerd
7730004	Upgrading Tweemat Milieustraat	Ja	Meegenomen in verwerking slootruigte
7730008	Ondergrondse Afvalcontainers (nieuw)	Ja	
7730009	Ondergrondse Afvalcontainers (nieuw)	Ja	
7730010	Ondergrondse Afvalcontainers 2020	Nee	Loopt nog, vertraagd door div. omstandigheden
7740001	Verduurzamen maatsch vastgoed	Ja	MJOP 2022 krediet verlaagd
7740002	Panelen zonnecarport 2021	Nee	In uitvoering
7740003	Constructie zonnecarport 2021	Ja	
7810002	Groene dorpsrand Oostindie-Terheijl	Ja	
7830029	Herstructurering en uitbreiding woonwonen Opende 2022	Nee	project loopt nog- vertraagd ivm nadere afspraken W&W en bewoners.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Kostenplaats	Afschrijving			Investerings 2022
			termijn	wijze	rente%	
Vervangen AS-400 mini computer Burgerzaken	0.4	Automatisering	5	Lineair	1,5	50
Nieuwe werkplek - devices	0.4	Automatisering	5	Lineair	1,5	1.500
Vervanging hardware - firewall	0.4	Automatisering	5	Lineair	1,5	80
Vervangingsinvestering informatieveiligheid en privacy	0.4	Kwaliteitszorg	5	Lineair	1,5	50
Onderhoud eigen huisvesting	0.4	Gebouwen	20	Lineair	1,5	2.800
OV 2022	2.1	Openbare verlichting	25	Lineair	1,5	450
Aanpassing toegangspad (IKC Marum)	2.1	Wegen	15	Lineair	1,5	50
Verkeersmaatregelen voor IKC Marum	2.1	Wegen	20	Lineair	1,5	200
Infrastructuur campus Waezenburglaan herinrichten	2.1	Wegen	20	Lineair	1,5	40
Verbeteren netwerk wandel- en fietspaden	2.1	Wegen	20	Lineair	1,5	300
Herinrichten plein bibliotheek Grijpskerk	2.1	Wegen	20	Lineair	1,5	125
Wegen (scenario 3 kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Wegen	20	Lineair	1,5	2.123
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte)	2.1	Bruggen	40	Lineair	1,5	370
Huisvesting RSG De Borgen (Oldeborg)	4.2	Onderwijshuisvesting	40	Lineair	1,5	5.000

Nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk (voorbereidingskrediet)	4.2	Onderwijshuisvesting	40	Lineair	1,5	200
Verplaatsen sportvelden en volkstuinten (IKC Marum)	5.2	Sport	25	Lineair	1,5	200
VV Peilkaan S Oostwold toplaag renovatie	5.2	Sport	15	Lineair	1,5	290
SV Marum De Holten verplaatsing	5.2	Sport	15	Lineair	1,5	242
Zwembad de Wotterwille - coating en renovatie bassins	5.2	Sport	25	Lineair	1,5	200
Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	5.3	Cultuurpresentaties	40	Lineair	1,5	1.000
Deelname Kunstkwartier in campus RSG de Borgen	5.3	Cultuurpresentaties	40	Lineair	1,5	100
Elektrokar	5.7	Recreatie	5	Lineair	1,5	30
Watertakenplan 2022	7.2	Watertakenplan	50	Lineair	1,5	3.595
Herstructurering en uitbreiding woonwagencentrum Opende	8.3	Woonwagencentrum	40	Lineair	1,5	1.326
Totaal						20.322